ЛҮК БӘЯН ИТКӘН ЯХШЫ ХӘБӘР

1 [1-2] Мөхтәрәм Тәүфил!
Күпләр безнең арабызда булып үткән вакыйгалар турында
язарга алындылар. Алар ул вакыйгаларны баштан ук үз күз-
ләре белән күрүче Сүз хезмәтчеләре булган кешеләр безгә хәбәр
иткәнчә яздылар. [3-4] Шулай итеп мин дә, хөрмәтле Тәүфил,
башыннан ук барысын да җентекләп тикшергәннән соң, Сез
үзегезгә өйрәтелгәннәрнең дөреслеген белсен өчен, Сезгә ва-
кыйгаларның барышын эзлекле рәвештә язарга дигән фикергә
килдем.

Яхъяның туачагы алдан әйтелә

[5] Яһүдиядә* Һируд патша заманында Абия нәселеннән бул-
ган руханилар төркеменнән Зәкәрия атлы бер рухани яшәгән.
Аның хатыны Элисабет тә руханилар нәселеннән булган. [6] Алар
икесе дә, Раббының әмерләрен һәм Ул кушканнарны төгәл
үтәп, Аллаһы алдында тәкъва булганнар. [7] Элисабет балага уза
алмаганлыктан, аларның балалары булмаган. Алар икесе дә ин-
де олы яшьтә булган.
[8] Үз төркеменең Аллаһы Йортында хезмәт итү вакыты килеп
җиткәч, Зәкәрия Аллаһы алдында рухани хезмәтен башкарды.
[9] Руханилар арасындагы гадәт буенча жирәбә салдылар, һәм
Аллаһы Йортына кереп, хуш исле сумала белән төтәсләү йола-
сын үтәү Зәкәриягә туры килде.
[10] Ул Аллаһы Йортында хуш исле сумала белән төтәсләгәндә
тышкы яктагы бар халык дога кылып торды. [11] Шул вакыт Зәкә-
рия алдында, хуш исле сумала яна торган урынның уң ягында,
Раббының фәрештәсе пәйда булды. [12] Фәрештәне күреп, Зә-
кәрия каушап калды һәм бик курыкты. [13] Фәрештә исә аңа:

---

* [1:5] *Яһүдия* – монда бөтен Фалыстын җиренә карый. 4:44, 6:17, 7:17 һәм 23:5 нче аятьләрдә дә бу сүзнең мәгънәсе хәзер күрсәтелгәнчә.

– Курыкма, Зәкәрия, синең догаң ишетелде. Хатының
Элисабет сиңа ир бала тудырачак, син аңа Яхъя дигән исем ку-
шарсың. 14 Ул сиңа сөенеч һәм шатлык китерер, күпләр аның
тууына куанырлар. 15 Чөнки ул Раббы каршында бөек булыр,
шәраб һәм исерткеч эчемлекләр эчмәс һәм анасының кары-
нында вакытта ук Изге Рух белән сугарылыр. 16 Ул Исраил ба-
лаларының күбесен Раббыга, аларның үз Аллаһысына кире
кайтарыр. 17 Ильясныкы кебек рухка һәм кодрәткә ия булып, ул
Раббы алдыннан барыр, аталарны һәм балаларны татулашты-
рыр, Аллаһыга буйсынмаучыларны тәкъва кешеләрнең фикер
йөртү юлына борыр һәм шулай итеп халыкны Раббының ки-
лүенә әзерләр.
18 Зәкәрия фәрештәдән:
– Мин моның шулай буласын ничек белә алам? – дип сора-
ды. – Мин инде карт, хатыным да олы яшьтә.
19 – Мин – Җәбраил, мин Аллаһыга хезмәт итәм. Мин сиңа
менә шушы куанычлы хәбәрне белдерү өчен җибәрелдем.
20 Белеп тор, шушы сүзләр тормышка ашканчы телсез булыр-
сың һәм сөйләшә алмассың, чөнки мин әйткән сүзләргә
ышанмадың. Ә бу сүзләр үз вакытында тормышка ашачак, –
диде аңа фәрештә.
21 Халык Зәкәрияне көтеп торды һәм аның Аллаһы Йортында
тоткарлануына аптырады. 22 Зәкәрия исә, Аллаһы Йортыннан
чыккач, сөйләшә алмады һәм кешеләр аның илаһи күренеш
күргәнлеген аңладылар. Ул алар белән ишарәләр ярдәмендә
аңлашты һәм һаман сөйләшә алмады.
23 Хезмәт итү көннәре тәмамлангач, ул өенә кайтты. 24 Күп-
медер вакыттан соң хатыны Элисабет балага узды һәм биш ай
буена кеше арасына чыкмады.
25 – Минем өчен моны Раббы эшләде, Ул минем хакта кай-
гыртты һәм кешеләр алдындагы хурлыгымны алып ташлады, –
дип уйлады Элисабет.

Гайсәнең туачагы алдан әйтелә

26-27 Элисабет балага узып алтынчы ай киткәч, Аллаһы Җәб-
раил фәрештәне Гәлиләя өлкәсендәге Насара шәһәренә,
Мәрьям исемле гыйффәтле кыз янына җибәрде. Мәрьям
Давыт нәселеннән булган Йосыф атлы кешегә ярәшелгән иде.
28 Фәрештә, Мәрьям янына килеп:
– Сәлам сиңа! Аллаһының мәрхәмәтен кабул итүче – син.
Раббы синең белән! – диде.
29 Мәрьям исә кыенсынып калды һәм бу сүзләрнең мәгънә-
сен аңларга тырышты. 30 Фәрештә аңа әйтте:

– Курыкма, Мәрьям! Аллаһы сиңа мәрхәмәт күрсәтте. [31]Син
буйга узарсың һәм Ир Бала табарсың, Аңа Гайсә* дигән исем
кушарсың. [32]Ул бөек булачак, Аллаһы Тәгаләнең Улы дип
аталачак. Раббы Аллаһы Аңа борынгы бабасы Давытның тәхе-
тен бирәчәк, [33]Ул Ягъкуб халкы өстеннән мәңгегә патшалык
итәчәк, Аның патшалыгының ахыры булмаячак.

[34]Мәрьям исә фәрештәдән:

– Ничек шулай була ала, минем бит әле ир-ат белән якын-
лык кылганым юк? – дип сорады.

[35]– Сиңа Изге Рух иңәчәк, – дип җавап бирде фәрештә, –
һәм синең өстеңә Аллаһы Тәгаләнең кодрәте төшәчәк, шуңа
күрә син тудырачак Бала изге булачак һәм Аллаһы Улы дип
аталачак. [36]Менә, кардәшең Элисабет тә картайган көнендә ба-
лага узды, ул ир бала көтә. Кешеләр аның турында, авырга уза
алмый, дип әйтәләр иде, ә ул инде алтынчы ай авырлы. [37]Чөн-
ки Аллаһы булдыра алмаслык бернәрсә дә юк.

[38]Шуннан соң Мәрьям:

– Мин – Раббы колы, минем белән син әйткәнчә булсын, –
диде.

Һәм фәрештә аның яныннан китте.

Мәрьям Элисабет янында

[39]Озак вакыт үтмәстән, Мәрьям ашыгыч рәвештә Яһүдия
тауларында урнашкан шәһәргә Элисабетләргә китте. [40]Килеп
җиткәч, Зәкәриянең өенә кереп, Элисабет белән исәнләште.
[41]Мәрьямнең сәламләү сүзләрен ишетү белән, Элисабетнең ка-
рынындагы баласы хәрәкәтләнеп куйды, һәм Элисабет Изге
Рух белән сугарылды. [42]Ул күтәренке тавыш белән:

– Хатын-кызлар арасында син иң мөбарәк! Туачак Балаң да
фатихалы!

[43]Раббымның анасы минем яныма килгән! Ничек миңа
шундый хөрмәт күрсәтелә? [44]Мин синең сәламләвеңне ишетү
белән, карынымдагы балам шатлыгыннан хәрәкәтләнеп куй-
ды. [45]Раббы тарафыннан үзенә әйтелгән сүзләрнең тормышка
ашачагына ышанган хатын бәхетле! – диде.

Мәрьямнең мәдхиясе

[46]Мәрьям әйтте:

– Күңелем минем Раббыны данлый,

[47] Рухым Аллаһы Коткаручымны уйлап шатлана,

---

* 1:31 *Гайсә* – яһүдчә «Йеһошуа»; бу исемнең мәгънәсе: «Раббы коткара».

48 Чөнки Ул Үзенең күндәм колына игътибар итте.
Шушы вакыттан башлап мине барлык буыннар
бәхетле дип атарлар,
49 Чөнки Кодрәт Иясе минем өчен бөек эшләр кылды –
Аның исеме мөкатдәс!
50 Ул Үзен ихтирам итүчеләргә буыннан-буынга шәфкать
күрсәтә.
51 Үз кулы белән куәтле эшләр кылды:
Күңелләреннән тәкәббер уйлаган кешеләрне таратты.
52 Түрәләрне тәхетләреннән төшерде,
ә түбәндәгеләрне күтәрде.
53 Ачларны яхшы нәрсәләр белән туендырды,
ә байларны буш кул белән җибәрде.
54-55 Аталарыбызга биргән вәгъдәсе буенча
хезмәтчесе Исраилгә ярдәм итте,
халкын исендә тотып,
Ибраһимга һәм аның нәселенә
мәңгегә шәфкать күрсәтте.

56 Мәрьям өч айга якын Элисабет янында булганнан соң үз өенә кайтты.

Яхъяның тууы

57 Элисабетнең бала табар вакыты җитте һәм ул ир бала тап-
ты. 58 Күршеләре һәм кардәшләре, Раббының Элисабеткә зур
шәфкать күрсәткәнен ишетеп, аның белән бергә куандылар.
59 Сигезенче көнне алар баланы сөннәткә утыртырга килделәр
һәм аны атасы исеме белән – Зәкәрия дип атарга теләделәр.
60 Ләкин баланың анасы каршы килде:

– Юк, аның исеме Яхъя булырга тиеш.

61 Ә алар аңа:

– Синең кардәшләрең арасында бу исем белән аталган беркем
дә юк бит, – диделәр 62 һәм, ишарәләр белән, баланың атасын-
нан нинди исем кушарга теләвен сорадылар.

63 Зәкәрия язу өчен такта сорап алды һәм: «Аның исеме
Яхъя», – дип язды. Барысы да хәйран калдылар. 64 Шул миз-
гелдә үк аның теле ачылды, һәм ул Аллаһыны данлап сөйли
башлады. 65 Зәкәрия белән Элисабетнең күрше-тирәсендә
яшәүчеләр барысы да куркуга төштеләр, бөтен таулы Яһүдия-
дә шушы вакыйгалар турында сөйлиләр иде. 66 Ишеткән һәр
кеше:

– Бу бала кем булыр икән? – дип уйлады.

Чөнки дөрестән дә Раббының кодрәте аның белән булды.

Зәкәриянең мәдхиясе

67 Баланың атасы Зәкәрия, Изге Рух белән сугарылып, Аллаһыдан бирелгән сүзләрне игълан итте:
68 – Раббыны, Исраилнең Аллаһысын, данлыйк,
чөнки Ул ярдәмгә килде һәм Үз халкын азат итте,
69 Үзенең колы Давыт нәселеннән
куәтле Коткаручыны күтәрде,
70 Ул бу турыда күп еллар элек
Үзенең изге пәйгамбәрләре аша әйткән иде.
71 Бу Коткаручы безне дошманнарыбыздан
һәм безгә нәфрәт итүчеләрдән коткарырга дип килде.
72-75 Дошманнарыбыз кулыннан котылгач,
гомеребезнең барлык көннәрендә,
бернәрсәдән курыкмыйча,
Аллаһы алдында изге һәм тәкъва булып,
без Аллаһыга хезмәт итә алсын өчен,
Аллаһы шулай итеп безнең ата-бабаларыбызга
шәфкать күрсәтте,
Үзе төзегән изге килешүне –
атабыз Ибраһимга биргән антын –
исендә тотты.
76 Һәм син, сабый,
Аллаһы Тәгаләнең пәйгамбәре дип аталырсың,
чөнки, Раббыга юлны әзерләп,
Аның алдыннан барырсың.
77 Һәм Аның халкына
гөнаһларының кичерелүе аша булган
котылу хакында белдерерсең,
78 Аллаһыбызның шәфкате ташып тора,
һәм шуңа күрә безгә
югарыдан таң кояшы иңәчәк;
79 Караңгыда һәм үлем шәүләсендә утырганнарга яктылык
бирү өчен,
Аякларыбызны тынычлык юлына юнәлтү өчен
киләчәк Ул.
80 Ә бала үсте һәм рухи яктан ныгыды. Исраил халкына күренгәнче, ул чүлдә яшәде.

Гайсәнең тууы

2 1 Ул көннәрдә Август кайсар тарафыннан бөтен Рим империясендәге бар кешеләрне исемлеккә теркәргә дигән боерык бирелде. 2 Бу теркәү беренче тапкыр уздырылды. Ул
вакытта Сурия өлкәсе белән Күрини идарә итә иде. 3 Язылу

өчен һәркем үз нәселе шәһәренә китте. [4] Йосыф та Гәлиләядәге
Насара шәһәреннән Яһүдиягә, Давыт шәһәренә, Бәйтлехемгә
китте, чөнки Йосыф Давыт нәселеннән иде. [5] Йосыф исемлек-
кә теркәлергә үзенә ярәшелгән Мәрьям белән бергә барды.
Мәрьям авырлы иде. [6] Алар Бәйтлехемдә булганда Мәрьямнең
бала табар вакыты җитте. [7] Мәрьям үзенең беренче Баласын –
Ир Баланы тудырды. Ул Аны биләде һәм утлыкка салды, чөнки
аларга кунак йортында урын булмады.

Көтүчеләр һәм фәрештәләр

[8] Ул тирәләрдә шул төнне берничә көтүче кырда сарык көтүе
саклый иде. [9] Алар алдында Раббының бер фәрештәсе пәйда
булды, һәм алар булган урын Раббының данынннан балкып кит-
те. Көтүчеләр бик нык куркып калдылар.

[10] Фәрештә исә аларга әйтте:

– Курыкмагыз! Мин сезгә куанычлы хәбәр – бөтен халык
өчен зур шатлык алып килдем: [11] бүген Давыт шәһәрендә сез-
нең өчен Коткаручы туды. Ул – Мәсих*, Раббы! [12] Менә сезгә
билге: сез Баланы табарсыз. Ул биләүгә биләнгән булыр һәм
утлыкта ятар.

[13] Кинәт фәрештә янында күп санлы күк фәрештәләре гаскә-
ре күренде, һәм алар:

[14] – Күкләрдәге Аллаһыга дан!

Аллаһы илтифат күрсәткән кешеләргә җирдә иминлек! –
дип Аллаһыны данладылар.

[15] Фәрештәләр күккә күтәрелгәннән соң, көтүчеләр бер-бер-
сенә:

– Әйдәгез, Бәйтлехемгә барыйк, Раббы әйткән анда булган
хәлне барып күрик, – диештеләр.

[16] Алар ашыгып Бәйтлехемгә килделәр һәм анда Мәрьям
белән Йосыфны һәм утлыкта яткан Баланы таптылар. [17] Бала-
ны күргәч, бу Бала хакында үзләренә хәбәр ителгәнне аларга
сөйләп бирделәр. [18] Көтүчеләр сөйләгәнне ишеткән кешеләр
барысы да хәйран калдылар. [19] Мәрьям исә боларның һәммәсен
күңеленә салып куйды һәм шул хакта уйлап йөрде.

[20] Ишеткән һәм күргән барлык нәрсәләр өчен Аллаһыны
данлап һәм мактап, көтүчеләр көтүләре янына кайттылар. Ба-
рысы да фәрештә әйткәнчә булды.

[21] Сигез көннән соң, Баланы сөннәткә утырту вакыты җит-
кәч, Аңа Гайсә дигән исем куштылар. Анасы Мәрьям балага
узганчы ук фәрештә Аңа шушы исемне кушкан иде.

---

* 2:11 *Мәсих* – «май сөртелгән» дигән мәгънәдә. Сүзлекне карагыз.

[22] Муса кануны буенча пакьлэнү йоласын башкару вакыты
җиткәч, Мәрьям белән Йосыф, Раббы алдына китерү өчен, Ба-
ланы Иерусалимга алып бардылар. [23] Чөнки Раббының кану-
нында: «Ана карынынан беренче булып туган һәр ир бала
Раббыга багышланырга тиеш», – дип язылган. [24] Шулай ук алар,
Раббының кануны буенча, корбан китерү өчен: «ике урман кү-
гәрченен яки ике күгәрчен баласын» бирү өчен дә бардылар.

[25] Ул вакытта Иерусалимда Шимун атлы тәкъва һәм диндар
бер кеше бар иде. Ул Исраилгә юаныч килүен көтеп яши, аңар-
да Изге Рух иде. [26] Изге Рух аңа: «Раббының Мәсихен күрмичә
үлмәячәксең», – дип әйткән булган. [27] Изге Рухның кушуы
буенча, Шимун Аллаһы Йортына килде. Балага карата Муса
кануны кушканны башкару өчен әти-әнисе нарасый Гайсәне
Аллаһы Йортына алып килгәч, [28] Шимун сабый Баланы кулла-
рына алды һәм Аллаһыны данлап әйтте:

[29] – Хәзер инде, Хөкемдар, үтәп вәгъдәңне,
иминлектә җибәрәсең колыңны.
[30-32] Барлык халыклар күреп торганда
Үзең әзерләп куйган котылуны,
Мәҗүсиләрне яктыртачак,
Исраилне, Синең халкыңны
данлыклы итәчәк яктылыкны
күрде күзләрем.

[33] Гайсәнең атасы һәм анасы Шимунның Бала хакында әйт-
кән сүзләрен гаҗәпләнеп тыңлап тордылар. [34] Шимун аларны
фатихалады һәм Баланың анасы Мәрьямгә әйтте:

– Бу Бала Исраилдә күпләрнең егылуына һәм күтәрелүенә
сәбәп булсын өчен һәм билге итеп сайланган. Бу билгене кире
кагарлар. [35] Шуның аркылы күпләрнең күңелләрендәге уйлары
ачылыр. Һәм синең үзеңнең күңеләңә кылыч белән кадаган
кебек булыр.

Ханна Аллаһыга шөкрана кыла

[36] Анда Ашер ыруыннан Пенуил кызы Ханна да бар иде.
Ханна – пәйгамбәр һәм бик карт иде. Ул, кияүгә чыккач, ире
белән җиде ел яшәп, [37] тол калган, һәм аңа хәзер сиксән дүрт
яшь иде. Ул, һәрвакыт ураза тотып һәм дога кылып, Аллаһы
Йортында көне-төне Аллаһыга хезмәт итә иде.

[38] Ханна, нәкъ шул вакытта, алар янына килеп, Аллаһыга
шөкрана кылды һәм Иерусалимнең азат ителүен көтеп торучы
кешеләрнең барысына да Бала хакында сөйләде.

[39] Раббы кануны буенча башкарырга тиеш булганны үтәп бе-
тергәннән соң, Йосыф белән Мәрьям үзләре яшәгән шәһәргә,

Гәлиләядәге Насарага кайтып киттеләр. [40] Бала исә үсә, ныгый
һәм зирәк акыл белән тула иде. Аллаһының фатихасы Аның
өстендә булды.

Яшүсмер Гайсә Аллаһы Йортында

[41] Һәр елны Гайсәнең әти-әнисе Иерусалимга Коткарылу
бәйрәменә баралар иде. [42] Гайсә унике яшьлек вакытта, алар га-
дәттәгечә Иерусалим шәһәренә бәйрәмгә килделәр. [43] Бәйрәм
көннәре үткәч, Йосыф белән Мәрьям кайтыр юлга чыктылар.
Яшүсмер Гайсә исә Иерусалимда калды, ә әти-әнисе бу турыда
белмәделәр. [44] Алар Аны, башка юлчылар белән бергә бара,
дип уйладылар. Бер көнлек юл үткәннән соң, Аны кардәшлә-
ре һәм таныш-белешләре арасыннан эзли башладылар. [45] Һәм,
таба алмагач, Гайсәне эзләп, кире Иерусалимга килделәр.
[46] Өч көннән соң Аны Аллаһы Йортында таптылар. Ул яһүд
укытучылары арасында аларны тыңлап һәм сораулар биреп
утыра иде. [47] Гайсәне ишеткәннәрнең барысы да Аның тирән
акылына, Аның җавапларына хәйран калганнар. [48] Аны күреп,
әтисе-әнисе бик гаҗәпләнде. Әнисе:

– Улым, ни өчен Син безнең белән шулай эшләдең? Без
әтиең белән Сине эзләдек, бик борчылдык, – диде.

[49] Гайсә аларга:

– Сез мине нигә эзләдегез? Атам Йортында булырга тиешле-
гемне белмәдегезме әллә? – дип әйтте.

[50] Ләкин алар Ул әйткән сүзләрне аңламадылар. [51] Гайсә алар
белән бергә Насарага кайтты һәм әти-әнисенә итагатьле булды.
Әнисе Мәрьям бу хәлләрнең барысын да күңелендә саклады.
[52] Гайсә исә үсте, акыл җыйды, Аллаһыга да, кешеләргә дә бик
ошый иде.

Чумдыручы Яхъяның вәгазьләве

3 [1] Тибери кайсар хакимлегенең унбишенче елында, Яһүдиядә
Понти Пилат идарә иткәндә, ә Һируд Гәлиләя башлыгы,
аның ир туганы Филип Итурая һәм Трахунитис өлкәсе
башлыгы, ә Лусани Абилини башлыгы булганда, [2] Һаннас һәм
Кәяфәс иң баш руханилар булган вакытта чүлдә яшәгән Зәкәрия
улы Яхъяга Аллаһыдан сүз булды. [3] Шуннан соң Яхъя Үрдүн ел-
гасы тирәсендәге барлык җирләрдә: «Тәүбә итеп, суга чумды-
рылыгыз, һәм Аллаһы сезнең гөнаһларыгызны кичерер», – дип
өндәп йөрде. [4] Ишагыйя пәйгамбәрнең китабында бу хакта
болай дип язылган:

– «Чүлдә кычкыручының тавышы ишетелә:
„Раббыга юл әзерләгез,

Аңа сукмакларны турайтыгыз.
5 Һәрбер үзән тутырылсын,
Һәр тау һәм калкулык җир белән тигезләнсен,
Бормалы-бормалы юллар турайтылсын,
Сикәлтәлеләре тигезләнеп шомарсын.
6 Һәм барлык кешеләр
Аллаһының коткаруын күрерләр“».

7 Яхъя янына, суга чумдырылырга дип, күп халык килә иде.
Ул кешеләргә:

– Әй, сез, елан токымнары! Аллаһының якынлашып килүче
ачуыннан кача алырсыз дип кем әйтте сезгә? – диде. – 8 Агач-
лар җимеш биргән кебек, тәүбә иткәнегезне эш белән күрсәте-
гез! «Безнең бит атабыз – Ибраһим», – дип уйламагыз да. Мин
сезгә шуны әйтәм: Аллаһы менә шушы ташлардан Ибраһимга
балалар булдыра ала. 9 Балта агачлар төбендә ята, ул инде әзер-
ләп куелган: яхшы җимеш бирми торган һәр агачны кисеп утка
ташлыйлар.

10 Халык аннан:

– Безгә нәрсә эшләргә соң? – дип сорады.

11 Яхъя аларга:

– Ике күлмәге бар кеше берсен бер күлмәге дә булмаганга
бирсен. Кемнең ризыгы бар, ашарына булмаган кеше белән
бүлешсен, – дип җавап бирде.

12 Суга чумдырылырга дип, салым җыючылар да килделәр
һәм Яхъядан:

– Остаз! Ә безгә нәрсә эшләргә? – дип сорадылар.

13 Ул аларга:

– Тиешеннән артыгын таләп итмәгез, – дип җавап бирде.

14 Гаскәриләр дә аннан:

– Ә безгә нәрсә эшләргә? – дип сорадылар.

– Беркемнән дә көчләп, янап әйбер алмагыз. Хезмәт хакы-
гыздан канәгать булыгыз, – диде Яхъя.

15 Халык көтә иде, һәркем күңеленнән Яхъя турында: «Бу
Мәсих түгелме икән?» – дип уйлады. 16 Яхъя исә аларның бары-
сына да болай дип җавап бирде:

– Мин сезне суга чумдырам. Әмма миннән кодрәтлерәк
бер Зат килә, мин Аның аяк киеменең каешын чишәргә дә
лаеклы түгелмен. Ул сезне Изге Рухка һәм утка чумдырыр.
17 Аның кулында җилгәргеч. Ул ындырда ашлыкны җилгәреп,
бодаен аерып, ашлык бурасына салыр, ә кибәген сүнмәс утта
яндырыр.

18 Яхъя Исраил халкына тагын башка төрле үгет-нәсыйхәтләр
биреп, Яхшы хәбәрне вәгазьләп йөрде. 19 Әмма идарәче Һируд,

абыйсының хатыны Һирудия белән булган мөнәсәбәтләре
һәм башка явызлыклары өчен Яхъя аның гаебен күрсәткәнгә,
[20] шундый эшләре өстенә тагын берне өстәп, Яхъяны төрмәгә
утыртты.

Гайсәнең суга чумдырылуы

[21] Халык чумдырылганда Гайсә дә чумдырылды. Ул дога
кылган вакытта күкләр ачылды, [22] һәм Аңа күгәрчен рәвешендә
Изге Рух иңде. Күкләрдән:

– Син – Минем сөекле Улым. Син Минем куанычым! –
дигән сүзләр ишетелде.

Гайсәнең нәсел шәҗәрәсе

[23] Үзенең хезмәтен башлаганда Гайсәгә утыз яшьләр чамасы
иде. Кешеләр Аны Йосыф улы дип уйладылар. Ә Йосыф –
Эли улы, [24] Эли – Маттат улы, Маттат – Леви улы, Леви –
Мәлки улы, Мәлки – Яннай улы, Яннай – Йосыф улы,
[25] Йосыф – Маттати улы, Маттати – Амос улы, Амос – Нахум
улы, Нахум – Һесли улы, Һесли – Нәггәй улы, [26] Нәггәй –
Махат улы, Махат – Маттати улы, Маттати – Шими улы,
Шими – Йосых улы, Йосых – Йода улы, [27] Йода – Йоханан улы,
Йоханан – Риса улы, Риса – Зеруббабел улы, Зеруббабел –
Шеһалтиел улы, Шеһалтиел – Нири улы, [28] Нири – Мәлки
улы, Мәлки – Адди улы, Адди – Көсам улы, Көсам – Элмадам
улы, Элмадам – Эр улы, [29] Эр – Ешуа улы, Ешуа – Элигазәр
улы, Элигазәр – Йорим улы, Йорим – Маттат улы, Маттат –
Леви улы, [30] Леви – Шимун улы, Шимун – Яһүд улы, Яһүд –
Йосыф улы, Йосыф – Йонам улы, Йонам – Эльякыйм улы,
[31] Эльякыйм – Мелеа улы, Мелеа – Майнан улы, Майнан –
Маттата улы, Маттата – Натан улы, Натан – Давыт улы,
[32] Давыт – Ишай улы, Ишай – Обид улы, Обид – Богаз улы,
Богаз – Салмун улы, Салмун – Нахшун улы, [33] Нахшун – Ам-
минадаб улы, Амминадаб – Админ улы, Админ – Арни улы,
Арни – Хесрун улы, Хесрун – Перес улы, Перес – Яһүд улы,
[34] Яһүд – Ягъкуб улы, Ягъкуб – Исхак улы, Исхак – Ибраһим
улы, Ибраһим – Терах улы, Терах – Нахур улы, [35] Нахур – Се-
руг улы, Серуг – Регу улы, Регу – Пелег улы, Пелег – Эбер
улы, Эбер – Шела улы, [36] Шела – Кыйнан улы, Кыйнан –
Әрпәкшәд улы, Әрпәкшәд – Шем улы, Шем – Нух улы, Нух –
Ләмек улы, [37] Ләмек – Мәтушалах улы, Мәтушалах – Ханух
улы, Ханух – Ярид улы, Ярид – Маһалалил улы, Маһалалил –
Кыйнан улы, [38] Кыйнан – Энош улы, Энош – Шет улы, Шет –
Адәм улы, Адәм – Аллаһы улы.

Гайсәнең сыналуы

4 [1] Изге Рух белән сугарылган Гайсә Үрдүн елгасы буеннан
чүлгә китте, һәм Рух Аны чүл буйлап йөртте. [2] Гайсә анда
кырык көн буена иблис вәсвәсәсе астында булды, бер-
нәрсә дә ашамады. Соңгы көннәрендә Ул ачыкты. [3] Иблис исә
Аңа әйтте:

– Әгәр син Аллаһы Улы булсаң: «Бу таш ипигә әйләнсен», – дип әйт.

[4] Гайсә аңа болай дип җавап бирде:

– Изге язмада: «Кеше икмәк белән генә яшәми», – дип язылган.

[5] Шуннан соң иблис Гайсәне биеклеккә алып менде һәм Аңа мизгел эчендә галәмдәге барлык патшалыкларны күрсәтте.

[6] – Шушы патшалыкларның барысы өстеннән хакимлекне
дә, аларның даннарын да сиңа бирермен, – диде Аңа иблис, –
чөнки боларның барысы да миңа бирелгән һәм мин аларны
кемгә теләсәм, шуңа бирә алам. [7] Шулай итеп, миңа табынсаң,
барысы да Синеке булыр.

[8] Моңа каршы Гайсә җавап бирде:

– Изге язмада: «Раббы Аллаһыңа табын, Аңа гына хезмәт ит», – дип язылган.

[9] Шуннан соң иблис Гайсәне Иерусалимга алып китте. Ул
Аны Аллаһы Йортының иң биек урынына бастырды:

– Әгәр дә Син Аллаһы Улы булсаң, шушы урыннан түбәнгә
ташлан. [10] Изге язмада:

«Ул Үзенең фәрештәләренә
Синең хакта кайгыртырга әмер бирер.
[11] Алар Сине күтәреп алырлар,
аякларың ташка бәрелмәс», –

дип язылган бит.

[12] Гайсә аңа:

– Изге язмада: «Раббы Аллаһыңны сынама», – дип язылган, – диде.

[13] Иблис, вәсвәсәсен бетергәч, икенче бер уңайлы вакытка кадәр Аның яныннан китте.

[14] Рухның кодрәте белән сугарылган Гайсә Гәлиләягә кайтты.
Аның хакындагы хәбәр бөтен тирә-якка таралды. [15] Ул аларның
гыйбадәтханәләрендә өйрәтте, һәм барысы да аны мактады.

Гайсә Насарада инкяр ителә

[16] Гайсә Үзе үскән шәһәргә – Насарага килде һәм, гадәттәге-
чә, шимбә көнне гыйбадәтханәгә керде. Изге язманы укырга

дип, урыныннан торгач, 17 Аңа Ишагыйя пәйгамбәрнең язма-
сын бирделәр. Гайсә, кулъязма төргәген ачып, шундый сүзләр
язылган урынны тапты:
18-19 «Раббының Рухы Минем өстемдә,
Чөнки Ул Мине майлап махсус эшкә сайлады.
Ул Мине фәкыйрьләргә Яхшы хәбәрне*
житкерергә,
Әсирләргә – азатлык, сукырларга – күрә башлауны
игълан итәргә,
Җәберләнгәннәрне иреккә чыгарырга,
Раббының шәфкать күрсәтә торган елын хәбәр итәргә
җибәрде».
20 Гайсә, төргәкне җыеп, аны кире хезмәтчегә бирде дә
урынына утырды. Гыйбадәтханәдәге һәммәсенең күзе Аңа
текәлде.
21 Ул аларга:
– Бүген, сез Язманы тыңлаганда, бу сүзләр тормышка аш-
ты, – диде.
22 Барысы да Гайсәне мактадылар һәм, Аның мәрхәмәт тулы
сүзләренә таң калып:
– Бу Йосыф улы түгелме соң? – диештеләр.
23 Гайсә аларга әйтте:
– Әлбәттә, сез Миңа «Табиб! Үзеңне-үзең дәвала» дигән
мәкальне әйтерсез. «Кәпәрнаумда кылган эшләреңне ишеттек.
Монда да, Үз шәһәреңдә дә шуларны эшлә», – диярсез.
24 Ул дәвам итеп әйтте:
– Сезгә хак сүз әйтәм: бер пәйгамбәрне дә үз илендә теләп
кабул итмиләр. 25 Бу чынлап та шулай: Ильяс пәйгамбәр көн-
нәрендә өч ел ярым күкләр ябылып яңгыр яумады һәм бөтен
Исраил илендә зур ачлык булды. Исраилдә тол хатыннар күп
иде, 26 ләкин Ильяс аларның берсе янына да түгел, ә Сидун җи-
рендәге Сарепта шәһәрендә яшәүче бер тол хатын янына гына
җибәрелде. 27 Шулай ук, Элиша пәйгамбәр вакытында Исраил-
дә махау авырулылар күп булды, әмма сурияле Нагаманнан
башка бер махаулы да чистарынмады.
28 Шушы сүзләрне ишетеп, гыйбадәтханәдәге кешеләрнең
барысы да бик нык ачуланып ярсыдылар. 29 Алар, урыннарын-
нан торып, Гайсәне шәһәрдән көчләп алып чыктылар һәм,
кыядан төртеп төшерергә уйлап, шәһәрләре салынган тауның
чыгып торган өлешенә алып менделәр. 30 Әмма Гайсә, халык
арасыннан үтеп, алар яныннан китеп барды.

---

* 4:18-19 *Яхшы хәбәр* – сүзлекне карагыз.

Гайсә явыз рухны куып чыгара

31 Шуннан соң Гайсә Гәлиләянең Кәпәрнаум шәһәренә килде
һәм шимбә көнне халыкны өйрәтте. 32 Аның өйрәтүенә хәйран
калдылар, чөнки Ул хакимнәрчә сөйли иде. 33 Гыйбадәтханәдә
эчендә шакшы рух булган бер кеше көчле тавыш белән:
34 – И, насаралы Гайсә, Сиңа бездән нәрсә кирәк? Син безне
һәлак итәргә килдеңме? Мин Синең кем икәнеңне беләм.
Син – Аллаһының Изгесе, – дип кычкырды.
35 Ә Гайсә аңа каты итеп боерды:
– Эндәшмә, аның эченнән чык!
Җен, теге кешене бар халык алдында егып ташлап, аңа һич-
бер зыян китермичә, аның эченнән чыкты. 36 Барысы да таң
калып:
– Нинди сүзләр бу? Ул шакшы рухларга хакимлек һәм код-
рәт белән боерык бирә һәм алар чыгалар, – диделәр.
37 Аның хакындагы хәбәр бөтен тирә-якка таралды.

Шимунның каенанасы савыга

38 Гайсә гыйбадәтханәдән Шимунның өенә барды. Шимунның
каенанасы бик нык кызышып, авырып ята икән. Гайсәдән аңа
ярдәм итүен сорадылар. 39 Ул хатын янына килде, аңа таба
иелеп, кызышуга чыгарга әмер бирде һәм кызышу аны калдыр-
ды. Шимунның каенанасы шундук торып басты һәм аларга
табын әзерли башлады.

Гайсә күпләрне савыктыра

40 Кояш баеган вакытта төрле авырулардан газап чигүче
якыннары булган бар кешеләр аларны Гайсә янына алып кил-
деләр. Ул, авыру кешеләрнең һәрберсе өстенә кулларын куеп,
аларны савыктырды. 41 Шулай ук күпләрдән: «Син Аллаһы
Улы», – дип кычкыра-кычкыра җеннәр чыкты. Ә Гайсә алар-
ны сөйләүләреннән тыйды, чөнки алар Аның Мәсих икәнле-
ген беләләр иде.
42 Көн тугач, Гайсә, шәһәрдән чыгып, аулак урынга китте. Ха-
лык төркемнәре Аны эзләделәр, эзләп тапкач, янына килеп, Аны
үзләре яныннан җибәрмәс өчен тотып калырга тырыштылар.
43 Ләкин Ул аларга:
– Мин башка шәһәрләргә дә Аллаһы Патшалыгы хакындагы
Яхшы хәбәрне җиткерергә тиешмен, чөнки Мин шуның өчен
җибәрелдем, – диде.
44 Ул яһүдләр җирендәге гыйбадәтханәләрдә Яхшы хәбәрне
сөйләп йөрүен дәвам итте.

Гайсәнең беренче шәкертләре

5 [1] Бервакыт Геннисарет күле* буенда, Аллаһы сүзен тыңларга
теләп, халык Аны бар яктан кысрыклаганда, [2] Гайсә яр буен-
да ике көймә күрде. Балыкчылар, көймәләреннән төшеп,
ятьмәләрен юалар иде. [3] Гайсә көймәләрнең берсенә менеп, – ул
көймә Шимунныкы иде – ярдан бераз эчкәрәк керергә сорады
һәм, көймәдә утырып, халыкны өйрәтте. [4] Сүзен тәмамлагач:

– Шимун, тирәнгәрәк кер дә ятьмәләрегезне салыгыз, – диде.

[5] Шимун Аңа:

– Өйрәтүче! Без төн буе тырыштык, ләкин һичнәрсә тота алмадык. Шулай да, Син кушасың икән, ятьмәне салам, – дип җавап бирде.

[6] Шулай эшләделәр һәм аларга бик күп балык эләкте, ятьмә-
ләре аздан гына ертылмый калды. [7] Балыкчылар, башка көй-
мәдәге иптәшләренә кул болгап, аларны ярдәмгә чакырдылар.
Тегеләре килгәч, бергәләп, ике көймәне дә шыгрым тутырды-
лар, хәтта көймәләре аздан гына батмый калды. [8] Шимун Петер
исә, шушы хәлне күреп, Гайсә алдында тезләренә егылды:

– Раббым, кит минем янымнан, мин гөнаһлы кеше.

[9] Ул да, аның белән булганнарның барысы да, тотылган ба-
лыкның күплегенә гаҗәпләнеп, куркып калдылар. [10] Шулай ук
Шимунның иптәшләре Зебедәй уллары Ягъкуб белән Яхъя да
хәйран калды. Гайсә Шимунга:

– Курыкма, шушы вакыттан башлап кешеләр тотучы бу-
лырсың, – диде. [11] Көймәләрен ярга тартып чыгаргач, бөтен
нәрсәләрен шунда калдырып, алар Гайсәгә ияреп киттеләр.

Гайсә махаулыны савыктыра

[12] Гайсә бер шәһәрдә булган вакытта, Аның янына бөтен тәне махаулы бер кеше килде һәм, Гайсәне күргәч, йөзтүбән капланып:

– Әфәнде! Әгәр теләсәң, мине тазарта алыр идең, – дип ялварды.

[13] Гайсә, кулын сузып, аңа кагылды һәм:

– Әйе, телим. Тазарын! – диде.

Аның махауы шундук бетте. [14] Гайсә аңа бу турыда беркемгә
дә сөйләмәскә кушты.

– Бар, руханига күрен һәм, кешеләр өчен терелүең билгесе итеп, Муса канунында әмер ителгәнчә, корбан бүләген китер, – диде Ул.

---

* 5:1 *Геннисарет күле* – бу күлне Гәлиләя диңгезе дип тә атаганнар.

[15] Әмма Гайсә хакында сүз таралганнан тарала барды. Күп
халык, Аны тыңлау өчен һәм чирләреннән савыктырылу өчен,
Аның янына агылды. [16] Ә Гайсә вакыт-вакыт аулак урыннарга
китеп дога кыла иде.

Гайсә паралич суккан кешене савыктыра

[17] Бер көнне, Гайсә өйрәткән вакытта, Гәлиләянең һәм Яһү-
диянең барлык авылларыннан, Иерусалимнан килгән фарисей-
ләр* һәм канун укытучылары да шунда утыра иделәр. Раббының
кодрәте Аның белән иде, һәм Ул авыруларны савыктырды.

[18] Берничә ир-ат паралич суккан бер кешене ятагы белән
күтәреп алып килделәр һәм аны, Гайсә алдына куяр өчен, өйгә
алып керергә тырыштылар. [19] Ләкин, халык арасыннан үтә ал-
маганга күрә, өй түбәсенә менеп, түбәнең чирәпләрен сүтеп
алдылар һәм авыруны ятагы белән бергә Гайсәнең алдына тө-
шерделәр. [20] Гайсә, аларның ышануларын күреп, теге кешегә:

– Дустым, синең гөнаһларың кичерелде, – диде.

[21] Канунчылар һәм фарисейләр:

– Көфер сүз сөйләүче бу Кеше – Кем ул? Гөнаһларны Алла-
һыдан башка кем кичерә ала? – дип уйладылар.

[22] Гайсә, аларның уйларын белеп, болай диде:

– Ни өчен сез шулай уйлыйсыз? [23] Ничек дип әйтергә җи-
ңелрәк: «Синең гөнаһларың кичерелде», – дипме, әллә: «Тор
һәм йөр», – дипме? [24] Адәм Улының җирдә гөнаһларны киче-
рергә хакимлеге барлыгын белеп торыгыз.

Һәм Гайсә паралич суккан кешегә:

– Сиңа әйтәм: тор, ятагыңны ал да өеңә кайт, – диде.

[25] Ул кеше шундук барысының күз алдында торды һәм, ята-
гын алып, Аллаһыны данлый-данлый, өенә кайтып китте.
[26] Барысы да таң калдылар, Аллаһыны данладылар. Һәммәсе,
куркып калып:

– Без бүген искитәрлек нәрсәләр күрдек, – диделәр.

Гайсә Левине чакыра

[27] Шуннан соң Гайсә ул урыннан китте һәм салым җыю
йорты янында утыручы Леви атлы салым җыючыны күрде.

– Минем артымнан бар, – диде Ул аңа.

[28] Леви торып басты һәм, бөтен нәрсәсен калдырып, Гайсә
артыннан китте.

[29] Леви үзенең өендә Гайсә хөрмәтенә зур мәҗлес җыйды.
Кунаклар арасында салым җыючылар һәм башка кешеләр дә

---

* 5:17 *Фарисей* – борынгы яһүдләр арасындагы дини төркем әгъзасы.

күп иде. 30 Фарисейләр һәм аларның төркеменнән булган ка-
нунчылар, ачуланып, Гайсәнең шәкертләренә:
– Ни өчен сез салым җыючылар белән, гөнаһлылар белән
бергә ашап-эчеп утырасыз? – диделәр.
31 Гайсә аларга:
– Табиб сәламәт кешеләргә түгел, ә авыруларга кирәк.
32 Мин тәкъваларны түгел, ә гөнаһлыларны тәүбәгә чакырырга
дип килдем, – дип җавап бирде.

Ураза тоту хакында сорау

33 Кайбер кешеләр Гайсәгә:
– Яхъяның шәкертләре дә, фарисейләрнекеләр дә еш ураза
тоталар һәм дога кылалар, ә Синекеләр ашыйлар, эчәләр, –
дип әйттеләр.
34 Ә Ул аларга:
– Кияү егете туйдагы кунаклар янында булган вакытта аның
дусларын ураза тотарга мәҗбүр итеп буламы? 35 Әмма килер бер
көн: алар яныннан кияү алыныр һәм шул көннәрдә ураза то-
тарлар, – диде.
36 Ул аларга киная белән сөйләде:
– Беркем дә яңа киемнән ямаулык ертып алып иске киемне
ямамый, чөнки яңасы да бозыла, иске киемгә дә яңа тукыма-
дан алынган ямаулык бармый.
37 Беркем дә яңа шәрабны иске турсыкка салмый, чөнки
яңа шәраб турсыкны тишә һәм шәраб та агып бетә, турсык
та әрәм була. 38 Киресенчә, яңа шәраб яңа турсыкка салы-
нырга тиеш.
39 Беркем дә иске шәрабны эчкәннән соң яңасын эчәргә
теләмәс. «Искесе яхшырак шул», – дияр.

6 1 Бер шимбә көнне Гайсә иген кырлары аша үткәндә,
шәкертләре, башаклар өзеп, учларында уып, бодай бөр-
текләрен ашап бардылар.
2 Кайбер фарисейләр исә аларга:
– Ни өчен сез шимбә көнне эшләргә ярамаганны эшлисез? –
диделәр.
3 Гайсә аларга:
– Давыт һәм аның белән булган кешеләр ачыккач, Давыт-
ның нәрсә эшләгәне хакында укымадыгызмы әллә? 4 Ул, Изге
йортка кереп, руханилардан башка беркемгә дә ашарга рөхсәт
ителмәгән Аллаһыга багышланган икмәкләрне алып ашаган,
үзе белән булган кешеләргә дә биргән, – дип җавап бирде.
5 Һәм сүзен тәмамлап: – Адәм Улы – шимбә көненең Хуҗа-
сы, – диде.

Гайсә кулы корышкан кешене савыктыра

6 Икенче бер шимбәдә Гайсә гыйбадәтханәгә килде һәм өйрәт-
те. Анда уң кулы корышкан бер кеше бар иде. 7 Канунчылар һәм
фарисейләр исә, Гайсәне гаепләргә сәбәп табу өчен, шимбә көн-
не авыруларны савыктырмасмы икән дип, Аны күзәтеп тордылар.
8 Ә Гайсә аларның уйларын белә иде. Ул кулы корыган кешегә:

– Тор да уртага бас, – диде.

Теге кеше уртага килеп басты.

9 – Мин сезгә шундый сорау бирәм, – диде аларга Гайсә, –
шимбә көнне яхшылык эшләргә рөхсәт ителәме, әллә начарлык
эшләргәме? Кешенең тормышын коткарыргамы, әллә аны һәлак
итәргәме?

10 Гайсә барысына да әйләнеп карады һәм теге кешегә:

– Кулыңны суз! – диде.

Ул кеше шулай эшләде, һәм аның кулы савыкты. 11 Ә фари-
сейләрнең һәм канунчыларның ачулары бик нык кабарды һәм
алар, Гайсәгә каршы нәрсә эшләргә икән дип, бер-берсе белән
сөйләшә башладылар.

Унике рәсүлне сайлау

12 Шул көннәрдә Гайсә дога кылу өчен тауга менде һәм төн
буе Аллаһыга дога кылды. 13 Иртәгесен шәкертләрен Үзе янына
чакырды да алар арасыннан уникесен сайлап алды һәм аларны
рәсүлләр дип атады. 14 Ул Петер дип атаган Шимунны һәм
аның энесе Әндрине, Ягъкубны һәм Яхъяны, Филипне һәм
Бартулумайны, 15 Маттайны һәм Томасны, Һалфай улы Ягъкуб-
ны һәм Көрәшүче кушаматлы Шимунны, 16 Ягъкуб улы Яһүд
һәм хыянәт итәчәк Яһүд Искариотны сайлап алды.

Гайсә күпләрне савыктыра

17 Рәсүлләр белән бергә Гайсә таудан төште. Тау итәгендә, ти-
гез җирдә, Аның күп шәкертләре, бөтен Яһүдиядән, Иерусалим-
нан һәм диңгез буендагы Тур һәм Сидун шәһәрләреннән килгән
бик күп халык җыелган иде. 18 Алар Гайсәне тыңларга, авырула-
рыннан савыгырга дип килгәннәр иде. Шакшы рухлардан газап
чигүчеләр дә савыктылар. 19 Һәммәсе Гайсәгә кагылырга тырыш-
ты, чөнки Аннан чыккан кодрәт барысын да савыктыра иде.

Нәрсәдә бәхет, нәрсәдә кайгы

20 Гайсә шәкертләренә карап сөйли башлады:

– Фәкыйрьләр, сез бәхетле,
чөнки Аллаһы Патшалыгы сезнеке.

21 Хәзер карыннары ачлар, сез бәхетле,
чөнки сез туеначаксыз.
Хәзер елаучылар, сез бәхетле,
чөнки көләчәксез.
22 Кешеләр сезгә Адәм Улы өчен нәфрәт иткәндә, сезне куып
җибәргәндә, хурлаганда, сезне кабул итмәгәндә сез бәхетле.
23 Шул көнне куаныгыз һәм шатлыктан сикерегез, чөнки күктә
сезгә әҗер зур булачак. Ул кешеләрнең ата-бабалары пәйгам-
бәрләр белән дә шулай ук эшләгәннәр.
24 Байлар, ә сезгә кайгы!
Сез инде җитәрлек юандыгыз.
25 Хәзер тук булганнар, сезгә кайгы!
Чөнки сез ачыгырсыз.
Хәзер көлүчеләр, сезгә кайгы!
Чөнки сез хәсрәткә төшәрсез һәм еларсыз.
26 Сезне бар кешеләр мактый икән,
сезгә кайгы!
Чөнки аларның аталары да
ялган пәйгамбәрләрне шулай мактаганнар.

Дошманнарыгызны яратыгыз

27 – Ә сезгә, мине тыңлаучыларга, әйтәм: дошманнарыгызны
яратыгыз, сезне нәфрәт итүчеләргә яхшылык эшләгез, 28 сезне
каргаучыларны фатихалагыз һәм үзегезне рәнҗетүчеләр өчен
дога кылыгыз. 29 Бер яңагыңа суккан кешегә икенче яңагыңны
да куй, өс киемеңне тартып алучы кешегә күлмәгеңне дә тар-
тып алырга комачаулама. 30 Үзеңнән сораучы һәр кешегә бир,
һәм синекен алган кешедән кире сорама. 31 Кешеләрнең сезгә
нәрсә эшләвен теләсәгез, кешеләргә шуны эшләгез. 32 Үзегезне
яратучыларны гына яратсагыз, нәрсә өчен сезгә рәхмәт әйтер-
гә? Үзләрен яратучыларны гөнаһлылар да яраталар. 33 Үзегезгә
яхшылык кылучыларга гына яхшылык эшләсәгез, нәрсә өчен
сезгә рәхмәт әйтергә? Гөнаһлылар да шулай эшлиләр. 34 Бу-
рычка биргәндә, кире алырмын дип уйлап бирсәгез, нәрсә
өчен сезгә рәхмәт әйтергә? Гөнаһлылар да башка гөнаһлыларга
бурычка биргәндә: «Шулкадәр үк кайтарып алырмын», – дип
уйлап бирәләр. 35 Ә сез, киресенчә, дошманнарыгызны яраты-
гыз, аларга яхшылык эшләгез, кире алырмын дип өметләнми-
чә бурычка бирегез. Шулай эшләсәгез, сезгә әҗер зур булыр
һәм сез Аллаһы Тәгаләнең балалары булырсыз. Чөнки Ул ях-
шылыкның кадерен белмәүчеләргә һәм явызларга да миһер-
банлы. 36 Атагыз шәфкатьле булган кебек, сез дә шәфкатьле
булыгыз.

Башкаларны хөкем итмәгез

37 Хөкем итмәгез, үзегезне дә хөкем итмәсләр. Гаепләмәгез,
үзегезне дә гаепләмәсләр. Кичерегез һәм үзегезне дә кичерерләр.
38 Бирегез һәм үзегезгә дә бирелер, итәгегезгә күп итеп салып
бирерләр, үлчәү савытын селкетеп, баскалап тыгызларлар, кы-
рыйларыннан түгелә башлаганчы тутырырлар. Нинди үлчәү бе-
лән үлчәп бирсәгез, үзегезгә дә шундый үлчәү белән үлчәрләр.
39 Гайсә аларга гыйбрәтле сүзләр сөйләде:
– Сукыр сукырны җитәкләп бара аламы? Икесе дә чокырга
егылып төшмәсләрме?
40 Шәкерт үзенең остазыннан өстен булмый, ә өйрәнеп җит-
кәннән соң һәркем остазы кебек була.
41 Ничек син туганыңның күзендәге чүп бөртеген күрәсең, ә
үз күзеңдәге бүрәнәне сизмисең? 42 Ничек син, үз күзеңдә бүрә-
нә була торып, туганыңа: «Кая, туган, күзеңдәге чүпне алыйм
әле», – дип әйтә аласың? Монафикъ! Элек үз күзеңдәге бүрә-
нәне чыгар, аннары инде күзләрең ачык күрер һәм туганыңның
күзендәге чүпне ала алырсың.
43 Бер яхшы агач та начар җимеш бирми, һәм, киресенчә, бер
начар агач та яхшы җимеш китерми. 44 Һәр агачны җимешенә
карап таныйлар! Күгән куагыннан – инҗир, ә чәнечкеле агач-
тан йөзем җыймыйлар. 45 Яхшы кеше үз күңелендәге яхшылык
хәзинәсеннән яхшылык алып чыга, ә явыз кеше күңелендәге
явызлык хәзинәсеннән явызлык алып чыга. Чөнки кешенең
күңеленнән нәрсә ташый, аның телендә дә шул була.

Ике төзүче

46 Ни өчен сез Миңа: «Раббым! Раббым!» – дисез, ә үзегез
Мин әйткәннәрне үтәмисез? 47 Минем яныма килеп, Мине
ишетеп, сүзләремне үтәүчене менә нинди кешегә тиңләп була:
48 ул, йорт төзегәндә җирне тирән итеп казып, аны таш нигез
өстенә салган кеше кебек. Ташкын вакытында ярларыннан
чыккан сулар йортка килеп бәрелгән, ләкин аны селкетә алма-
ган, чөнки ул нык итеп төзелгән булган. 49 Ә инде ишетеп тә
сүзләремне үтәмәүче кеше – нигез кормыйча гына җир өстенә
йорт салган кеше кебек. Ташкын сулары йортка килеп бәрел-
гән, һәм ул шундук авып төшкән, бик нык җимерелгән.

Йөзбашының хезмәтчесен савыктыру

7 1 Халыкка әйтәсе сүзләрен сөйләп бетергәннән соң Гайсә
Кәпәрнаумга килде.
2 Бер йөзбашының үзе бик ихтирам иткән хезмәтчесе авы-
рып үлем хәлендә ята иде. 3 Йөзбашы, Гайсә турында ишеткәч,

килеп хезмәтчемне коткарсын иде, дигән үтенеч белән яһүд-
ләрнең аксакалларын Гайсә янына җибәрде. 4-5 Алар, Гайсә
янына килеп җиткәч:

– Ул йөзбашы Синең ярдәмеңә лаек, чөнки ул безнең ха-
лыкны ярата. Гыйбадәтханәне дә безгә ул салдырды, – дип,
чын күңелләреннән ялвардылар.

6 Һәм Гайсә алар белән китте. Йөзбашының өенә җитәргә
бераз калгач, йөзбашы, Гайсәгә шушы сүзләрне әйтергә дип,
дусларын җибәрде:

– Мәшәкатьләнмә, Әфәндем! Сине үз йортымда кабул
итәргә мин лаеклы түгел. 7 Шуңа күрә Синең каршыңа барырга
да үземне лаеклы дип санамадым. Син әйт кенә, һәм минем
хезмәтчем савыгачак. 8 Мин үзем дә башка берәүгә буйсынам,
һәм минем кул астымда гаскәриләр бар. Аларның берсенә:
«Кит», – дисәм, китә. Икенчесенә: «Кил», – дисәм, килә. Хез-
мәтчемә: «Моны эшлә», – дисәм, эшли.

9 Бу сүзләрне ишетеп, Гайсә хәйран калды һәм, борылып, Үзе
артыннан ияреп баручы халыкка:

– Мин сезгә шуны әйтәм: хәтта Исраилдә дә мондый ыша-
нуны күрмәгән идем, – диде.

10 Җибәрелгән кешеләр, әйләнеп кайткач, авыру хезмәтченең
савыккан булуын күрделәр.

Тол хатынның үлгән улын терелтү

11 Озак вакыт үтмәстән Гайсә Наин дип аталган шәһәргә
китте. Шәкертләре һәм күп халык Аңа ияреп барды. 12 Гайсә
шәһәр капкасына якынлашып килгәндә, шәһәрдән мәет күтә-
реп чыгалар иде. Бер тол хатынның бердәнбер улы үлгән икән.
Шәһәрдән хатын белән бергә күп кешеләр чыгып килә иде.
13 Раббы, хатынны күргәч, аны бик кызганды.

– Елама, – диде Ул хатынга.

14 Аннары Гайсә, алар янына килеп, табутка кулын тидерде.
Табутны күтәреп баручылар туктадылар, һәм Гайсә:

– Егет, сиңа әйтәм, тор! – диде.

15 Үлгән егет торып утырды һәм сөйләшә башлады. Шулай
итеп Гайсә аны анасына кайтарып бирде. 16 Барысы да куркып
калдылар һәм Аллаһыны данладылар.

– Безнең арадан бөек Пәйгамбәр чыкты. Аллаһы Үз халкына
ярдәмгә килде, – диделәр.

17 Гайсә хакындагы мондый хәбәр бөтен яһүдләр иленә һәм
аның тирә-ягына таралды.

Гайсәнең Яхъяга җавабы

18-19 Яхъя пәйгамбәрнең шәкертләре бу хәлләрнең барысы ха-
кында остазларына сөйләделәр. Ул: «Килергә тиеш булган Зат
Синме, әллә бүтән берәүне көтикме?» – дип сорарга Раббы
янына ике шәкертен җибәрде. 20 Гайсә янына килгәч, алар:

– Чумдыручы Яхъя Синнән: «Килергә тиеш булган Зат Синме, әллә бүтән берәүне көтикме», – дип сорарга җибәрде, – диделәр.

21 Ул вакытта Гайсә күпләрне сырхаулардан, көчле авырулардан, явыз рухлардан савыктырган һәм күп сукырларны күзле иткән иде.

22 Гайсә Яхъядан килгәннәргә болай дип җавап бирде:

– Барыгыз, күргәннәрегезне һәм ишеткәннәрегезне Яхъяга кайтып сөйләгез: сукырлар янә күрә, аксаклар йөри, махаулылар тазарына, чукраклар ишетә, үлгәннәр терелтелә, фәкыйрьләргә Яхшы хәбәр игълан ителә.

23 Кем Минем хакта шикләнми, шул бәхетле.

24 Яхъя җибәргән кешеләр киткәч, Гайсә халыкка Яхъя хакында сөйли башлады:

– Сез чүлгә нәрсә карарга бардыгыз? Җилдә тирбәлә торган
камышны карарга дипме? 25 Нәрсә карарга бардыгыз соң сез?
Купшы киемнәргә киенгән кешенеме? Ә бит кыйммәтле киемнәргә киенүчеләр һәм зиннәттә яшәүчеләр – патша сарайларын-
да. 26 Ул чакта, нәрсә карарга бардыгыз? Пәйгамбәрнеме? Әйе!
Мин сезгә әйтәм, ул пәйгамбәрдән дә бөегрәк! 27 Изге язмада:

«Мин Синең алдыңнан
хәбәрчемне җибәрәм,
ул Синең алдыңнан Сиңа юл әзерләр», –

дип язылган сүзләр аның турында.

28 Мин сезгә шуны әйтәм: хатын-кыздан туган кешеләр арасында Яхъя пәйгамбәрдән бөегрәк берәү дә юк. Ә Аллаһы Патшалыгында иң кечесе дә аннан бөегрәк, – дип әйтте Гайсә.

29 Бу сүзләрне ишеткән бөтен халык, хәтта салым җыючылар
да, Аллаһының хак икәнен икърар иттеләр, чөнки алар Яхъя
тарафыннан суга чумдырылган иделәр. 30 Ә Яхъя тарафыннан
чумдырылмаган фарисейләр һәм канун укытучылары Аллаһының үзләренә карата булган ихтыярын кире кактылар.

31 Гайсә дәвам итеп:

– Шулай итеп, бу буын кешеләрен нәрсәгә тиңләп була,
алар нәрсәгә охшаган? – диде. – 32 Алар:

«Без сезгә күңелле көйләр уйнадык,
ә сез биемәдегез.

Без кайгылы җырлар җырладык,
ә сез еламадыгыз», –
дип, базар мәйданында бер-берсенә кычкырып утыручы бала-
ларга охшый. [33] Чумдыручы Яхъя килде, икмәк тә ашамый,
шәраб та эчми. Ә сез: «Ул – җенле», – дисез. [34] Адәм Улы кил-
де. Ашый да, эчә дә, һәм сез: «Күрегез әле, бирән, эчкече,
салым җыючыларның һәм гөнаһлыларның дусты», – дисез.
[35] Ә Аллаһының Зирәклеге барлык балалары тарафыннан хак
дип исбат ителде.

Гөнаһлы хатын Гайсәнең аякларын майлый

[36] Фарисейләрнең берсе Гайсәне ашка чакырды. Гайсә, фари-
сейнең өенә кереп, табын янына утырды. [37] Шул шәһәрдә
яшәүче гөнаһлы бер хатын, Гайсәнең фарисей өендә ашап уты-
руын белеп, алебастр савытка салынган хуш исле май алып,
шул йортка килде. [38] Ул Гайсәнең артында елап басып торды,
күз яшьләре Аның аякларын чылатты. Гайсәнең аякларына
тамган күз яшьләрен үзенең чәчләре белән сөртеп, Аның аяк-
ларын үбә-үбә, хуш исле май белән майлады.
[39] Гайсәне ашка чакырган фарисей моны күреп: «Әгәр ул
пәйгамбәр булса, үзенә кагылучы хатынның нинди икәнлеген
белер иде. Ул бит гөнаһлы хатын», – дип уйлады.
[40] Гайсә аңа:
– Шимун! Мин сиңа бер нәрсә әйтергә телим, – диде.
– Әйт, Остаз, – диде фарисей.
[41] Гайсә әйтте:
– Ике кешенең әҗәткә биреп торучы берәүгә бурычлары
бар икән: берсенең бурычы биш йөз динар*, ә икенчесенең –
илле динар. [42] Ләкин, алар түли алмаганлыктан, ул икесен дә
бәхилләгән. Ничек уйлыйсың, аларның кайсысы аны күбрәк
яратыр?
[43] – Бурычы күбрәк булганыдыр, дип фараз кылам, – диде
Шимун.
Гайсә аңа:
– Син дөрес уйлыйсың, – диде. [44] Һәм, хатынга таба боры-
лып, Шимунга:
– Бу хатынны күрәсеңме? Мин синең өеңә килдем, ә син аяк
юарга су бирмәдең. Ә бу хатын аякларымны күз яшьләре белән
чылатты, чәчләре белән сөртте. [45] Син Мине үпмәдең, ә ул,
Мин монда килгәннән бирле, аякларымны үбүдән туктамый.

---

* 7:41 *Динар* – көмеш тәңкә. Эшченең бер көнлек хезмәт хакын тәшкил иткән.

[46] Син Минем башыма май сөртмәдең, ә ул Минем аякларымны
хуш исле май белән майлады.* [47] Мин әйтермен ни өчен икән-
леген: аның гөнаһлары күп иде, һәм алар кичерелде, шуңа күрә
аның мәхәббәте зур. Ә кемгә аз кичерелә, ул аз ярата.
[48] Һәм Гайсә хатынга:
– Гөнаһларың кичерелде, – диде.
[49] Табын артында утыручылар бер-берсе белән:
– Кем Ул? Ул хәтта гөнаһларны да кичерә! – дип сөйләшә
башладылар.
[50] Гайсә исә хатынга:
– Ышануың сине коткарды, имин йөр, – диде.

8 [1] Шуннан соң Гайсә шәһәрләр һәм авыллар буйлап Алла-
һы Патшалыгы хакындагы Яхшы хәбәрне сөйләп йөрде.
Унике шәкерте Аның белән булды. [2] Гайсә явыз рухлардан
һәм авырулардан савыктырган хатын-кызларның берничәсе:
эченнән Гайсә җиде җенне куып чыгарган Мәрьям, аны Маг-
далалы дип йөрткәннәр, [3] Һируд йортында идарә итүче Хузас
хатыны Йохана, Сусанна һәм башка күп хатыннар да Аның бе-
лән иделәр. Хатын-кызлар Гайсәгә һәм Аның шәкертләренә
үзләре хисабына ярдәм итәләр иде.

Чәчүче хакында гыйбрәтле хикәя

[4] Үзе янына төрле шәһәрләрдән күп халык җыелганда Гайсә
гыйбрәтле хикәя сөйләде:
[5] – Бер чәчүче үзенең орлыкларын чәчәргә чыккан. Чәчкән
вакытта орлыкларның кайберләре юл буена төшкән һәм тап-
талган, аларны кошлар чүпләп бетергән. [6] Кайберләре ташлы
туфракка төшкән һәм тишелеп чыксалар да, дым булмаган-
лыктан кипкәннәр. [7] Кайбер орлыклар күгәнлеккә төшкән.
Күгән куаклары, алар белән бергә үсеп, аларны басып киткән.
[8] Ә башка орлыклар яхшы җиргә төшкән һәм, үсеп китеп, бер
орлыктан йөз бөртек уңыш китергән.
Сөйләп бетергәч, Гайсә кычкырып:
– Ишетергә колаклары булганнар – ишетсен! – диде.
[9] Гайсәнең шәкертләре исә Аннан:
– Бу кинаяле хикәянең мәгънәсе нидә? – дип сорадылар.
[10] Ул аларга:

---

* 7:44-46 Яһүдләр кунакларга аяк юарга су тәкъдим итә торган бул-
ганнар, гадәттә кешеләр яланаяк яки ачык аяк киеме киеп йөргәнгә
күрә, аяклары бик тузанлана торган булган. Шулай ук, хуҗа кеше
кунакның битләреннән үпкән һәм аерата хөрмәтле кунакның башы-
на хуш исле май сөрткәннәр.

– Аллаһы Патшалыгының серләрен белү сезгә бирелгән, ә башкаларга, караганда күрмәсеннәр, тыңлаганда төшенмәсеннәр өчен, кинаяле хикәяләр белән сөйлим.

[11] Кинаяле хикәянең исә мәгънәсе менә шундый: орлык – Аллаһы сүзе. [12] Орлыкларның юл буена төшүе: кешеләр сүзне ишетәләр, әмма иблис килә һәм, сүзне ишеткән кешеләр ышанып котылмасын өчен, аларның күңелләрендәге сүзне алып китә. [13] Орлыкларның ташлы туфракка төшүе исә: кешеләр сүзне ишетәләр, аны шатланып кабул итәләр, әмма тамырлары булмаганлыктан, ышанулары кыска вакытлы була, һәм алар сынау вакытында чигенәләр.

[14] Ә орлыкларның күгәнлеккә төшүе: кешеләр сүзне ишетә, ләкин тормыштагы төрле мәшәкатьләр, байлык һәм ләззәтләр аларны басып китә һәм андый кешеләрнең җимешләре өлгерми.

[15] Ә орлыкларның уңдырышлы җиргә төшүе исә: сүзне ишетеп, ихластан һәм яхшы күңел белән ул сүзне тотучы кешеләр. Андыйлар, түземлелек күрсәтеп, җимеш бирәләр.

Янып торган шәмне шәмдәлгә куялар

[16] Шәмне яндырып җибәргәч, савыт белән капламыйлар, сәке астына да куймыйлар. Киресенчә, керүчеләр яктылыкны күрсен өчен, шәмдәлгә утырталар. [17] Чөнки фаш ителмичә калачак бер яшерен нәрсә дә, беленмичә, ачылмыйча калачак бер сер дә юк. [18] Шулай итеп, ничек тыңлавыгызга игътибар итегез. Чөнки кемнең бар, шуңа бирелер; ә кемнең юк, аның, бар дип, уйлаганы да тартып алыныр.

Гайсәнең анасы һәм энеләре

[19] Анасы белән энеләре Гайсә янына килгәч, халык күп булганлыктан, Аның янына керә алмаганнар.

[20] – Әниең белән энеләрең Сине күрергә телиләр, алар тышта торалар, – дип әйттеләр Гайсәгә.

[21] Ә Ул аларга:

– Минем анам һәм туганнарым – Аллаһы сүзен тыңлаучылар һәм аны үтәүчеләр, – дип җавап бирде.

Гайсә давылны тынычландыра

[22] Шулай бер көнне Гайсә шәкертләре белән көймәгә утырды:

– Күлнең аръягына чыгыйк, – диде Ул һәм алар кузгалдылар.

[23] Көймәдә барганда Ул йоклап китте. Күл өстендә көчле давыл купты, көймәгә су тула башлады: аларга куркыныч яный иде.

[24] Янына килеп, шәкертләр Гайсәне уяттылар.

– Өйрәтүче! Өйрәтүче! Батабыз! – дип кычкырдылар алар.

Ә Гайсә исә, торып, җилне дә, котырынган дулкыннарны да тыйды. Бар да туктады һәм тынлык урнашты.

[25] Ул аларга:

– Иманыгыз кайда? – диде.

Алар исә курыктылар һәм гаҗәпләнеп бер-берсенә:

– Кем соң Ул? Җилгә дә, суга да әмер бирә, һәм алар Аңа буйсына, – диештеләр.

Гайсә җенле кешене савыктыра

[26] Көймәдәгеләр Гәлиләя өлкәсенә каршы күлнең икенче ягында урнашкан Герәсә җиренә килеп җиттеләр. [27] Гайсә ярга төшкәч, шундагы шәһәрнең бер кешесе, җенле кеше, Аның каршына чыкты. Ул кеше инде күптәннән кием кими, йортта түгел, ә каберләр* арасында яши иде. [28] Гайсәне күргәч, акырып, Аның алдына егылды һәм каты тавыш белән:

– Аллаһы Тәгаләнең Улы Гайсә, Сиңа миннән ни кирәк? Үтенеп сорыйм, газаплама мине, – диде.

[29] Чөнки Гайсә шакшы рухка ул кешедән чыгарга боерган иде. Шакшы рух аны инде күптәннән газаплаган. Чылбырлар һәм богаулар белән бәйләп саклаганда да ул кеше богауларны өзгән, җен аны чүлләргә куып алып китә торган булган.

[30] Гайсә аннан:

– Исемең ничек? – дип сорады.

Ул:

– Гаскәр**, – диде. Чөнки аның эченә күп җеннәр кергән иде.

[31] Җеннәр Гайсәдән үзләрен төпсез упкынга җибәрмәвен үтенеп сорадылар.

[32] Андагы тауда зур дуңгыз көтүе утлап йөри иде. Җеннәр, шул дуңгызлар эченә керергә рөхсәт сорап, Гайсәгә ялвардылар. Ул аларга рөхсәт итте. [33] Теге кешенең эченнән чыгып, җеннәр дуңгызлар эченә керделәр. Көтү, чабып китеп, текә ярдан күлгә ташланды һәм батып үлде.

[34] Көтүчеләр исә, булган хәлне күреп, качып киттеләр, шәһәрдә һәм шәһәр тирәсендәге авылларда барысын сөйләп йөрделәр. [35] Кешеләр, нәрсә булды икән, дип, шул урынга киттеләр. Алар Гайсә булган җиргә килеп җиткәндә, эченнән җеннәре

---

* 8:27 *Кабер* – яһүдләр мәетләрне тауны тишеп ясалган мәгарә-каберләргә куйганнар.

** 8:30 *Гаскәр* – грекча «легион» – римлыларның 6000 сугышчыдан торган иң зур хәрби төркеме.

чыккан кешенең Гайсә янында киенгән һәм акылына килгән
хәлдә утыруын күреп, куркып калдылар. 36 Бу хәлне күргән ке-
шеләр аларга җенле булган ирнең савыктырылуы хакында сөй-
ләп бирделәр.
37 Герәсә җире тирәсендә яшәүче бөтен кеше бик нык куркып
калды, шуңа күрә Гайсәнең ул җирләрдән китүен сорадылар.
Ул, көймәгә утырып, юлга кузгалганда, 38-39 җеннәре куып чы-
гарылган кеше:

– Синең белән китәргә рөхсәт ит, – дип ялварды.

Әмма Гайсә:

– Өеңә кайт һәм, Аллаһы синең өчен нәрсә эшләде, шул турыда сөйлә, – дип, аны кайтарып җибәрде.

Ул кеше Гайсәнең аның өчен нәрсә эшләгәне хакында бөтен шәһәр буйлап сөйләп йөрде.

Гайсә үлгән кызны һәм авыру хатынны терелтә

40 Гайсәнең әйләнеп кайтуын барысы да көтәләр иде, шуңа
күрә җыелган халык Аны шатланып каршы алды. 41 Шунда гый-
бадәтханә башлыгы Яһир Гайсә янына килде. Ул, Гайсәнең
аякларына егылып, ялварып, Аны үзенең өенә чакырды, 42 чөнки
аның унике яшьләр тирәсендәге берданбер кызы үлем хәлендә
ята иде. Яһирнең өенә барганда Гайсәне бар яктан халык төр-
кеме кысрыклады.
43 Шунда унике ел буе кан китүдән газап чиккән бер хатын-кыз
бар иде. Ул бөтен байлыгын табибларга сарыф иткән, аны беркем
дә савыктыра алмаган. 44 Хатын, арттан Гайсә янына килеп, кие-
менең чабуына кагылды, һәм аның кан китүе шундук туктады.
45 Гайсә:

– Кем Миңа кагылды? – дип сорады.

Барысы да инкяр иттеләр. Петер:

– Өйрәтүче! Сине урап алганнар. Бар яктан кысрыклыйлар! – диде.

46 Ләкин Гайсә:

– Кемдер Миңа кагылды, Мин Үземнән көч чыкканын сиздем, – диде.

47 Теге хатын исә, яшеренеп кала алмаячагын күреп, калты-
рана-калтырана Гайсә янына килде. Аның алдына егылып, ни
өчен кагылганлыгын һәм ничек итеп шундук савыкканлыгын
бөтен халык алдында сөйләп бирде.
48 Гайсә аңа:

– Кызым! Ышануың сине савыктырды! Имин йөр, – диде.

49 Гайсә шул сүзләрне әйткән арада, гыйбадәтханә башлыгы-
ның өеннән килгән бер кеше:

– Кызың вафат булды, Остазны бүтән борчыма, – диде.
[50] Әмма Гайсә, аның шулай дигәнен ишетеп, Яһиргә:
– Курыкма, ышан гына һәм кызың савыгачак, – диде.
[51] Яһирнең өенә килеп житкәч, Петердән, Яхъядан, Ягъкуб-
тан һәм кызның әти-әнисеннән башка берәүгә дә керергә рөх-
сәт итмәде.
[52] Барысы да елый, кыз өчен хәсрәтләнә иделәр*. Әмма Гайсә:
– Еламагыз, ул үлмәгән, йоклый гына, – диде.
[53] Ә андагы кешеләр исә Аңардан көлделәр, чөнки кызның
үле икәнен беләләр иде.
[54] Гайсә, кызның кулыннан тотып:
– Балам, тор, – дип кычкырып әйтте.
[55] Кызга җан керде һәм ул шундук урыныннан торды. Гайсә
аны ашатырга кушты.
[56] Кызның әти-әнисе хәйран калдылар. Ә Гайсә аларга бу хәл
турында беркемгә дә сөйләмәскә кушты.

Гайсә унике шәкертен җибәрә

9 [1] Гайсә унике шәкертен чакырып китерде дә, бөтен җеннәр-
не куып чыгарырга, авыруларны дәваларга куәт, вәкаләт
биреп, [2] аларны Аллаһы Патшалыгы хакында вәгазь сөйләр-
гә һәм авыру кешеләрне савыктырырга җибәрде. [3] Ул аларга:
– Юлга бернәрсә дә алмагыз. Юл таягы да, биштәр дә, акча
да, алмаш күлмәк тә алырга кирәк түгел, – диде. – [4] Нинди
йортка керсәгез, ул шәһәрдән киткәнче, шул йортта калыгыз.
[5] Әгәр сезне кабул итмәсәләр, ул шәһәрдән киткәндә, аларга
каршы шаһитлек билгесе итеп, аякларыгыздагы тузанны кагып
төшерегез.
[6] Шәкертләр юлга чыктылар һәм, бөтен җирдә Яхшы хәбәрне
таратып, авыруларны савыктырып, авылдан-авылга йөрделәр.

Һируд аптырашта кала

[7] Идарәче Һируд боларның барысы турында ишетеп апты-
рашта кала. Чөнки кайберәүләр: «Бу – үледән терелеп торган
Яхъя», [8] кайсылары: «Ильяс җиргә килгән», башкалары исә:
«Борынгы пәйгамбәрләрнең берсе терелгән», – дип әйтәләр
иде. [9] Ә Һируд:
– Яхъяның башын мин үзем кистердем, ә Монысы кем соң:
миңа Аның турында шундый нәрсәләр ишеттерәләр? – диде.
Һируд Аны күрергә теләде.

---

* 8:52 *Хәсрәтләнә иделәр* – грекча сүзгә-сүз «үзләренең күкрәкләрен кыйный иделәр»; яһүдләр матәм хисләрен шулай күрсәткәннәр.

Биш меңне ашату

[10] Әйләнеп кайткач, башкарган эшләре турында рәсүлләр
Гайсәгә сөйләп бирделәр. Үзе белән аларны гына алып, Ул
Бәйтсайда дигән шәһәргә китте. [11] Ләкин, Гайсәнең кая кит-
кәнен белеп, халык Аның артыннан барды. Гайсә аларны теләп
кабул итте, аларга Аллаһы Патшалыгы турында сөйләде һәм
савыгуга мохтаҗларны савыктырды. [12] Көн кичкә авыша башла-
ды. Унике шәкерт Гайсә янына килеп:

– Зинһар өчен, халыкны тарат, якын-тирәдәге авылларга, утарларга барып, үзләренә кунар урын эзләсеннәр. Монда бит кеше йөрми торган урын, – диделәр. [13] Ә Гайсә:

– Сез аларны үзегез ашатыгыз, – диде.

– Безнең биш икмәк белән ике балыктан башка һичнәрсәбез юк. Мондагы кешеләрнең барысына ризыкны без сатып алыйкмы? – диделәр шәкертләр.

[14] Ә анда биш мең чамасы кеше бар иде. Гайсә шәкертләренә:

– Аларны төркемнәргә бүлеп, якынча иллешәр кеше итеп утыртыгыз, – диде.

[15] Шәкертләр шулай эшләделәр, бөтен булган кешене утырт-
тылар. [16] Шуннан соң Гайсә биш икмәкне һәм ике балыкны
кулларына алды да, күккә карап, шөкрана кылды һәм, ризык-
ларны сындыргалап, халыкка өләшер өчен, шәкертләренә бир-
де. [17] Барысы да ашадылар һәм туйдылар, калган сыныкларны
җыеп, унике кәрзингә тутырдылар.

Кем ул Гайсә?

[18] Бервакыт Гайсә Үзе генә дога кылганда, шәкертләре Аның янында иделәр, һәм Ул аларга:

– Халык Мине кем дип белә? – дигән сорау бирде.

[19] Алар Аңа:

– Кемдер Чумдыручы Яхъя ди, башкалары исә Ильяс, ә кайберләре, борынгы пәйгамбәрләрнең берсе терелгән дип исәплиләр, – дип җавап бирделәр.

[20] Гайсә алардан сорады:

– Ә сез, сез Мине кем дип беләсез?

Петер Аңа:

– Син Аллаһының Мәсихе, – дип җавап бирде.

[21] Ә Гайсә җитди рәвештә моны беркемгә дә әйтмәскә куш-
ты. [22] Ул:

– Адәм Улы күп газаплар чигәргә, аксакаллар, баш руханилар һәм канунчылар тарафыннан кире кагылырга, үтерелергә әмма өченче көнне терелтеп торгызылырга тиеш, – диде.

Үз-үзеңнән баш тарт

[23] Гайсә барысына да әйтте:
– Кем Минем арттан барырга тели, үз-үзеннән баш тартсын,
һәр көн үзенең хачын алып Миңа иярсен. [24] Чөнки кем үзенең
тормышын саклап калырга тели, аны югалтыр, ә кем тормышын
Минем хакка югалта, ул аны саклап калыр. [25] Үзен югалта яки
үзен һәлак итә икән, бөтен дөньяны үзенеке итүдән кешегә ни
файда? [26] Кем Миннән һәм Минем сүзләремнән гарьләнә, Адәм
Улы да Үзенең балкып торган шөһрәте белән, Атаның һәм изге
фәрештәләрнең даны белән килгән вакытта ул кешедән гарьлә-
нер. [27] Сезгә хак сүз әйтәм: монда басып торучыларның кайбер-
ләре Аллаһы Патшалыгын күргәнче үлемне татымаячаклар.

Гайсәнең тышкы кыяфәте үзгәрә

[28] Шушы сүзләрне сөйләгәннән соң сигез көн чамасы үткәч,
Петерне, Яхъяны һәм Ягъкубны Үзе белән алып, Гайсә дога
кылырга дип тауга менде. [29] Гыйбадәт кылган вакытта Аның
йөзе үзгәрде, киеме ялтырап торган ак төскә керде. [30-31] Шул
вакыт ике кеше, балкып торган шөһрәттә пәйда булып, Аның
белән сөйләшә башладылар. Алар, Муса белән Ильяс, Гайсәнең
Иерусалимда гамәлгә ашырырга тиеш булган дөньядан китүе
хакында әйттеләр. [32] Петер һәм аның белән бергә булган шәкерт-
ләрне йокы баскан иде. Уянып китеп, Гайсәнең балкып торган
шөһрәтен һәм Аның янында торган ике кешене күрделәр. [33] Ул
кешеләр Гайсә яныннан киткән вакытта, Петер Гайсәгә:
– Өйрәтүче! Безнең монда булуыбыз нинди яхшы! Без монда
өч чатыр корыйк, берсен Сиңа, берсен Мусага, берсен Ильяс-
ка, – диде.
Ул нәрсә әйткәнен дә белми иде. [34] Петер әйтеп тә бетер-
мәде, бер болыт пәйда булды һәм аларны каплап алды. Алар
болыт эчендә калгач, шәкертләр курыктылар. [35] Болыттан:
– Бу – Минем сайлап алынган Улым. Аны тыңлагыз! – дигән
сүзләр ишетелде.
[36] Тавыш әйтеп бетергәч, шәкертләр Гайсәнең бер Үзе генә
калганын күрделәр. Алар бу хәлне сер итеп сакладылар, күргән-
нәре хакында ул көннәрдә беркемгә бернәрсә сөйләмәделәр.

Гайсә җенле малайны савыктыра

[37] Икенче көнне, алар таудан төшкәч, Гайсәне күп халык кар-
шы алды. [38] Шунда халык арасыннан берәү:
– Остаз! Ялварып сорыйм Синнән, минем улымны килеп ка-
ра, зинһар өчен. Ул минем бердәнбер балам, – дип кычкырды. –

[39] Явыз рух аңа һөҗүм итә һәм бала кинәт кычкыра башлый,
тәне тартыша, авызыннан күбекләр чыга. Явыз рух аны бер дә
калдырмый, ул аны харап итә! [40] Шәкертләреңнән аны куып
чыгаруларын үтенгән идем, чыгара алмадылар.
[41] – Әй, имансыз һәм бозык буын! Миңа сезнең белән күпме
вакыт булырга, сезне күпме түзеп торырга? Улыңны алып
кил, – диде аңа Гайсә.
[42] Малай Гайсә янына килгән вакытта җен аны җиргә екты
һәм ул тартыша башлады. Әмма Гайсә шакшы рухны тыйды һәм
баланы савыктырды, аннары үсмерне атасы кулына тапшырды.
[43] Аллаһының бөеклеген күреп барысы да таң калдылар.

Гайсә Үзенең китүе хакында әйтә

Халык Гайсә кылган эшләргә гаҗәпләнеп торган арада, Ул
шәкертләренә:
[44] – Бу сүзләрне хәтерегезгә салыгыз: Адәм Улы кешеләр
кулына тотып бирелергә тиеш, – диде.
[45] Ләкин алар аңламадылар. Бу сүзләрнең мәгънәсе алардан
яшерелгән иде, шуңа күрә төшенмәделәр. Ә Гайсәдән сорарга
курыктылар.

Кем иң бөеге?

[46] Шәкертләр үзләре арасыннан кемнең иң бөек булуы турын-
да бәхәсләшә башладылар. [47] Гайсә, аларның уйларын белеп,
бер баланы алды да Үзе янына бастырды:
[48] – Бу баланы Минем хакка кабул иткән кеше Мине кабул
итә, – диде Ул шәкертләренә. – Ә Мине кабул иткән кеше
Мине Җибәрүчене кабул итә. Арагызда иң кечкенәгез чын
мәгънәсендә бөек кеше.

Сезгә каршы булмаган кеше сезнең яклы

[49] Шуннан соң Яхъя әйтте:
– Өйрәтүче! Бер кешенең, Синең исемеңне кулланып,
җеннәрне куып чыгаруын күрдек, һәм ул безнең белән Синең
артыңнан йөрмәгәнгә күрә, без аңа туктарга куштык.
[50] Гайсә аңа:
– Туктатмагыз. Сезгә каршы булмаган кеше сезнең яклы, –
диде.

Гайсәне кабул итмиләр

[51] Күкләргә алыныр вакыты якынлашкач, Гайсә Иерусалимга
барырга булды һәм юлга чыкты. [52] Ул Үзе алдыннан хәбәрчеләр
җибәрде. Алар, Гайсәнең килүенә бөтен нәрсәне әзерләп кую

өчен, Самарея җирендәге бер авылга керделәр. [53] Әмма, Ул
Иерусалимга юл тотканга күрә, Гайсәне анда кабул итмәделәр.
[54] Гайсәнең шәкертләре Ягъкуб белән Яхъя исә, моны күреп:

– Раббыбыз! Күктән ут төшсен һәм аларны юкка чыгарсын, дип боеруыбызны телисеңме? – диделәр.

[55] Ләкин Гайсә, аларга таба борылып, аларны тыйды*. [56] Һәм
алар икенче авылга киттеләр.

Гайсәгә ияреергә теләүчеләрнең кайберләре

[57] Юлда барганда кемдер Гайсәгә:

– Син кая гына барсаң да, мин Синең артыңнан барырмын, – дип әйтте.

[58] Гайсә аңа:

– Төлкеләрнең өннәре, кошларның ояларь бар, ә Адәм Улының башын терәр урыны да юк, – дип җавап бирде.

[59] Гайсә икенче берәүгә:

– Миңа ияр! – диде.

Ә теге кеше:

– Әфәнде! Өемә кайтып башта атамны күмеп килергә рөхсәт ит, – диде.

[60] Ләкин Гайсә аңа әйтте:

– Үлеләрне үле кешеләр үзләре күмсен. Ә син бар һәм Аллаһы Патшалыгы турындагы Хәбәрне тарат.

[61] Тагын икенчесе:

– Мин Синең артыңнан барырмын, Әфәнде! Ләкин башта өемдәгеләр белән саубуллашып килергә рөхсәт ит, – диде.

[62] Ә Гайсә:

– Сукалый башлагач, артына борылып караган кеше Аллаһы Патшалыгы өчен ышанычлы түгел, – диде.

Җитмеш ике шәкертне хезмәткә җибәрү

10 [1] Раббы, тагын җитмеш ике шәкертен сайлап, Үзе барырга җыенган һәр шәһәргә һәм авылга икешәр-икешәр итеп Үзе алдыннан җибәрде. [2] Һәм аларга әйтте:

– Урасы ашлык күп, ә уракчылар аз; шуңа күрә ашлыкның Хуҗасына ялварыгыз, Үзенең ашлыгын урып алу өчен, эшчеләр
җибәрсен. [3] Барыгыз! Мин сезне бүреләр арасына бәрәннәрне
җибәргән кебек җибәрәм. [4] Үзегез белән янчык та, биштәр дә,

* 9:55 *Аларны тыйды* – Кайбер кулъязмаларда: «аларны тыйды һәм әйтте: „Сез үзегезнең нинди рухныкы икәнегезне белмисез. Адәм Улы кешеләрне һәлак итү өчен түгел, ә коткару өчен килде“» дигән сүзләр дә бар.

аяк киеме дә алмагыз һәм юлда сәлам бирү өчен туктамагыз.
5 Нинди өйгә керсәгез дә иң элек: «Бу йортка иминлек бул-
сын», – диегез. 6 Анда иминлеккә лаеклы кеше яшәсә, сезнең
иминлегегез аның белән калыр; әгәр юк икән, үзегезгә кире кай-
тыр. 7 Шул өйдә калыгыз, алар нәрсә бирсә, шуны ашагыз һәм
эчегез; чөнки эшче хезмәт хакына лаеклы. Өйдән-өйгә күчеп
йөрмәгез. 8 Кайсы да булса шәһәргә килгәч, анда сезне кабул
итәләр икән, алдыгызга нәрсә куйсалар, шуларны ашагыз. 9 Ан-
дагы авыруларны савыктырыгыз һәм бар кешеләргә: «Сезгә Ал-
лаһы Патшалыгы якынлашты», – диегез. 10 Әмма нинди дә булса
шәһәргә килеп, анда сезне кабул итмәсәләр, аның урамнарына
чыгып, болай дип әйтегез: 11 «Хәтта шәһәрегезнең аякларыбызга
кунган тузанын да үзегезгә кагып калдырабыз; шулай да беле-
гез, Аллаһы Патшалыгы якынлашты». 12 Сезгә әйтәм: кыямәт кө-
нендә ул шәһәргә караганда Сәдүм шәһәренә җиңелрәк булыр.

Тәүбәгә килмәгән шәһәрләр

13 – Кайгы сиңа, Хоразин! Кайгы сиңа, Бәйтсайда! Чөнки
сездә эшләнгән могҗизалар Тур һәм Сидун шәһәрләрендә күр-
сәтелгән булса, алар күптән инде тупас киемнәр киеп һәм көлгә
утырып, тәүбә итәрләр иде. 14 Әмма кыямәт көнендә Тур белән
Сидунга сезгә караганда җиңелрәк булыр. 15 Әй, Кәпәрнаум,
әллә сине күккә кадәр күтәрерләр дип уйлыйсыңмы? Юк, үлем
патшалыгына кадәр төшерелерсең. 16 Сезне тыңлаучы Мине
тыңлый, сезне кире кагучы Мине кире кага; Мине кире кагучы
исә Мине Җибәрүчене кире кага.

Җитмеш ике шәкертнең кайтуы

17 Җитмеш ике шәкерт, шатлана-шатлана Гайсә янына әйлә-
неп кайттылар һәм Аңа:

– Раббыбыз, без Синең исемеңне кулланганда, безгә хәтта
җеннәр дә буйсына, – диделәр.

18 Ул исә аларга әйтте:

– Мин шайтанның күктән яшен кебек егылып төшүен күр-
дем. 19 Мин сезгә еланнарның, чаяннарның өстенә басу һәм
барлык дошманнарның көчләрен җиңеп чыгу өчен хакимлек
бирдем, сезгә һичнәрсә зыян китерә алмас. 20 Әмма рухларның
сезгә буйсынуына түгел, бәлки исемнәрегезнең күкләрдә языл-
ганлыгына шатланыгыз.

Ата һәм Улы

21 Шул вакыт Гайсә, Изге Рух белән шатланып әйтте:

– Әй, Атам, күк һәм җирнең Хуҗасы. Бу эшләрне зирәкләр-
дән һәм акыл ияләреннән яшереп, балаларга ачып бирүең өчен

Сиңа шөкрана итәм. Әйе, Атам, шулай эшләүне Син яхшы дип
таптың! 22 Миңа һәммәсе дә Атам тарафыннан бирелде; Улының
кем икәнен Атасыннан башка беркем дә белми, һәм Атасының
кем икәнен Улыннан һәм Улы белдерәсе килгән кешедән башка беркем дә белми.

23 Һәм шәкертләренә таба борылып, аларга гына әйтте:

– Сез нәрсә күрсәгез, шуларны күрүче күзләр бәхетле!
24 Сезгә әйтәм: күп пәйгамбәрләр һәм патшалар сез күрә торган нәрсәләрне күрергә теләделәр, әмма күрмәделәр, һәм сез хәзер ишеткән нәрсәләрне ишетергә теләделәр, әмма ишетмәделәр.

Шәфкатьле самареяле

25 Менә бер канунчы урыныннан торды һәм, Гайсәне сынап карарга теләп:

– Остаз! Мәңгелек тормыш алу өчен миңа нәрсә эшләргә кирәк? – дип сорады.

26 Гайсә аңа:

– Канунда нәрсә язылган? Син аннан нәрсә укыйсың? – диде.

27 Канунчы болай җавап бирде:

– Раббы Аллаһыңны бөтен йөрәгең, бөтен җаның, бөтен көчең вә акылың белән ярат һәм якыныңны үзеңне яраткан кебек ярат.

28 Гайсә аңа:

– Син дөрес җавап бирдең; шулай эшлә һәм яшәрсең, – диде.

29 Әмма канунчы, үзен акларга теләп, Гайсәдән:

– Ә минем якыным кем соң? – дип сорады.

30 Гайсә моңа болай дип җавап кайтарды:

– Бер кеше Иерусалимнан Әрихәгә барганда юлбасарлар кулына эләккән. Алар аның киемнәрен салдырып алганнар һәм,
кыйнап, үлем хәлендә калдырып киткәннәр. 31 Бер руханига
да шул юлдан барырга туры килгән, әмма ул шунда яткан кешене күргәч, юлның икенче ягына чыгып, үтеп киткән. 32 Шу-
лай ук бер левиле* дә узып барышлый, бу кешене күргән һәм ул да, юлның икенче ягына чыгып, аның яныннан китеп бар-
ган. 33 Бер самареяле исә, үтеп барганда, бу кешегә тап булган
һәм аны күреп бик кызганган. 34 Янына килеп, яраларын шәраб белән юган һәм зәйтүн мае сөртеп бәйләгән; аны үзенең ишәгенә утыртып, кунак йортына алып килгән һәм аның хакында кайгырткан. 35 Ә икенче көнне юлга чыгарга җыенганда, ике

---

* 10:32 *Леви* – Ягъкуб улларының берсе. Аллаһы әмере буенча, Леви токымыннан булган кешеләр генә Аллаһы Йортында рухани ярдәмчесе булып хезмәт иткәннәр. Алар левиләләр дип аталганнар.

динар чыгарып, кунак йорты хуҗасына биргән һәм: «Аның хакында кайгыртчы, әгәр күбрәк сарыф итсәң, кире кайткач түләрмен», – дигән.

36 Гайсә, йомгаклап, шуны әйтте:

– Шушы өч кешенең кайсысы, синеңчә, юлбасарлар кулына эләккән кешенең якыны була?

37 – Аңа шәфкать күрсәткәне, – дип җавап бирде канунчы.

Шунда Гайсә аңа:

– Бар, син дә шулай эшлә, – диде.

Гайсә Мәрьям белән Марта янында

38 Юлын дәвам итеп, Гайсә шәкертләре белән бер авылга
керде; анда Марта исемле бер хатын Аны үз өендә кабул итте.
39 Аның Мәрьям атлы сеңлесе бар икән; ул, Гайсәнең аяк очы-
на утырып, Аның сүзләрен тыңлый иде. 40 Марта исә бик тыры-
шып табын әзерләп йөри иде һәм Гайсә янына килеп:

– Раббым! Сеңлемнең бөтен эшне миңа гына калдыруына бер дә пошынмыйсыңмы? Әйт әле аңа, миңа булышсын, – диде.

41 Гайсә исә аңа:

– Марта! Марта! Син күп нәрсә хакында кайгыртасың һәм
ыгы-зыгы килеп йөрисең, 42 ә бары бер нәрсә генә кирәк.
Мәрьям исә яхшырак өлешне сайлады, һәм ул аннан алынмас, – дип җавап кайтарды.

Гайсә дога кылырга өйрәтә

11 1 Бервакыт Гайсә бер урында дога кылды. Ул дога кылып бетергәннән соң, шәкертләренең берсе Аңа:

– Раббым! Яхъя үзенең шәкертләрен өйрәткән кебек, безне дога кылырга өйрәтче, – диде.

2 Ул аларга:

– Дога кылганда болай дип әйтегез:

«Атабыз!
Исемең, изге дип, икърар ителсен;
Синең Патшалыгың килсен.
3 Көндәлек икмәгебезне безгә көн саен бир.
4 Безнең гөнаһларыбызны кичер,
чөнки без дә үзебезгә явызлык кылучы һәркемне кичерәбез;
Һәм безне сынауга дучар итмә», –

дип әйтте.

5 Аннары Гайсә шәкертләренә әйтте:

– Әйтик, сезнең берегез төн уртасында дусты янына барып,
аңа: «Әй дустым, бурычка өч ипи биреп торчы, 6 чөнки узып

барышлый миңа бер дустым килеп керде, ә минем аның алды-
на табынга куярга бернәрсәм дә юк», – дип әйтер. 7 Ә ул өй
эченнән: «Борчып йөрмә әле, инде ишекләр бикле, балаларым
да минем белән ятакта; урыннан торып, син сораганны бирә
алмыйм», – дияр. 8 Мин сезгә шуны әйтәм: ул дуслык хакына
гына торып, икмәкне бирмәсә дә, инде тегенең үз дигәнендә
нык торуы сәбәпле, аңа нәрсә кирәк булса, шуларның бары-
сын да бирер.
9 Шулай булгач сезгә әйтәм: сорагыз – сезгә бирерләр; эзлә-
гез – табарсыз; шакыгыз, һәм сезгә ачарлар. 10 Чөнки һәр сорау-
чы ала, эзләүче таба, һәм шакучыга ачарлар. 11 Сезнең арагызда
кайсы да булса ата балык сораган улына елан бирерме? 12 Яки
күкәй сораса, чаян бирерме? 13 Шулай итеп, сез явыз кеше булып
та, балаларыгызга яхшы нәрсәләр бирә беләсез икән, күктәге
Ата Үзеннән сораучыларга Изге Рухны бигрәк тә бирәчәк.

Гайсә һәм Белзебул

14 Гайсә бер телсез кешенең эченнән җенне куып чыгарды.
Җен чыкканнан соң телсез кеше сөйләшә башлады, халык
моңа хәйран калды. 15 Аларның кайберләре исә:
– Ул җеннәрне җеннәр башлыгы Белзебул көче белән куып
чыгара, – диделәр.
16 Ә башкалары, Гайсәне сынарга теләп, Аның күктән бирәр
илаһи билге күрсәтүен таләп иттеләр. 17 Әмма Ул, аларның
уйларын белеп, халыкка әйтте:
– Үз эчендә бүлгәләнгән һәр патшалык җимерелер; һәм үз
эчендә бүлгәләнгән гаилә дә таркалыр. 18 Ә шайтан патшалыгы
бер-берсенә каршы өлешләргә таркалса, ул ничек тора алыр?
Мин моны шуңа әйтәм, чөнки сез Миңа: «Җеннәрне Белзебул
көче белән куып чыгарасың», – дисез. 19 Мин җеннәрне Белзе-
бул көче белән куып чыгарам икән, сезнең иярченнәрегез кем-
нең көче белән куып чыгара соң? Шунлыктан, сезнең хаклы
булмавыгызны алар үзләре күрсәтерләр. 20 Ә инде Мин җен-
нәрне Аллаһы көче белән куып чыгарам икән, димәк, Аллаһы
Патшалыгы сезгә инде килеп җитте. 21 Көчле кеше үз йортын
корал белән саклаган вакытта, аның милке иминлектә булыр.
22 Ә инде аннан көчлерәк берәү, аңа һөҗүм итеп, аны җиңсә,
аның таянычы булган коралын тартып алыр, һәм аңардан талап
алганнарны бүләр. 23 Кем Минем белән түгел, ул Миңа каршы;
кем Минем белән җыймый, ул тарката.

Явыз рухларның кире кайтуы

24 – Шакшы рух, кеше эченнән чыкканнан соң, сусыз урын-
нарда үзенә сыеныр урын эзләп йөри; һәм таба алмагач: «Элекке

йортыма әйләнеп кайтыйм әле», – ди. [25] Кире кайткач, ул аны себерелгән һәм җыештырылган хәлдә таба. [26] Аннары ул үзеннән дә явызрак җиде рухны ияртеп кайта, һәм алар шунда яши башлыйлар. Һәм ул кешегә элеккегә караганда да начаррак була.

Чын бәхет

[27] Гайсә моны сөйләгән чакта, халык арасыннан бер хатын, тавышын күтәрә төшеп, Аңа:

– Сине күтәреп йөргән карын һәм Сине имезгән имчәкләр бәхет-сәгадәтле! – диде.

[28] Ә Ул әйтте:

– Әмма Аллаһы сүзен тыңлаучылар һәм аны үтәүчеләр сәгадәтлерәк!

Галәмәт эзләүчеләргә кисәтү

[29] Гайсә тирәсенә кешеләр тагын да күбрәк җыелган вакытта, Ул сөйли башлады:

– Бу буын кешеләре – явыз; алар илаһи билгеләр таләп итә,
әмма аларга Юныс галәмәтеннән башка билге бирелмәс.
[30] Юныс Нинәви кешеләренә галәмәт булган кебек, Адәм Улы
да бу буын өчен галәмәт булыр. [31] Көньякның патшабикәсе кы-
ямәт көнендә, бу буын кешеләре белән бергә торып, аларны
гаепләячәк, чөнки ул Сөләйман патшаның зирәк сүзләрен
тыңлау өчен җир читеннән килгән; ә Мондагы – Сөләйманнан
бөегрәк. [32] Нинәвиләләр кыямәт көнендә бу буын кешеләре
белән бергә торып, аны гаепләячәкләр, чөнки алар Юныс
пәйгамбәрнең вәгазен ишетеп тәүбә иткәннәр; ә Мондагы –
Юныстан бөегрәк.

Тәннең яктырткычы

[33] Беркем дә, шәм яндырып, аны яшерен урынга [яки чүлмәк астына]* куймый, бәлки, керүчеләр яктылыкны күрсен
өчен, шәмдәлгә утырта. [34] Тәнеңнең яктырткычы – күзләрең.
Күзләрең яхшы булса, бөтен тәнең дә якты була; ә инде күзләрең начар булса, тәнең дә караңгы була. [35] Шуңа күрә, си-
нең эчеңдәге яктылык караңгылык булмасын. [36] Ә инде синең
бөтен тәнең якты һәм анда бер генә дә караңгы өлеш юк
икән, яктырткыч нурлары сине яктырткан кебек, тәнең дә
шулай якты булыр.

* 11:33 Кайбер кулъязмаларда «яки чүлмәк астына» дигән сүзләр дә бар.

Фарисейләргә һәм канунчыларга кисәтү

37 Гайсә сөйләп бетергәннән соң, бер фарисей Аны өенә
ашка чакырды; Гайсә, өйгә кереп, өстәл артына утырды.
38 Фарисей исә, Аның ашар алдыннан юынмавын күреп, га-
җәпкә калды. 39 Әмма Раббы аңа әйтте:
– Әйе, сез, фарисейләр, савыт-сабагызның тышкы ягын чис-
тартасыз, ә үзегезнең эчегез комсызлык һәм явызлык белән ту-
лы. 40 Ахмаклар! Тышкы якны тудырган Аллаһы эчке якны да
тудырган түгелме соң? 41 Савыт-сабаларыгызда булганны фә-
кыйрьләргә өләшегез; шул чакта сезнең өчен һәрнәрсә пакь
булыр. 42 Кайгы сезгә, фарисейләр, сез бөтнекнең, рутаның һәм
һәртөрле яшелчәнең уннан бер өлешен бирәсез, ә гаделлеккә
һәм Аллаһыны яратуга игътибар бирмисез; менә боларны үтәр-
гә һәм канунның калган өлешләрен дә калдырмаска кирәк иде.
43 Кайгы сезгә, фарисейләр, сез гыйбадәтханәләрдә иң яхшы
урыннарда утыруны һәм җыелыш мәйданнарында үзегезне ихти-
рам итеп сәламләүне яратасыз. 44 Кайгы сезгә, чөнки сез – ке-
шеләр белмичә таптап йөри торган билгесез каберләр төсле.
45 Моңа карата канунчыларның берсе:
– Остаз! Бу сүзләрең белән Син безне дә мыскыл итәсең, –
диде.
46 Әмма Гайсә әйтте:
– Сезгә дә, канунчылар, кайгы, сез кешеләр өстенә күтәреп
йөрергә авыр булган йөкләр саласыз, ә үзегез ул йөкләргә хәт-
та бер бармагыгыз белән дә кагылмыйсыз. 47 Кайгы сезгә, чөн-
ки сез пәйгамбәрләргә кабер һәйкәлләре куясыз. Ә бит нәкъ
менә ул пәйгамбәрләрне сезнең ата-бабаларыгыз үтергән.
48 Моның белән сез ата-бабаларыгыз кылган эшләр белән киле-
шүегезне күрсәтәсез; алар пәйгамбәрләрне үтергәннәр, ә сез
аларга кабер һәйкәлләре куясыз. 49 Шуның өчен Аллаһының
Зирәклеге әйткән: «Мин аларга пәйгамбәрләр вә рәсүлләр җи-
бәрәм, аларның кайберләрен үтерерләр, ә кайберләрен эзәр-
лекләрләр». 50 Шуңа күрә дөнья яратылганнан бирле барлык
пәйгамбәрләрнең түгелгән каны өчен бу буын кешеләре хөкем
ителәчәк, 51 Һабил каныннан башлап, корбан китерү урыны бе-
лән Изге йорт арасында үтерелгән Зәкәриянең канына кадәр.
Әйе, сезгә әйтәм, бу буын кешеләре хөкем ителәчәк. 52 Кайгы
сезгә, канунчылар, чөнки сез белем ачкычын үзегезгә алдыгыз:
үзегез дә кермәдегез, керергә теләүчеләргә дә комачауладыгыз.
53 Гайсә фарисей өеннән чыккач, канунчылар һәм фарисей-
ләр, тәнкыйтьләп, Аңа күп санлы сораулар белән һөҗүм итә
башладылар. 54 Алар, Гайсәне тозакка эләктерергә теләп, Ул
әйткән сүзләрдән гаеп эзләделәр.

Гайсә икейөзлелек турында кисәтә

12 1 Шул ук вакытта меңнәрчә кешеләр җыелды, һәм алар
бер-берсен кысрыкладылар. Гайсә иң элек Үзенең шә-
кертләренә сөйли башлады:
– Фарисейләр ачыткысыннан, ягъни, икейөзлелектән сак-
ланыгыз. 2 Ачылмый калачак бернинди капланган нәрсә һәм
беленми калачак бернинди яшерен нәрсә юк. 3 Шуңа күрә, ка-
раңгыда нәрсә сөйләсәгез, көн яктысында ишетелер; һәм өй
эчендә колакка пышылдап нәрсә сөйләсәгез, өй түбәләреннән
игълан ителер. 4 Сез дусларыма исә әйтәм: тәнне үтереп, шуннан
соң бүтән һичнәрсә эшли алмый торганнардан курыкмагыз.
5 Әмма сезгә Кемнән куркырга кирәк икәнен әйтәм: гомерегезне
алгач, сезне җәһәннәмгә ташларга хакимлеге булган Аллаһы-
дан куркыгыз; әйе, сезгә әйтәм, менә Аннан куркыгыз! 6 Биш
чыпчык ике бакыр тәңкәгә* сатыла түгелме соң? Алай да Аллаһы
тарафыннан аларның берсе дә онытылмаган. 7 Сезнең хәтта ба-
шыгыздагы һәр чәч бөртегегез дә санаулы. Курыкмагыз, сез күп
чыпчыкларга караганда кыйммәтлерәк. 8 Мин сезгә әйтәм: Ми-
не кешеләр алдында икърар иткән кешене Адәм Улы да Аллаһы
фәрештәләре алдында икърар итәчәк. 9 Ә кем Миннән кешеләр
алдында ваз кичсә, Аллаһы фәрештәләре алдында аннан да ваз
кичәрләр. 10 Адәм Улына каршы сүз әйтүче һәркем кичерелер;
ә инде Изге Рухка карата көфер сүз әйтүче кичерелмәс. 11 Сезне
гыйбадәтханәләргә, башлыклар һәм хакимият кешеләре алды-
на китергән вакытта, үзебезне ничек итеп яклыйбыз яки нәрсә
сөйләрбез дип хафаланмагыз, 12 чөнки нәрсә әйтергә кирәклеге
турында Изге Рух сезгә шул сәгатьтә киңәш бирер.

Акылсыз бай турында гыйбрәтле хикәя

13 Халык арасыннан берәү Гайсәгә:
– Остаз! Абыема әйтче, атабыз калдырган мирасны минем
белән бүлешсен иде, – диде.
14 Ул исә теге кешегә әйтте:
– Дустым, сезне хөкем итәргә яки малыгызны бүләргә Мине
кем билгеләде?
15 Шуннан соң Ул, һәммәсенә мөрәҗәгать итеп, болай диде:
– Карагыз, һәртөрле комсызлыктан сакланыгыз, чөнки кеше
ничек кенә бай булса да, аның тормышы мал-мөлкәтенә бәйле
түгел.

---

* 12:6 *Ике бакыр тәңкә* – грек телендә «ике ассарион». Бер ассарион уналтыдан бер динарга тигез.

[16] Һәм Ул аларга шушы гыйбрәтле хикәяне сөйләде:
– Бер байның кырда ашлыгы бик уңган. [17] Бай эченнән генә
болай дип фикер йөрткән: «Инде миңа нәрсә эшләргә? Ашлы-
гымны салыр урыным юк». [18] Һәм ул мондый карарга килгән:
«Менә нәрсә эшлим: амбарларымны сүтим дә, зуррак амбарлар
салыйм һәм бөтен ашлыгымны, бөтен малымны шунда җыяр-
мын. [19] Шуннан соң үземә: „Җаным, синең күп елларга җитәрлек
малың бар; ял ит, аша, эч, тормышның рәхәтен күр“, – дияр-
мен». [20] Әмма Аллаһы аңа әйткән: «Әй, син, акылсыз! Шушы
төндә тормышыңны синнән кире алачаклар. Үзең өчен җыйган-
нарың кемгә калыр соң?» [21] Үзе өчен хәзинә туплаган, әмма Алла-
һы каршында бай булмаган һәркем белән менә шулай була.
[22] Гайсә Үзенең шәкертләренә әйтте:
– Шуның өчен сезгә әйтәм: тормышыгыз өчен ни белән
тукланырга дип, тәнегез өчен нәрсә киярга дип борчылмагыз.
[23] Җан – ризыктан, тән – киемнән мөһимрәк бит. [24] Козгыннар-
га карагыз: алар чәчмиләр дә, урмыйлар да; аларның келәтләре
дә, амбарлары да юк; шулай да Аллаһы аларны туендыра. Ә сез
кошларга караганда никадәр кыйммәтлерәк бит. [25] Сезнең кай-
сыгыз, кайгырганга карап, үз гомерен бер сәгатькә булса да
озайта ала? [26] Шулай булгач, кечкенә нәрсәләрне дә эшли ал-
мыйсыз икән, нигә башка нәрсәләр өчен кайгырырга? [27] Кыр
чәчәкләренә карагыз, алар ничек үсәләр: эшләмиләр дә, эрлә-
миләр дә; ләкин, сезгә әйтәм, Сөләйман патша үзенең мәһа-
бәтлелегендә дә аларның берсе кебек тә киенмәгән. [28] Бүген
кырда үсеп утырган, ә иртәгә утка ташланачак үләнне Аллаһы
шулай киендерә икән, әй сез, аз иманлылар, сезне бигрәк тә
киендерер. [29] Шулай итеп, ни ашарбыз, ни эчәрбез дип кайгыр-
магыз һәм хафаланмагыз. [30] Бу дөнья мәҗүсиләренең төп кайгы-
лары шул; ә сезнең Атагыз сезгә бу нәрсәләрнең кирәк икәнен
белә. [31] Сез, киресенчә, Аллаһы Патшалыгын эзләгез, һәм бо-
лар сезгә бирелер. [32] Әй, кечкенә көтү, курыкма! Чөнки сезгә
Патшалыкны бирүне Атагыз яхшы дип тапты. [33] Милкегезне са-
тыгыз да ярлыларга сәдака өләшегез. Үзегезгә тузмый торган
янчыклар әзерләгез, күктә һич тә кимеми торган хәзинә тупла-
гыз, анда карак та тия алмас, көя дә төшмәс. [34] Чөнки хәзинәгез
кайда булса, күңелегез дә шунда булыр.

Һәрвакыт әзер торыгыз

[35-36] Туйдан кайтасы хуҗасын көтеп, ул кайтып шаку белән
үк ишек ачарга әзер торучы хезмәтчеләр кебек, һәрвакыт әзер
торыгыз, билегез пута белән бәйләнгән булсын, яктырткычла-
рыгыз янып торсын. [37] Хуҗа кайткач, аларны уяу хәлдә күрсә,

менә шул хезмәтчеләр сәгадәтле. Сезгә хак сүз әйтәм: хуҗа
билен бәйләр һәм аларны өстәл артына утыртыр да, аларга хез-
мәт күрсәтеп йөрер. 38 Әгәр ул төн уртасында яки тагын да соң-
рак кайткан чагында да хезмәтчеләрен шулай уяу хәлдә күрсә,
менә шул хезмәтчеләр сәгадәтле! 39 Әмма шуны аңлагыз: йорт
хуҗасы каракның кайчан киләсен белсә, аңа үз йортына керер-
гә ирек бирмәгән булыр иде. 40 Сез дә әзер булыгыз: Адәм Улы
сез уйламаган сәгатьтә киләчәк.

Ышанычлы һәм ышанычсыз хезмәтчеләр

41 Шунда Петер Гайсәгә әйтте:

– Раббым! Бу гыйбрәтле сүзләрне безнең өчен генә сөйли-
сеңме, әллә һәммә кешеләргәме?

42 Раббы исә әйтте:

– Хезмәтчеләргә тиешле ризыкны үз вакытында өләшү өчен,
хуҗа тарафыннан башка хезмәтчеләргә башлык итеп куелган
ышанычлы һәм акыллы хезмәтче нинди була соң? 43 Хуҗасы,
әйләнеп кайткач, аның шулай эшләвен күрсә, менә шул хезмәт-
че сәгадәтле. 44 Сезгә хак сүз әйтәм: хуҗасы аны бөтен милке
өстеннән башлык итеп куяр. 45 Ә инде шул хезмәтче: «Хуҗам
тиз кайтмас әле», – дип уйлап, хезмәтче ирләрне дә, хатыннар-
ны да кыйный, үзе ашап-эчеп исерә башласа, 46 хуҗасы ул көт-
мәгән көнне, ул уйламаган сәгатьтә кайтып керер дә аны җәзага
тартыр һәм имансызлар белән бер язмышка дучар итәр. 47 Хуҗа-
сының ихтыярын белеп тә, әзер булмаган һәм аның ихтыярынча
эшләмәгән хезмәтче бик каты кыйналыр. 48 Ә инде хуҗасының
ихтыярын белмәүче, җәзалауга лаеклы эш эшләсә дә, азрак кый-
налыр. Кемгә күп бирелсә, аннан күп таләп ителер; һәм кемгә
күп ышанып тапшырылса, аннан тагын да күбрәк соралыр.

49 Мин җиргә ут алып килдем һәм ул утның инде янып китүен
телим! 50 Мин чумдырылу аркылы үтәргә тиешмен; һәм моны
башкарганга кадәр Мин ничаклы интегәм! 51 Сез Мине җиргә
тынычлык китерергә килде дип уйлыйсызмы әллә? Юк, Мин
аерырга дип килдем. 52 Чөнки моннан соң биш кешедән торган
гаилә кешеләре бер-берсенә каршы булыр, өчесе икесенә кар-
шы, ә икесе өчесенә каршы булыр. 53 Ата улына, улы атасына
каршы; ана кызына, кызы анасына каршы; каенана килененә,
килене каенанасына каршы булыр.

Заман билгеләре

54 Гайсә халыкка да әйтте:

– Сез көнбатышта болыт күтәрелгәнен күрүгә үк: «Яңгыр
явар», – дисез; һәм шулай була да бит. 55 Көньяктан җил искән

вакытта: «Бик эссе булыр», – дисез; һәм шулай була да бит.
[56] Монафикълар! Җир һәм күк йөзен күзәтеп, һава торышын
билгели аласыз, әмма ничек соң бу заманны аңлата алмый-
сыз? [57] Сез ни өчен нәрсәнең дөрес икәнлеген үзегез хәл ит-
мисез? [58] Дәгъвачың сине хаким янына алып барганда, аның
белән юлда ук килешергә тырыш, юкса ул сине хаким алды-
на ирексезләп алып барыр, ә хаким сине җәзалаучыга тап-
шырыр, җәзалаучы исә төрмәгә ябар. [59] Сиңа шуны әйтәм:
бурычыңның актык тиененә кадәр биреп бетермичә, аннан
чыкмассың.

Тәүбә итмәсәгез һәлак булырсыз

13 [1] Шул вакыт корбан китергән вакытта Пилатның әмере
буенча үтерелгән гәлиләяле кешеләр турында Гайсәгә
килеп сөйләделәр. [2] Гайсә моңа карата болай диде:
– Бу гәлиләялеләр шулай газап чиккәннәр икән, алар калган
бар гәлиләялеләргә караганда гөнаһлырак булганнар дип уйлый-
сызмы әллә? [3] Сезгә әйтәм: юк! Әмма тәүбә итмәсәгез, барыгыз
да алар кебек һәлак булырсыз. [4] Яки сез Шилуахтагы манара
авып басып үтергән шул унсигез кеше Иерусалимда яшәүчеләр-
нең барысыннан да гаеплерәк булган дип уйлыйсызмы әллә?
[5] Сезгә әйтәм: юк! Әмма, тәүбә итмәсәгез, барыгыз да алар ке-
бек һәлак булырсыз.
[6] Ул мондый гыйбрәтле хикәя сөйләде:
– Берәүнең йөзем бакчасында инҗир агачы үскән. Бервакыт
ул бакчага килгән һәм агачтан җимеш эзләргә тотынган, ләкин
таба алмаган. [7] Һәм бакчачыга әйткән: «Менә өч ел инде мин
шушы инҗир агачының җимешен җыярга дип киләм, ләкин
таба алмыйм. Кисеп ташла аны! Ни өчен ул урын алып тора?»
[8] Бакчачы исә аңа болай дип җавап биргән: «Хуҗам, аны та-
гын бер елга калдырып тор, мин аның әйләнә-тирәсен казып,
тирес салырмын, [9] бәлки киләсе елда җимеш бирер? Ә юк икән,
ул чакта кисеп ташларга кушарсың».

Гайсә шимбә көнне савыктыра

[10] Гайсә шимбә көнне бер гыйбадәтханәдә өйрәтте. [11] Анда
бер хатын-кыз бар иде. Аның эчендә унсигез ел буена явыз рух
торган. Бу рух аны гарипләндергән, хатын бөкрәеп беткән һәм
бөтенләй турая алмаган. [12] Гайсә, аны күреп, Үзе янына чакы-
рып алды һәм аңа:
– Апа, син чиреңнән азат ителдең, – диде.
[13] Гайсә аның өстенә кулларын куеп алды; хатын шундук ту-
раеп басты һәм Аллаһыны данлый башлады. [14] Бу хәлдән соң,

гыйбадәтханә башлыгы, Гайсәнең шимбә көнне савыктыруына
ачуы килеп, халыкка әйтте:
– Эшләү өчен атнада алты көн бар; чирләрегездән савыгу
өчен шимбә көнне түгел, бәлки шул көннәрнең берсендә ки-
легез.
15 Раббы аңа җавап итеп әйтте:
– Монафикълар, сезнең һәркайсыгыз шимбә көнне, үгезен
яки ишәген утлыктан ычкындырып, су эчертергә алып бар-
мыймыни? 16 Унсигез ел буена шайтан бәйләп тоткан, Ибраһим
нәселеннән булган бу хатынны бу чирдән шимбә көнне азат
итәргә ярамыймыни?
17 Ул бу сүзләрне әйткәч, Аңа каршы килүчеләр барысы да
оялдылар; бөтен халык исә Ул кылган данлы эшләрнең һәммә-
сенә шатланды.

Аллаһы Патшалыгы

18 Шуннан соң Гайсә сорады:
– Аллаһы Патшалыгы нәрсәгә охшаш һәм аны нәрсә белән
чагыштырыйм? 19 Ул бер кешенең үз бакчасына утырткан гор-
чица орлыгына охшаган: ул үскән, агач булган, һәм кошлар
аның ботакларына оя корганнар.
20 Ул тагын сорады:
– Аллаһы Патшалыгын нәрсә белән чагыштырып була икән?
21 Ул чүпрә кебек; менә бер хатын чүпрә белән бер капчык он-
нан камыр басып куйган һәм берникадәр вакыттан соң бөтен
камыр кабарган.
22 Гайсә, шәһәрләр, авыллар аша үтеп, өйрәтә-өйрәтә, Иеру-
салимга таба юл тотты. 23 Кемдер Аннан сорады:
– Әфәндем! Котылучыларның саны аз булырмы?
Ул исә андагы кешеләргә әйтте:
24 – Бар көчегезне куеп, тар ишек аша керергә тырышыгыз;
чөнки сезгә әйтәм: күпләр керергә тырышырлар, әмма керә
алмаслар. 25 Йорт Хуҗасы, урыныннан торып, ишекне биклә-
гәннән соң, сез тышкы якта калып, ишек кага башларсыз
һәм: «Әфәндем! Безгә ишекне ач әле», – диярсез. Ә Ул сезгә:
«Мин сезне белмим, кайдан килгәнегезне дә белмим», – дип
җавап бирер. 26 Шунда сез: «Без Синең белән ашадык, эчтек,
һәм Син урамнарыбызда безне өйрәттең», – дип әйтә башлар-
сыз. 27 Әмма Ул әйтер: «Сезнең кайдан икәнегезне белмим,
барлык явызлык кылучылар, Минем янымнан китегез!» 28 Сез
Ибраһимның, Исхакның, Ягъкубның һәм барлык пәйгамбәр-
ләрнең Аллаһы Патшалыгында икәннәрен, ә үзегезнең аннан
куып чыгарылган булуыгызны күреп, еларсыз һәм тешләрегезне

шыкырдатырсыз. [29] Көнчыгыштан һәм көнбатыштан, төньяктан
һәм көньяктан килерләр һәм Аллаһы Патшалыгындагы мәҗлес-
тә утырырлар. [30] Хәзер ахыргы булган кайберәүләр – беренче,
беренче булган кайберәүләр ахыргы булырлар.

[31] Шул вакытта берничә фарисейләр килеп, Гайсәгә әйт-
теләр:

– Моннан кит, чөнки Һируд Сине үтерергә тели.

[32] Ул аларга болай дип җавап бирде:

– Барыгыз, ул төлкегә әйтегез: «Бүген һәм иртәгә җеннәр-
не куып чыгарам, авыруларны савыктырам һәм берсекөнгә
эшемне тәмамлармын». [33] Алай гына да түгел, Мин бүген дә,
иртәгә дә һәм берсекөнгә дә Үз юлымны дәвам итәргә тиеш-
мен, чөнки пәйгамбәрнең Иерусалимнан читтә үтерелүе мөм-
кин түгел.

[34] Иерусалим! Пәйгамбәрләрне үтерүче, үзеңә җибәрелгән-
нәрне ташлар атып үтерүче Иерусалим! Кош үзенең балаларын
канаты астына җыйган кебек, Мин дә синең кешеләреңне ничә
тапкыр шулай бергә җыярга теләдем, әмма сез теләмәдегез!
[35] Инде тыңлагыз: сезнең Изге йортыгыз ташлап калдырылыр.
Мин сезгә әйтәм: «Раббы исеме белән Килүче мөбарәк!» – дип
сез әйтер вакыт җитми торып, Мине күрмәссез.

Гайсә фарисей өендә шимбә көнне савыктыра

14 [1] Бер шимбә көнне Гайсә фарисей башлыкларыннан
берсенең өенә ашка барды һәм барысы да Аны күзәтте-
ләр. [2] Менә шунда Аның алдына сары су авыруыннан
интегүче бер кеше килеп басты. [3] Шунда Гайсә канунчы һәм
фарисейләргә мөрәҗәгать итеп:

– Канун шимбә көнне савыктырырга рөхсәт итәме? – дип
сорады.

[4] Алар эндәшмәделәр. Ә Ул, авыру кешенең өстенә кулын
куеп, аны савыктырды һәм өенә кайтарып җибәрде. [5] Гайсә
аларга әйтте:

– Берегезнең улы коега төшсә, яки үгезе, шимбә көн булса
да, ул аны шундук коедан чыгармасмы?

[6] Алар Аның бу соравына җавап бирә алмадылар.

Никах мәҗлесе турында гыйбрәтле хикәя

[7] Чакырылган кунакларның үзләренә түрдән урын сайлаула-
рын күреп, Гайсә аларга шушы гыйбрәтле хикәяне сөйләде:

[8] – Берәү сине никах мәҗлесенә чакырса, түр башына утыр-
ма, чөнки сиңа караганда хөрмәтлерәк берәүнең чакырылган
булуы мөмкин. [9] Сине һәм аны чакырган хуҗа яныңа килеп:

«Бу кешегә урын бирче», – дип әйтер; һәм шул чакта син,
оятка калып, ишек катына барып утырырга тиеш булырсың.
10 Киресенчә, мәҗлескә чакырсалар, килгәч ишек катына утыр,
шунда хуҗа янына килеп: «Әй, дустым, түргәрәк утыр», – ди-
яр; шул чакта синең белән бергә мәҗлестә утыручылар ал-
дында сиңа ихтирам булыр. 11 Чөнки үзен башкаларга караганда
өстен куючы һәркем түбәнсетелер; ә үзен-үзе түбәнсетүче кү-
тәрелер.

12 Гайсә Үзен ашка чакырган кешегә дә әйтте:

– Әгәр син төшке яки кичке аш үткәрәсең икән, дусларың-
ны да, туганнарыңны да, кан кардәшләреңне дә һәм бай күр-
шеләреңне дә чакырма, чөнки чакыруыңа каршы кайчан да
булса алар да сине ашка чакыра ала һәм шуның белән исап-хи-
сап беткән булып чыга. 13 Ә инде мәҗлес үткәрәсең икән,
фәкыйрьләрне, гарипләрне, аксакларны, сукырларны чакыр,
14 һәм син бәхетле булырсың, чөнки алар сиңа кайтарып түли
алмыйлар. Ә сиңа тәкъваларның үледән тереләчәк көнендә
түләнер.

Зур аш мәҗлесе турында гыйбрәтле хикәя

15 Гайсә белән бергә утыручыларның берсе, моны ишетеп,
Аңа әйтте:

– Аллаһы Патшалыгындагы мәҗлестә ашаячаклар бәхетле!

16 Ул исә аңа болай диде:

– Бер кеше, зур аш мәҗлесе үткәрергә җыенып, күп кунак-
лар чакырган. 17 Мәҗлес башланыр вакыт җиткәч, чакырылган
кешеләргә: «Килегез, инде бөтенесе әзер», – дип әйтергә үзе-
нең хезмәтчесен җибәргән. 18 Барысы да, сүз берләшкән кебек,
гафу үтенә башлаганнар. Беренчесе аңа: «Мин җир сатып ал-
дым, миңа шуны барып карарга кирәк; зинһар өчен, мине гафу
ит», – дигән. 19 Икенчесе исә: «Мин биш пар үгез сатып алдым,
хәзер шуларны сынап карарга барам; зинһар өчен, мине гафу
ит», – дигән. 20 Өченчесе: «Мин хәзер генә өйләндем, шуңа күрә
килә алмыйм», – дигән. 21 Хезмәтче кайтып, бу хакта хуҗасына
хәбәр иткән. Моңа хуҗаның ачуы килгән һәм хезмәтчесенә:
«Бар, бик тиз генә шәһәр мәйданнарыннан һәм тыкрыкларын-
нан фәкыйрьләрне, гарипләрне, сукырларны һәм аксакларны
алып кил», – дигән. 22 Берникадәр вакыт үткәч, хезмәтче аңа:
«Хуҗам, синең әмерең үтәлде, әле тагын да буш урыннар
бар», – дигән. 23 Хуҗа хезмәтчесенә әйткән: «Бар, юлларга,
сукмакларга чык, кешеләрне монда килергә күндер, өем тулы
булсын. 24 Сезгә әйтәм: элек чакырылганнарның берсе дә ми-
нем ашымны татымас».

Гайсә шәкертләреннән нәрсә таләп итә?

[25] Гайсәгә ияреп зур халык төркеме барды, һәм Ул аларга
мөрәҗәгать итте:
[26] – Минем яныма килүче кеше атасын, анасын, хатынын,
балаларын, ир һәм кыз туганнарын һәм шулар өстенә үз тор-
мышын да Мине ратканнан артыграк яратса, ул Минем шә-
кертем була алмый; [27] һәм үзенең хачын күтәреп бармаган һәм
Миңа ияреп йөрмәгән кеше Минем шәкертем була алмый.
[28] Әйтик, сезнең арагызда кем дә булса манара төзергә тели ди.
Төзелешне башкарып чыгарга җитәрлек акчасы бармы икәнен
белү өчен, иң башта утырып, аның күпмегә төшәсен хисапла-
масмы әллә? [29-30] Юкса, нигезен салып та, аны төзеп бетерә ал-
маса, моны күргәннәрнең барысы да: «Бу кеше төзи башлады,
әмма тәмамлый алмады», – дип аннан көлә башларлар. [31] Я әй-
тик, бер патша сугышка керергә җыена ди. Егерме мең сугыш-
чыдан торган гаскәр белән килүче башка патшага үзенең ун
мең гаскәре белән каршы торырга көче җиту-җитмәвен башта
утырып киңәшмәсме әллә? [32] Ә көче җитмәсә, ул солых шарт-
ларын сорау өчен, әле еракта булган теге патшага илчеләр
җибәрер.
[33] Шулай ук сезнең һәркайсыгыз үзенең бар нәрсәсен кал-
дырмаса, Минем шәкертем була алмый. [34] Тоз – яхшы нәрсә;
әмма тоз үзенең тәмен югалтса, аны яңадан ничек тозлы итәр-
сең? [35] Ул җир өчен дә, тирес өеме өчен дә яраксыз була; аны
чыгарып ташлыйлар. Ишетергә колаклары булган – ишетсен!

15 [1] Бик күп салым җыючылар, гөнаһлылар Гайсәне тыңлау
өчен Аның янына җыелдылар. [2] Фарисейләр һәм канун-
чылар исә:
– Бу Кеше гөнаһлыларны кабул итә һәм алар белән бергә
ашый, – дип сукрандылар.

Югалган сарык турында гыйбрәтле хикәя

[3] Гайсә исә аларга шушы гыйбрәтле хикәяне сөйләде:
[4] – Әйтик, берегезнең йөз сарыгы булып, шуларның берсен
югалтты ди. Ул туксан тугызын болында калдырып, югалганын
тапканчы эзләмәсме әллә? [5] Ә инде тапкач, шатланып, аны
җилкәсенә салып алып кайтыр; [6] һәм өенә кайткач, дусларын
һәм күршеләрен чакырып: «Минем белән бергә шатланыгыз,
чөнки мин югалган сарыгымны таптым», – дияр. [7] Сезгә шуны
әйтәм: шул рәвешчә, тәүбә итәргә мохтаҗ булмаган туксан
тугыз тәкъва кеше өчен шатлануга караганда, гөнаһлы бер
кешенең тәүбә итүенә күктә күбрәк шатланырлар.

Югалган көмеш тәңкә турында гыйбрәтле хикәя

[8]– Яки ун көмеш тәңкәсе булган бер хатын, берсен югалтса,
шәм яндырып, идәннәрен себереп, аны тапканчы җентекләп
эзләмәсме әллә? [9]Ә тапкач, үзенең дусларын һәм күршеләрен
чакырып, аларга: «Минем белән бергә шатланыгыз, чөнки мин
югалткан акчамны таптым», – дияр. [10]Сезгә шуны әйтәм:
Аллаһы фәрештәләре дә тәүбә иткән бер гөнаһлы өчен шулай
ук шатланырлар.

Читкә киткән угыл турында гыйбрәтле хикәя

[11]Ул сөйләвен дәвам итте:
– Бер кешенең ике улы булган. [12]Аларның кечесе атасына:
«Әти, милекнең миңа тиешле өлешен бүлеп бир әле», – дигән.
Атасы милкен улларына бүлеп биргән. [13]Берничә көн үткәч,
кече улы үз өлешен сатып, булган акчаны үзе белән алып, ерак
илгә чыгып киткән һәм анда азгынлыкка бирелеп, байлыгын
туздырып бетергән. [14]Бөтен байлыгын туздырып бетергәч, бу
илдә бик каты ачлык башланган һәм ул мохтаҗлыкта калган.
[15]Шунда ул әлеге илнең бер кешесенә ялланган, ә ул аны үзе-
нең басуына дуңгызлар көтәргә җибәргән. [16]Ул шулкадәр ач
булган, хәтта дуңгызлар ашый торган азыкны ашаса да шат бу-
ласы икән, ләкин аңа беркем дә бернәрсә бирмәгән. [17]Аннары
ул, акылына килеп: «Минем атамның ялчылары күп һәм алар-
ның барысының да туйганчы ашарга ризыгы бар, ә мин ачтан
үләм! [18]Хәзер үк атам янына кайтыйм да: „Әти, мин Күктәге
Аллаһы каршында һәм синең алдыңда гөнаһ кылдым, [19]инде
мин синең улың дип аталырга лаек түгел; миңа ялчыларыңның
берсе булырга рөхсәт ит“, – дип әйтим». [20]Һәм ул атасы янына
кайтып киткән. Ул әле еракта вакытта ук, атасы аны күреп ал-
ган һәм бик кызганган, каршына йөгереп барып, аны кочаклап
үпкән. [21]Улы исә аңа әйткән: «Әти, мин Күктәге Аллаһы кар-
шында һәм синең алдыңда гөнаһ кылдым, инде синең улың
дип аталырга лаек түгелмен». [22]Ә атасы үзенең хезмәтчеләренә
әйткән: «Иң яхшы кием алып килеп, аны киендерегез, барма-
гына йөзек бирегез, аякларына башмаклар кидерегез. [23]Аннары
симертелгән бозауны алып чыгып чалыгыз. Ашыйк һәм күңел
ачыйк! [24]Чөнки минем бу улым үлгән иде, ә хәзер терелде,
югалган иде – табылды». Һәм алар бәйрәм итә башлаганнар.

[25]Аның өлкән улы исә бу вакытта кырда булган. Ул өенә
кайтып җитәрәк, җыр һәм бию тавышлары ишеткән. [26]Хезмәт-
челәрнең берсен чакырып: «Бу ни хәл?» – дип сораган. [27]Хез-
мәтче аңа: «Синең энең кайтты, аның сау-сәламәт әйләнеп

кайтуына куанып, атаң симертелгән бозауны чалдырды», — ди-
гән. 28 Ә олы угылның моңа ачуы килгән һәм ул өйгә керергә
теләмәгән. Атасы исә чыгып аңардан өйгә керүен үтенгән.
29 Әмма ул атасына җавап итеп әйткән: «Менә, мин сиңа инде
күпме еллар хезмәт итәм һәм кушканнарыңны һич тә үтәмичә
калганым юк, шуңа да карамастан дусларым белән бергә күңел
ачу өчен синең миңа беркайчан кәҗә бәтие дә биргәнең булма-
ды. 30 Ә инде милкеңне фахишәләр белән туздырып бетергән бу
улың кайткач, аның өчен симертелгән бозауны чалдыргансың!»
31 Атасы исә аңа әйткән: «Улым, син һәрвакыт минем белән,
бөтен нәрсәм синеке; 32 әмма синең энең үлгән иде, ә хәзер
терелде, югалган иде — табылды, менә шуңа күрә шатланып
күңел ачарга кирәк».

Ышанычсыз идарәче

16 1 Гайсә Үзенең шәкертләренә әйтте:
— Бер байның хуҗалыгы белән идарә итүчесе булган.
Аның хакында байга: «Милкеңне туздырып бетерә», —
дип килеп әйткәннәр. 2 Бай аны чакырып: «Мин синең хакта
нәрсә ишетәм? Үзеңнең идарәң хакында хисап бир, чөнки
моннан ары син минем хуҗалыгым белән идарә итә алмый-
сың», — дигән. 3 Шунда идарә итүче: «Инде нәрсә эшләргә?
Хуҗам мине идарә эшеннән азат итә. Җир казырга көчем юк,
хәер сорашырга оялам. 4 Хуҗалык белән идарә итү эшеннән
чыгарылгач, кешеләр мине үз йортларына кабул итсеннәр
өчен, хәзер нәрсә эшләргә кирәген беләм», — дип уйлаган.
5 Шуннан ул, хуҗасына бурычлары булган кешеләрне бер-бер
артлы чакырып, беренчесеннән: «Минем хуҗама синең күпме
бурычың бар?» — дип сораган. 6 Теге аңа: «Йөз үлчәү* май ти-
ешмен», — дигән. Идарә итүче аңа: «Бурыч кәгазеңне ал да, тиз
генә утырып, илле үлчәү, дип яз», — дигән. 7 Аннары икенче-
сеннән: «Ә синең күпме бурычың бар?» — дип сораган. Ул аңа:
«Мең үлчәү бодай», — дигән. Идарә итүче: «Бурыч кәгазеңне ал
да, сигез йөз үлчәү, дип яз», — дигән. 8 Ә хуҗа намуссыз идарә-
чене тапкырлыгы өчен мактаган. Чөнки бу дөнья кешеләре үзе
кебекләр белән эш кылганда, яктылык кешеләренә караганда
тапкыррак. 9 Сезгә әйтәм: җирдәге байлык белән үзегезгә дус-
лар булдырыгыз. Шулай эшләсәгез, байлык беткәч, мәңгелек
яшәү урынына кабул ителерсез. 10 Кечкенә нәрсәдә ышанычлы
булган зур нәрсәдә дә ышанычлы булыр, ә кечкенә генә нәр-
сәдә ышанычсыз булган зур нәрсәдә дә ышанычсыз булыр.

---

* 16:6 *Бер үлчәү* — 40 литр чамасы.

[11] Шулай итеп, сез җирдәге байлык белән ышанычлы эш йөрт-
мисез икән, чын байлыкны сезгә кем әманәт итәр? [12] Әгәр дә
сез башкалар милке белән ышанычлы эш итмисез икән, үзегез-
некен сезгә кем бирер? [13] Берәү дә ике хуҗага хезмәт итә алмас:
берсен яратмас, ә икенчесен яратыр; берсенә тугры булыр, ә
икенчесен санга сукмас. Аллаһыга да, байлыкка да берьюлы
хезмәт итә алмассыз.

Фарисейләргә җавап

[14] Фарисейләр боларның барысын да ишеттеләр һәм үзләре
акча ратканлыктан, Гайсәдән мыскыл итеп көлештеләр. [15] Ул
аларга әйтте:

– Сез кешеләр алдында үзегезне яхшы итеп күрсәтәсез, әмма
Аллаһы сезнең күңелегезне белә; кешеләр югары бәя биргән
нәрсә – Аллаһы каршында җирәнгеч. [16] Муса канунының һәм
пәйгамбәрләрнең заманы Яхъя пәйгамбәр килгәнгә кадәр
булды; шуннан бирле Аллаһы Патшалыгы хакында Яхшы хә-
бәр таратыла, һәм һәркем анда бик зур тырышлык куеп керә.
[17] Әмма күк һәм җир бетсә дә, канунның бер генә сызыгы да
юкка чыкмаячак.

[18] Үз хатынын аерып, башка хатынга өйләнүче һәркем зина
кыла; һәм иреннән аерылган хатынга өйләнүче дә зина кыла.

Бай һәм Лазар

[19] – Кайчандыр бер бай булган. Ул бик кыйммәтле киемнәр
генә кигән һәм һәр көнне зиннәтле мәҗлесләр үткәргән. [20] Ә
аның капка төбендә бөтен тәне җәрәхәтләр белән капланган
Лазар исемле бер фәкыйрь ята икән. [21] Ул бай табыныннан
төшкән сынык-санык лар белән тукланырга теләгән. Хәтта
янына этләр килеп, аның җәрәхәтләрен ялыйлар икән. [22] Көн-
нәрдән беркөнне фәкыйрь вафат булган һәм фәрештәләр аны
Ибраһим янына илткәннәр; бай да үлгән, аны күмгәннәр. [23] Бай
тәмугта газап чиккән вакытта, башын күтәреп караган һәм
еракта Ибраһимны, аның янында Лазарны күргән. [24] Шунда
кычкырып: «Ибраһим атам, миңа шәфкать күрсәтче, Лазарны
яныма җибәрче, ул бармак башын суга чылатып, минем телемне
суытсын иде, чөнки мин бу ялкында бик каты газап чигәм», –
дигән. [25] Әмма Ибраһим аңа әйткән: «Углым! Исеңә төшер, син
тормышыңда бар рәхәтне татыдың инде, ә Лазар михнәт чикте;
хәзер исә ул монда юаныч күрә, ә син газап чигәсең. [26] Моннан
тыш, безнең белән сезнең арада зур упкын бар, шунлыктан
моннан сезнең якка чыгарга теләүче чыга алмас, сезнең яктан
да бу якка беркем дә чыга алмас». [27] Бай исә әйткән: «Атам,

алайса, зинһар өчен, Лазарны атам йортына җибәрче, [28]чөнки
минем биш туганым бар: ул аларны кисәтсен, алар да бу га-
заплану урынына эләкмәсеннәр иде». [29]Ибраһим аңа әйткән:
«Аларда Муса һәм пәйгамбәрләр бар; шуларны тыңласыннар».
[30]Бай исә әйткән: «Юк, Ибраһим атам. Ә менә үлгәннәрдән бе-
рәү терелеп, алар янына барса, тәүбә итәрләр иде». [31]Ә Ибраһим
аңа әйткән: «Алар Мусаны һәм пәйгамбәрләрне тыңламыйлар
икән, хәтта, берәү үледән терелсә дә ышанмаслар».

Вәсвәсә, кичерү һәм иман

17 [1]Гайсә Үзенең шәкертләренә шуны әйтте:
– Кешеләрне гөнаһка этәрүче вәсвәсәләр килүе ко-
тылгысыз; әмма алар кем аркылы килсә, шуңа кайгы:
[2]шушы кечкенәләрнең берсен юлдан яздыручыны, муенына
тегермән ташы асып, диңгезгә ташласалар, аның өчен яхшырак
булыр иде. [3]Нәрсә кылуыгызга игътибарлы булыгыз. Туганың
сиңа карата гөнаһ кылса, аны дусларча шелтәлә, ә инде тәүбә
кылса, аны кичер; [4]сиңа карата көнгә җиде тапкыр гөнаһ кы-
лып, гөнаһ кылган саен яныңа килеп: «Мин гаепле», – дисә,
аны кичер.

[5]Рәсүлләр Раббыга:
– Безнең иманыбызны арттырчы, – диделәр.
[6]Ул әйтте:
– Сезнең горчица орлыгы кадәр генә иманыгыз булса һәм
менә бу тут агачына: «Тамырың белән кубып, үзеңне диңгезгә
күчереп утырт», – дисәгез, ул сезне тыңлар иде. [7]Сезнең кайсы-
гыз җир сукалап яки көтү көтеп кырдан кайткан хезмәтчесенә:
«Әйдә тизрәк ашарга утыр», – дип әйтер икән? [8]Киресенчә:
«Миңа кичке аш әзерлә дә, билеңне буып, мин ашап-эчкән ва-
кытта миңа хезмәт күрсәт; шуннан соң үзең дә ашап-эчәр-
сең», – дип әйтмәссезме? [9]Кушканнарны эшләгән хезмәтчегезгә
рәхмәт әйтеп тормассыз бит. [10]Шулай итеп, сез дә кушылган-
ның барысын да башкарганнан соң: «Без бары хезмәтчеләр
генә, нәрсә эшләргә тиеш булсак, шуларны гына башкар-
дык», – диегез.

Махау авырулы ун кешенең савыгуы

[11]Иерусалимга барышлый, Ул Самарея белән Гәлиләя өлкә-
ләрен чикли торган җир буйлап үтте. [12]Һәм бер авылга килеп
кергәндә, Аны махау авырулы ун кеше очратты. Алар еракта
туктап калып, [13]көчле тавыш белән:
– Гайсә, Өйрәтүче, безгә шәфкать күрсәтче! – дип кыч-
кырдылар.

[14] Ул аларны күргәч:
– Барыгыз, үзегезне руханиларга күрсәтегез, – диде.
Алар барган чакта ук савыктылар. [15] Аларның берсе исә, үзе-
нең савыкканын күреп, кире кайтты һәм кычкырып Аллаһыны
данлады, [16] һәм Гайсәнең аяклары алдына егылып, Аңа рәхмәт
әйтте. Бу кеше самареяле иде. [17] Шунда Гайсә әйтте:
– Савыктырылганнар унау иде түгелме? Тугызы кайда соң?
[18] Ят өлкәдән булган бу кешедән башкалары, Аллаһыга рәхмәт
белдерү өчен, кире кайтмадылармыни?
[19] Гайсә аңа:
– Тор, юлыңда бул; ышануың сине савыктырды, – диде.

Аллаһы Патшалыгы ничек килер?

[20] Фарисейләр Гайсәдән:
– Аллаһы Патшалыгы кайчан килер? – дип сорадылар.
Ул аларга болай дип җавап кайтарды:
– Аллаһы Патшалыгы күзгә күренеп килмәс. [21] «Менә ул
монда», яки: «Әнә тегендә», – дип беркем дә әйтмәс. Чөнки
Аллаһы Патшалыгы сезнең арада*.
[22] Гайсә шәкертләренә мөрәҗәгать итте:
– Адәм Улы көннәренең берсен генә булса да күрәсегез кил-
гән вакыт килер, әмма күрмәссез. [23] Кешеләр сезгә: «Кара, Ул
анда», яки: «Кара, Ул монда», – диярләр; беркая да бармагыз,
алар артыннан чапмагыз. [24] Чөнки яшен яшьнәп, күкнең бер
читеннән икенче читенә чаклы ялтырап киткән кебек, Адәм
Улы Үз көнендә шулай булачак. [25] Әмма башта Ул күп газаплар
чигәргә һәм бу буын тарафыннан кире кагылырга тиеш. [26] Нух
көннәрендә ничек булган булса, Адәм Улы көннәрендә дә
шулай булачак: [27] Нух көймәгә кергән көнгә кадәр кешеләр
ашаганнар, эчкәннәр, өйләнгәннәр, кияүгә чыкканнар. Ул
көймәгә кергәннән соң, туфан килеп барысын да һәлак иткән.
[28] Лут көннәрендә ничек булган булса, шулай булачак: ашаган-
нар, эчкәннәр, алыш-биреш иткәннәр, чәчкәннәр, төзегәннәр.
[29] Әмма Лут Сәдүм шәһәреннән чыккан көнне, күктән ут белән
күкерт яңгыры яуган һәм аларның барысын һәлак иткән. [30] Адәм
Улы күренгән көнне дә шулай булачак. [31] Ул көнне кем өй тү-
бәсендә булып, ә әйберләре өй эчендә калган булса, аларны
алыр өчен түбәнгә төшмәсен; шулай ук кем кырда булса, өенә
кайтмасын. [32] Лутның хатынын исегездә тотыгыз. [33] Тормышын
саклап калырга тырышучы аны югалтыр; ә инде тормышын

* 17:21 *Сезнең арада* – бу сүзләрне грек теленнән «сезнең эчегездә» дигән мәгънәдә дә аңларга мөмкин.

югалткан кеше аны саклап калыр. [34] Сезгә әйтәм: ул төнне ике
кеше бер ятакта булыр: берсе алыныр, ә икенчесе калдырылыр.
[35] Ике хатын бергә ашлык тартыр: берсе алыныр, ә икенчесе
калдырылыр. [[36]]* [37] Аның бу сүзләренә шәкертләре:

– Раббыбыз, бу кайда булыр? – дип сорадылар.

Ул исә аларга:

– Үләксә кайда булса, үләксә кошлары шунда җыелыр, – дип җавап бирде.

Тол хатын һәм хаким турында гыйбрәтле хикәя

18 [1] Гайсә Үз шәкертләренә, һәрвакыт күңелне төшермичә
дога кылырга кирәклеген күрсәтү өчен, гыйбрәтле хикәя сөйләде:

[2] – Бер шәһәрдә Аллаһыдан курыкмаучы һәм кешеләрне
ихтирам итмәүче бер хаким булган. [3] Шул ук шәһәрдә бер тол
хатын яшәгән һәм ул, хаким янына йөреп: «Мине дошманымнан яклачы», – дип әйтә торган булган. [4] Әмма хаким озак
вакыт тол хатынның дәгъвәсен хәл итәргә теләмәгән. Ә аннары болай дип уйлаган: «Мин Аллаһыдан курыкмасам да, кешеләрне ихтирам итмәсәм дә, [5] бу тол хатын миңа тынгылык
бирмәгәнгә күрә, аның дәгъвасын хәл итим, мине башка ялыктырып йөрмәсен».

[6] Һәм Раббы әйтте:

– Гадел булмаган хакимнең нәрсә әйткәнен ишетәсезме?
[7] Көне-төне Үзен ярдәмгә чакыручы Үзе сайлаганнарны Аллаһы
якламасмыни? Ул түзеп тора алырмы? [8] Сезгә әйтәм: Ул тоткарланмас, яклар. Әмма Адәм Улы килгәч, җирдә иман табар
микән?

Фарисей һәм салым җыючы

[9] Гайсә үзләрен тәкъва дип хисаплаучы һәм башкаларны түбәнсетүче кайберәүләргә бу гыйбрәтле хикәяне сөйләде:

[10] – Ике кеше дога кылу өчен Аллаһы Йортына кергән: берсе
фарисей, ә икенчесе салым җыючы булган. [11] Фарисей, торып,
болай дип дога кылган: «Йа Аллаһы! Мин моның өчен Сиңа рәхмәт белдерәм: мин башкалар кебек талаучы да, алдакчы да, зина
кылучы да, яки менә бу салым җыючы кебек тә түгел. [12] Атнага
ике тапкыр ураза тотам, табышымның унынчы өлешен Сиңа бирәм». [13] Салым җыючы исә читтәрәк басып торган һәм күзләрен
күтәреп күккә карарга да батырчылык итмәгән; әмма күкрәгенә

---

* 17:36 Кайбер кулъязмаларда 36 нчы аять тә бар: «Ике кеше кырда булыр: берсе алыныр, ә икенчесе калдырылыр».

суга-суга: «Йа Аллаһы! Мин гөнаһлыга мәрхәмәтле бул!» – дигән. [14] Сезгә әйтәм: тегесе түгел, бәлки монысы Аллаһы алдында акланган хәлдә үз өенә кайтып киткән; чөнки, үзен-үзе күтәрүче һәркем түбәнсетелер; ә үзен-үзе түбәнсетүче күтәрелер.

Гайсә балаларга фатиха бирә

[15] Кайбер кешеләр, фатихалау өчен Гайсә кулларын куйсын дип, Аның янына яшь балаларны да алып килделәр. Шәкертләре исә, моны күреп, аларны шелтәләделәр. [16] Ә Гайсә балаларны Үзе янына чакырып әйтте:

– Балаларга Минем янга килергә ирек бирегез, аларга комачауламагыз, чөнки Аллаһы Патшалыгы менә шундыйларныкы.
[17] Сезгә хак сүз әйтәм: Аллаһы Патшалыгын балалар кебек кабул итмәгән кеше анда кермәячәк.

Гайсә һәм бер бай

[18] Башлыкларның берсе Гайсәдән:

– Игелекле Остаз! Мәңгелек тормышны мирас итеп алу өчен миңа нәрсә эшләргә кирәк? – дип сорады.

[19] Гайсә аңа әйтте:

– Нигә син Мине игелекле дип атыйсың? Бер Аллаһыдан башка һичкем дә игелекле түгел. [20] Аның әмерләрен беләсең: зина кылма, кеше үтермә, урлама, ялган шаһитлек бирмә, атаңны һәм анаңны хөрмәт ит.

[21] Ә башлык әйтте:

– Мин боларның барысын да яшьтән үк үтәп килдем.

[22] Моны ишеткәч, Гайсә аңа әйтте:

– Сиңа әле бер нәрсә җитми: нәрсәң бар, барысын да сат һәм фәкыйрьләргә өләш, шулай эшләсәң, күктәге хәзинәгә ия булырсың. Аннары яныма кил дә Миңа ияр.

[23] Ул исә, моны ишеткәч, кайгы-хәсрәткә төште, чөнки бик бай иде.

[24] Гайсә, моны күреп, әйтте:

– Байлыгы булганнарга Аллаһы Патшалыгына керү ничек кыен! [25] Бай кешегә Аллаһы Патшалыгына керүгә караганда, дөягә энә күзе аша үтү җиңелрәк.

[26] Моны ишетүчеләр:

– Алай булгач, кем генә котыла алыр соң? – дип сорадылар.

[27] Ул әйтте:

– Кешеләргә мөмкин булмаган Аллаһыга мөмкин.

[28] Петер исә әйтте:

– Менә без, булган нәрсәләребезнең бөтенесен калдырып, Сиңа иярдек.

[29] Ул аларга болай диде:
– Сезгә хак сүз әйтәм: Аллаһы Патшалыгы хакына йортын
яки хатынын, агай-энеләрен, ата-анасын яки балаларын калдыр-
ган һәркем, [30] хәзерге вакытта күп тапкырга артыграк, киләчәк
дөньяда исә мәңгелек тормыш алачак.

Гайсә янә Үзенең үлеме хакында әйтә

[31] Гайсә, унике шәкертен янына чакырып алып, аларга
әйтте:
– Без Иерусалимга менеп барабыз, һәм пәйгамбәрләр тара-
фыннан Адәм Улы хакында язылганнарның барысы да тормыш-
ка ашачак. [32] Аны мәҗүсиләр кулына тапшырачаклар, алар Аны
мыскыллаячаклар, хурлаячаклар һәм Аңа төкерәчәкләр; [33] Аны
камчылаячаклар һәм үтерәчәкләр. Ә өченче көндә Ул үледән
терелеп торачак.
[34] Әмма шәкертләр бу сүзләрдән бернәрсә дә аңламадылар;
алар өчен бу сүзләрнең мәгънәсе яшерен иде, һәм алар әйтел-
гәннәргә төшенмәделәр.

Гайсә сукыр хәерчене савыктыра

[35] Гайсә Әрихәгә якынлашып килгәндә, бер сукыр юл буенда
хәер сорашып утыра иде. [36] Ул, яныннан күп кешеләр үтеп ба-
руын ишетеп:
– Бу ни бу? – дип сорады.
[37] Алар аңа:
– Насаралы Гайсә үтеп бара, – диделәр.
[38] Шунда ул:
– Давыт Улы Гайсә! Кызган мине! – дип кычкырып җи-
бәрде.
[39] Алдан баручылар аңа дәшмәскә куштылар; әмма ул тагын
да катырак итеп:
– Давыт Улы! Кызган мине! – дип кычкырды. [40] Гайсә,
туктап, аны Үз янына китерергә кушты. Сукыр Аның янына
килгәч, Ул аннан:
[41] – Син Миннән нәрсә телисең? – дип сорады.
Ул Аңа:
– Әфәнде! Күзләрем күрсен иде, – диде.
[42] Гайсә аңа:
– Күзләрең күрсен! Сине ышануың савыктырды, – диде.
[43] Ул шундук күрә башлады һәм, Аллаһыны данлап, Гайсәгә
ияреп китте. Андагы кешеләр, моны күреп, Аллаһыны данла-
дылар.

Зәкәй коткарыла

19 1 Гайсә, Әрихәгә кереп, аның аша үтеп бара иде. 2 Анда
салым җыючыларның башлыгы булган Зәкәй атлы бер
бай кеше яши иде. 3 Ул Гайсәнең нинди кеше булуын
күрергә тырышып йөрде, ләкин кыска буйлы булганлыктан,
халык арасыннан Аны күрә алмады, 4 һәм, Гайсәне күрү өчен,
алга йөгереп чыкты да кыргый инҗир агачына менеп утырды,
чөнки Гайсә шул урыннан үтәргә тиеш иде. 5 Гайсә, шул урын-
га җиткәч, югарыга таба карады һәм Зәкәйгә:
– Зәкәй, тизрәк төш әле, чөнки Мин бүген синең өеңдә
кунакта булырга тиеш, – диде.
6 Ул тиз генә төште дә Аны шатланып кабул итте. 7 Бу хәлне
күргәннәрнең барысы да:
– Ул, гөнаһлы кешенең өенә кереп, аның кунагы булды! –
дип зарлана башладылар.
8 Зәкәй исә, торып, Раббыга әйтте:
– Әфәнде! Милкемнең яртысын фәкыйрьләргә бирермен,
инде кемне дә булса алдаганмын икән, аңа дүрт тапкыр күбрәк
кайтарып бирермен.
9 Гайсә исә моңа карата:
– Бүген бу гаиләгә котылу килде, ул да Ибраһим нәселеннән
бит, – диде. 10 – Чөнки Адәм Улы югалганны эзләп табарга һәм
коткарырга килде.

Хезмәтчеләргә бирелгән акчалар турында гыйбрәтле хикәя

11 Кешеләр моны тыңлаганда, Гайсә сүзен дәвам итеп, бер
гыйбрәтле хикәя сөйләде, чөнки Ул озакламый Иерусалимга
килеп җитәчәк иде, һәм алар, тиздән Аллаһы Патшалыгы күре-
нергә тиеш, дип уйладылар. 12 Шуның өчен Ул әйтте:
– Затлы нәселдән булган бер кеше, патшалыкны кабул итү
өчен, ерак илгә киткән. Ул аннан әйләнеп кайтырга тиеш бул-
ган. 13 Ул, юлга чыкканчы, үзенең ун хезмәтчесен чакырып,
аларның һәрберенә берәр алтын тәңкә* биргән һәм: «Мин кайт-
канчы боларны кулланып, табыш казаныгыз», – дигән. 14 Әмма
аның ватандашлары нәфрәтләнеп: «Без аның өстебездән пат-
шалык итүен теләмибез», – дип белдерү өчен, аның артыннан
илчеләр җибәргәннәр. 15 Патшалыкны кабул итеп кайту белән
үк, ул акча бирелгән хезмәтчеләренең күпме табыш алуларын
белү өчен, аларны үз янына чакырырга кушкан. 16 Беренчесе

---

* **19:13** *Алтын тәңкә* – грекча «мна». Бер мна 100 динарга, димәк, эшченең 100 көнлек хезмәт хакына тигез.

килеп: «Хуҗам, синең бер алтын тәңкәң ун тәңкә китерде», –
дигән. 17 Хуҗасы аңа: «Бик әйбәт, син минем яхшы хезмәтчем.
Кечкенә генә нәрсәдә ышанычлы булганың өчен, ун шәһәр
синең кул астында булсын», – дигән. 18 Икенчесе килеп: «Ху-
җам, синең бер алтын тәңкәң биш алтын тәңкә китерде», – ди-
гән. 19 Хуҗасы аңа да: «Мин сине биш шәһәр өстеннән башлык
итәрмен», – дигән. 20 Ә өченчесе килеп болай дигән: «Хуҗам,
менә син биргән алтын тәңкә, мин аны кулъяулыкка төреп,
саклап тоттым; 21 чөнки мин синнән курыктым, син кырыс ке-
ше бит; салмаганыңны аласың, чәчмәгәнеңне урасың». 22 Хуҗа-
сы аңа әйткән: «Әй, яраксыз хезмәтче! Мин сине үз сүзләрең
белән хөкем итәм. Син минем кырыс булуымны, үзем салма-
ганны алуымны, үзем чәчмәгәнне уруымны белгәч, 23 ни өчен
соң мин биргән акчаны әйләнешкә кертмәдең? Шулай эшлә-
гән булсаң, кайткач мин аны табышы белән алган булыр идем».
24 Шуннан соң ул янында торганнарга: «Аннан акчаны алыгыз да
ун алтын тәңкәсе булганга бирегез», – дигән. 25 Алар аңа: «Ху-
җам! Аның ун тәңкәсе бар бит инде», – дип әйткәннәр. 26 Ә ул
аларга болай дип әйткән: «Сезгә әйтәм: кемнең бар, аңа тагын
бирелер, ә кемнең юк, аның булган нәрсәсе дә тартып алыныр.
27 Ә инде үзләре өстеннән патшалык итүемне теләмәгән дош-
маннарымны монда китерегез һәм күз алдымда үтерегез».

Гайсә тантана белән Иерусалимга керә

28 Шул сүзләрне әйткәннән соң, Гайсә, башкалар алдыннан
барып, Иерусалимга таба юлын дәвам итте. 29-30 Зәйтүн тавы
дип аталган тау янындагы Бәйтфәги һәм Бәйтәниягә якын-
лашкач, Ул:

– Алда күренгән авылга барыгыз; анда кергәч, моңа кадәр
өстенә беркем дә атланмаган, бәйләп куелган яшь ишәкне
күрерсез; аны бәйдән ычкындырып, монда алып килегез, –
дип, шәкертләренең икесен Үзеннән алдан җибәрде. 31 – Әгәр
берәрсе сездән: «Нигә аны бәйдән ычкындырасыз?» – дип
сораса, аңа: «Ул Хуҗага кирәк», – дип әйтегез.

32 Ике шәкерт китте, һәм һәр нәрсәне Гайсә әйткәнчә тапты-
лар. 33 Алар яшь ишәкне бәйдән ычкындырган вакытта аның
хуҗалары:

– Ни өчен ишәкне бәйдән ычкындырасыз? – дип сорадылар.

34 Алар исә:

– Ул Хуҗага кирәк, – дип җавап бирделәр.

35 Ишәкне Гайсә янына алып килделәр; өс киемнәрен ишәк
өстенә салып, аның өстенә Гайсәне атландырдылар. 36 Ул ат-
ланып барган вакытта, кешеләр өс киемнәрен юл өстенә

җәйделәр. 37-38 Ә Ул Зәйтүн тавыннан төшә торган юлга якын-
лашкач, күп санлы шәкертләре шатланышып, көчле тавыш бе-
лән, үзләре күргән барлык кодрәтле могҗизалар өчен:

– Патша, Раббы исеме белән Килүче мөбарәк!
Күктә – тынычлык, югарыда – данлау! –

дип, Аллаһыны данлый башладылар.
39 Шунда халык арасыннан кайбер фарисейләр Гайсәгә:
– Остаз! Шәкертләреңне тый! – диделәр.
40 Әмма Ул аларга җавап биреп:
– Сезгә шуны әйтәм: алар тынып калсалар, ташлар кычкыра
башлаячак, – диде.

Гайсә Иерусалим өчен елый

41 Иерусалимга якынлашкач, Гайсә шәһәрне күреп, аның
язмышы өчен елый башлады 42 һәм әйтте:
– Әгәр син, ичмасам, шушы көндә генә булса да, синең
тынычлыгың өчен нәрсә кирәген белсәң иде! Әмма бу хәзер
синең күзләреңнән яшерелгән. 43 Сиңа шундый көннәр килер,
дошманнарың, әйләнә-тирәңдә чокырлар казып һәм туфрак-
лар өеп, сине чолгап алырлар һәм һәр тарафтан кысарлар.
44 Сине бөтенләй җимереп бетерерләр, синдә яшәүче кешеләр-
не кырырлар һәм синдәге бер ташны да үз урынында калдыр-
маслар, чөнки син Аллаһы янына килеп шәфкать күрсәткән
вакытны белмәдең.

Аллаһы Йорты – дога кылу йорты

45 Гайсә, Аллаһы Йортына кереп, андагы сатучыларны куып
чыгара башлады. 46 Ул аларга әйтте:
– Изге язмада: «Минем Йортым – дога кылу йорты була-
чак», – дип язылган; ә сез аны юлбасарлар оясына әйләндер-
дегез.
47 Ул һәр көн Аллаһы Йортында өйрәтте. Баш руханилар, ка-
нунчылар һәм халык аксакаллары исә Аны һәлак итү әмәлен
эзләделәр. 48 Әмма Аңа каршы нинди дә булса әмәл таба алма-
дылар, чөнки бөтен халык һәрвакыт Аның сүзләрен тыңлады.

Гайсәнең вәкаләте кемнән?

20 1 Көннәрнең берендә Гайсә, Аллаһы Йортында ха-
лыкны өйрәтеп, Яхшы хәбәр сөйләгәндә, Аның яны-
на аксакаллар белән баш руханилар һәм канунчылар
килде. 2 Алар Аннан:
– Безгә әйт әле, Син боларны нинди вәкаләт белән эшли-
сең, андый хокукны Сиңа кем бирде? – дип сорадылар.

3 Ул аларга болай җавап бирде:
– Мин дә сезгә бер сорау бирәм, Миңа әйтегез әле: 4 Яхъя-
ның суга чумдыруы күктән идеме яки кешеләрдәнме?
5 Алар исә үзара фикер алышып:
– «Күктән», – дисәк, Ул: «Ә ни өчен Яхъяга ышанмады-
гыз?» – дияр. 6 Ә инде: «Кешеләрдән», – дисәк, бөтен халык безне ташлар атып үтерер, чөнки халык Яхъяның пәйгамбәр булуына ышана, – диделәр.
7 Шуңа күрә:
– Без кайдан икәнен белмибез, – дип җавап бирделәр.
8 Гайсә аларга:
– Алай булгач, Мин дә сезгә боларны нинди вәкаләт белән эшләвемне әйтмим, – диде.

Йөзем үстерүче явызлар хакында гыйбрәтле хикәя

9 Шуннан соң Ул халыкка менә шушы гыйбрәтле хикәяне сөйләде:
– Бер кеше йөзем бакчасы утырткан һәм, аны йөзем үсте-
рүчеләргә куллану өчен биреп, үзе озак вакытка чит якларга
китеп барган. 10 Уңыш җыяр вакыт җиткәч, бакчасыннан аның
өлешен биреп җибәрсеннәр дип, хезмәтчесен йөзем үстерүче-
ләр янына җибәргән; ләкин йөзем үстерүчеләр, аны кыйнап,
буш кул белән кайтарып җибәргәннәр. 11 Аннары ул икенче
хезмәтчесен җибәргән; ләкин алар аны да кыйнап һәм сүгеп,
бернәрсәсез кире җибәргәннәр. 12 Ул тагын өченче хезмәтчесен
җибәргән; ләкин аны да яралап, куып чыгарганнар. 13 Шуннан
соң йөзем бакчасының хуҗасы болай дип уйлаган: «Инде
нәрсә эшләргә? Сөекле улымны җибәрим әле, бәлки аны хөр-
мәт итәрләр». 14 Әмма йөзем үстерүчеләр, аны күргәч, үзара:
«Бу – варис. Әйдәгез, аны үтерик һәм аңа каласы мал безнеке
булыр», – дип киңәшләшкәннәр. 15 Һәм аны бакчадан алып
чыгып үтергәннәр.
Инде йөзем бакчасының хуҗасы алар белән ни эшләр? 16 Ул,
әйләнеп кайткач, йөзем үстерүчеләрне үтерер һәм йөзем бакча-
сын башкаларга бирер.
Моны тыңлаучылар исә:
– Алай була күрмәсен! – диештеләр.
17 Әмма Ул аларга туры карап әйтте:
– «Төзүчеләр яраксыз дип кире каккан таш
иң мөһим почмак ташы булды», –
дип Изге язмада язылганнар нәрсәне аңлата соң? 18 Бу таш өс-
тенә егылган һәркем челпәрәмә киләчәк; ә ул таш кемнең дә
булса өстенә төшсә, аны сытачак.

[19] Шундук баш руханилар һәм канунчылар, Ул сөйләгән гыйбрәтле хикәянең үзләре турында икәнен аңлап, Аны кулга алырга теләделәр, әмма халыктан курыктылар.

Кайсарга салым түләү хакында сорау

[20] Алар Гайсә артыннан дикъкать белән күзәтә башладылар һәм янына шымчылар җибәрделәр, ә алар, үзләрен ихлас күңелле итеп күрсәткән булып, идарәче кулына, аның хөкеменә тотып бирү өчен, Аннан бәйләнерлек берәр сүз әйттерергә тырыштылар.
[21] Алар:

– Остаз! Без Синең дөреслекне сөйләвеңне һәм өйрәтүеңне, кешене кешедән аермавыңны, Аллаһы юлына хакыйкать буенча өйрәтүеңне беләбез, – диделәр.
[22] Һәм Аннан:

– Кайсарга салым түләргә канун безгә рөхсәт итәме, әллә юкмы? – дип сорадылар.

[23] Гайсә исә, аларның мәкерле ниятләрен аңлап, әйтте:

[24] – Миңа бер динарны күрсәтегез әле. Монда кемнең сурәте һәм кемнең исеме?

Алар:

– Кайсарныкы, – дип җавап бирделәр.

[25] Ул аларга:

– Шулай булгач, кайсарныкын кайсарга, Аллаһыныкын Аллаһыга бирегез, – диде.

[26] Алар Аның халык алдында сөйләгән сүзләренә бәйләнерлек бер нәрсә дә таба алмадылар һәм, Аның җавабына хәйран калып, тынып калдылар.

Үледән терелү турында сорау

[27] Аннары Гайсә янына үлеләрнең терелүен инкяр итүче саддукейлар* арасыннан кайберәүләр килде һәм Аңа болай диделәр:

[28] – Остаз! Муса безгә канунда: «Берәүнең бертуганы, хатыны булып та, балалары булмыйча үлеп китсә, ул тол калган хатынга өйләнеп, бертуганының буынын дәвам иттерсен», – дип язып калдырган.
[29] Җиде бертуган булган: шуларның беренчесе, хатын алып, балалары булмыйча үлеп киткән.
[30] Ул хатынны икенчесе дә,
[31] аннан өченчесе дә, һәм калган башкалары да, шулай ук җиденчесе дә алган, әмма барысы да бала калдырмыйча үлгәннәр.
[32] Ахырда хатын да үлгән.
[33] Шулай булгач, үлеләр терелгән вакытта ул хатын кайсысының хатыны булачак? Җидесе дә аның ире булган бит!

---

* 20:27 *Саддукейлар* – яһүдләрнең йолаларын тотучы дини төркем. Алар үледән терелүгә ышанмаганнар.

34 Гайсә аларга болай дип җавап бирде:
– Бу дөнья кешеләре өйләнәләр дә, кияүгә дә чыгалар. 35 Ә
инде киләчәк дөньяда булырга һәм үледән терелергә лаеклы
булганнар, анда өйләнмәсләр дә, кияүгә дә чыкмаслар. 36 Алар
инде үлә дә алмыйлар, чөнки алар фәрештәләрдәй булачаклар
һәм, үледән терелеп торганга күрә, алар Аллаһы балалары бу-
лалар. 37 Ә инде янып торган күгән агачы турында сөйләгәндә
Муса да, Раббыны Ибраһим Аллаһысы дип тә, Исхак Алла-
һысы дип тә, һәм Ягъкуб Аллаһысы дип тә атап, үлеләрнең те-
релүен күрсәткән. 38 Аллаһы – үлеләр Аллаһысы түгел, бәлки
тереләр Аллаһысы, чөнки Аның өчен барысы да тере.
39 Кайбер канунчылар моңа:
– Остаз! Син яхшы әйттең, – диделәр.
40 Шуннан соң алар Аннан бернәрсә турында да сорарга ба-
тырчылык итмәделәр.

Мәсих – Давыт Улымы?

41 Ул исә аларга әйтте:
– Ничек кешеләр Мәсихне Давыт Улы дип әйтә алалар?
42-43 Давыт үзе Зәбур китабында әйтә бит:

«Раббы Аллаһы минем Раббыма әйтте:
Мин дошманнарыңны аяк астыңа
баскыч итеп салганчы,
Утыр Минем уң ягымда».

44 – Шулай итеп, Давыт Аны Раббы дип атый. Шулай булгач,
ничек инде Ул аның Улы була ала?

Гайсә канунчылардан сакланырга куша

45 Бөтен кешеләр тыңлап торганда, Ул шәкертләренә әйтте:
46 – Канунчылардан сак булыгыз! Алар озын киемнәр киеп йө-
рүне, җыелыш мәйданнарында үзләрен ихтирам итеп сәламләү-
не, гыйбадәтханәләрдә иң яхшы урыннарда, аш мәҗлесләрендә
иң түрдә утыруны яраталар. 47 Алар, хәйләләп, тол хатыннарның
йортларын үзләренә алалар, кешеләр күрсен дип, озак итеп дога
кылалар; мондыйлар тагын да катырак хөкем ителәчәкләр.

Тол хатынның бүләге

21 1 Гайсә як-ягына карады һәм байларның сәдака сан-
дыгына сәдака салуын күрде. 2 Шулай ук фәкыйрь тол
хатынның да ике вак акча салуын күрде 3 һәм әйтте:
– Сезгә хак сүз әйтәм: бу фәкыйрь тол хатын башкаларга ка-
раганда күбрәк салды. 4 Чөнки тегеләрнең барысы да үзләрен-
нән артканын Аллаһыга бүләк иттеләр, ә бу хатын, фәкыйрь
була торып, яшәү өчен кирәк булган бар булганын салды.

Аллаһы Йортының җимерелүе

[5] Кайберәүләр Аллаһы Йортының затлы ташлар һәм Аллаһыга
багышланган бүләкләр белән бизәлгән булуы хакында сөйлә-
гәндә, Гайсә әйтте:
[6] – Килер көннәр, сез монда күргәннәрнең берсеннән дә таш
өстендә таш та калмаячак, барысы да җимереләчәк.

Ахыр заман билгеләре

[7] Шунда Аннан сорадылар:
– Остаз! Бу кайчан булачак соң? Һәм аларның тиздән була-
чагын нинди билге аша беләчәкбез?
[8] Гайсә әйтте:
– Сак булыгыз, сезне алдамасыннар; чөнки күпләр Минем
исемем белән килерләр һәм: «Мин – Ул», «Ул вакыт инде
якын», – диярләр. Андыйларга иярмәгез. [9] Сугышлар һәм чуа-
лышлар хакында ишеткәндә, куркуга төшмәгез. Бу вакыйгалар
алдан булырга тиеш, ләкин әле бу ахыры түгел.
[10] Һәм Ул дәвам итеп әйтте:
– Халык халыкка каршы, патшалык патшалыкка каршы чы-
гар. [11] Урыны-урыны белән көчле җир тетрәүләр, ачлык булыр,
үләтләр чыгар, күктә куркыныч күренешләр һәм бөек галәмәт-
ләр күренер. [12] Әмма боларның барыннан да элек Минем хакка
сезне кулга алырлар һәм эзәрлекләрләр, сезне хөкем итү өчен
гыйбадәтханәләргә алып барырлар һәм төрмәләргә утыртыр-
лар. Сезне патшалар һәм идарәчеләр алдына алып барырлар.
[13] Ул чакта сез Минем турыда шаһитлек бирә алырсыз. [14] Шулай
итеп, күңелегезгә салып куегыз: «Үзебезне ничек итеп яклар-
быз», – дип, алдан уйламагыз. [15] Чөнки Мин сезгә тиешле сүз-
ләр һәм зирәклек бирермен, сезнең дошманнарыгызның берсе
генә дә аларга каршы чыга һәм каршы тора алмаслар. [16] Хәтта
ата-аналарыгыз да, агай-энеләрегез дә, кардәшләрегез дә, дус-
ларыгыз да сезгә хыянәт итәрләр, һәм кайберләрегез үтертелер
дә. [17] Барысы да Минем өчен сезне нәфрәт итәр. [18] Шулай да,
башыгыздагы чәчегезнең бер генә бөртеге дә югалмас. [19] Чы-
дамлыгыгыз белән тормышыгызны коткарырсыз.

Иерусалимның җимерелүе турында

[20] Иерусалимның гаскәрләр тарафыннан чолгап алынуын күр-
гән вакытта, белеп торыгыз: аның җимерелү вакыты якын инде.
[21] Шул чакта Яһүдиядә булганнар тауларга качсын; шәһәрдәге-
ләр аннан чыксын; авыл тирәсендәгеләр анда кермәсен. [22] Чөн-
ки ул көннәр – үч алу көннәре һәм ул көннәрдә Изге язмада
язылганнарның барысы да тормышка ашар. [23] Ул көннәрдә

йөкле һәм бала имезүче хатыннарга кайгы! Чөнки бу илгә зур
афәт һәм бу халыкка нәфрәт киләчәк: 24 берәүләр кылыч белән
үтереләчәк, кайберәүләрне әсир итеп барлык илләргә алып
китәчәкләр; һәм, мәҗүсиләрнең вакыты үткәнче, алар Иерусалимны таптаячак.

Адәм Улының килүе турында

25 Кояшта да, айда да, йолдызларда да галәмәтләр булачак,
җирдәге халыклар өметсезлеккә биреләчәк һәм диңгезнең көчле
шаулавына һәм котыруына аптырап калачак. 26 Галәмгә киләчәк
афәтләрне көтеп, кешеләр куркудан аңнарын югалтыр, чөнки
күк кодрәтләре селкетелер. 27 Шул вакыт кодрәт һәм балкып торган бөек дан белән болытта килүче Адәм Улын күрерләр. 28 Болар
гамәлгә аша башлагач, курыкмыйча, тураеп басыгыз, башларыгызны күтәрегез, чөнки сезнең котылуыгыз инде якын.

Инҗир агачы хакында гыйбрәтле сүзләр

29 Гайсә аларга бер гыйбрәтле сүз сөйләде:
– Инҗир агачына һәм барлык агачларга карагыз: 30 аларның
яфрак яра башлавын күреп, сез тиздән җәйнең инде җитәчәген
беләсез. 31 Шуның кебек үк, бу хәлләрнең гамәлгә ашуын күргәндә, сез Аллаһы Патшалыгының якын икәнен белерсез.
32 Сезгә хак сүз әйтәм: боларның барысы да тормышка ашмыйча, бу буын кешеләре үлмәячәк. 33 Күк һәм җир юкка чыгачак,
әмма Минем сүзләрем һичкайчан юкка чыкмаячак.

Уяу булыгыз

34 Сак булыгыз, артык ашап-эчү, эчеп-исерү һәм тормыш мәшәкатьләре сезнең белән идарә итмәсен, ул көн сезгә, тозак
кебек, көтмәгәндә килмәсен. 35 Чөнки ул көн җир йөзендәге
кешеләрнең барысын да куып җитәр. 36 Шулай итеп, һәрвакыт
уяу булыгыз һәм, булырга тиешле барлык нәрсәләрдән качып
котылырга һәм Адәм Улы каршына килеп басарга көчегез булсын өчен, дога кылыгыз.
37 Көндезләрен Гайсә Аллаһы Йортында өйрәтә, ә кич җиткәч, аннан китеп, төннәрен Зәйтүн тавы дип аталган тауда үткәрә иде. 38 Бөтен халык иртән иртүк Аны тыңлау өчен Аллаһы
Йортына килә иде.

Гайсәне үтерү нияте

22 1 Коткарылу бәйрәме дип аталган Төче күмәч бәйрәме
якынлаша иде. 2 Баш руханилар һәм канунчылар халыктан курыкканга, алардан яшерен рәвештә, Гайсәдән
котылу әмәлен эзләделәр.

[3] Бу вакытта унике шәкертнең берсе Искариот кушаматлы
Яһүднең эченә шайтан керде. [4] Һәм ул, баш руханилар һәм
Аллаһы Йорты каравылы башлыклары янына барып, Гайсәне
алар кулына тапшыру хакында сөйләште. [5] Алар шатландылар
һәм аңа акча бирергә риза булдылар. [6] Яһүд алар белән риза-
лашты һәм, халык белмәгәндә Гайсәне алар кулына тапшыру
өчен, уңай вакыт эзли башлады.

Коткарылу бәйрәме ашы

[7] Коткарылу бәрәне чалынырга тиеш булган, Төче күмәч
бәйрәме көне килеп җитте. [8] Гайсә, Петер белән Яхъяны җи-
бәреп, аларга:

– Барыгыз, безгә Коткарылу бәйрәме ашын әзерләгез, – диде.

[9] Алар Аңа:

– Аны кайда әзерләвебезне телисең? – диделәр.

[10] Ул аларга әйтте:

– Шәһәргә кергәндә сезгә су чүлмәге күтәреп кайтучы бер
кеше очрар. Аның артыннан барыгыз һәм ул кергән өйгә кере-
гез [11] һәм йорт хуҗасына: «Остаз синнән: „Шәкертләрем белән
Коткарылу бәйрәме ашын кайсы бүлмәдә ашыйк?“ – дип со-
рый», – диегез. [12] Ул сезгә өске каттагы җиһазланган зур бүл-
мәне күрсәтер, шунда әзерләгез.

[13] Шәкертләр китте һәм, һәрнәрсәне Гайсә әйткәнчә табып,
Коткарылу бәйрәме ашын әзерләделәр. [14] Аш вакыты җиткәч,
Гайсә рәсүлләр белән бергә табын артына утырды [15] һәм алар-
га әйтте:

– Мин газап чиккәнгә кадәр шушы Коткарылу бәйрәме
ашын сезнең белән бергә ашарга бик теләгән идем. [16] Сезгә
әйтәм: Аллаһы Патшалыгында үзенең тулы мәгънәсен алганга
кадәр Мин аны инде ашамаячакмын.

[17] Ул касәне алды һәм, шөкрана иткәннән соң, болай диде:

– Моны алыгыз да үзара бүлешеп эчегез. [18] Сезгә әйтәм:
Аллаһы Патшалыгы килгәнгә кадәр Мин йөзем шәрабын эчмә-
ячәкмен.

[19] Аннары Гайсә икмәк алды һәм, шөкрана иткәннән соң,
аны сындырды һәм шәкертләренә бирде.

– Бу – Минем сезнең өчен бирелә торган тәнем. Мине искә
алу өчен шулай эшләгез, – диде Ул.

[20] Аштан соң Гайсә шулай ук итеп касәне шәкертләренә
бирде һәм әйтте:

– Менә бу касә – Минем сезнең өчен түгелә торган каным
белән расланган яңа килешү. [21] Әмма Миңа хыянәт итүче Ми-
нем белән бер өстәл артында утыра. [22] Хәер, Адәм Улы, ничек

алдан билгеләнгән булса, шул юл белән бара; ләкин Аңа хыя-
нәт итүчегә кайгы!
23 Шәкертләр:
– Безнең арадан моны кайсыбыз эшләр икән? – дип,
бер-берсеннән сораша башладылар.

Кем иң бөеге?

24 Алар арасында, безнең кайсыбыз иң бөеге булып исәплә-
нелергә тиеш, дигән мәсьәлә турында бәхәс тә чыкты. 25 Гайсә
исә аларга әйтте:
– Патшалар халыклар өстеннән хакимлек итәләр, һәм алар
белән идарә итүчеләр «яхшылык кылучылар» дип аталалар.
26 Сездә алай булмасын: сезнең арагызда иң олыгыз кече кебек,
башлык булучыгыз хезмәтче кебек булсын. 27 Чөнки, кем олы-
рак: өстәл артында утыручымы, әллә аңа хезмәт итүчеме? Өс-
тәл артында утыручы түгелме соң? Ә Мин сезнең арада хезмәт
итүче кебек.
28 Минем бар сынауларымда сез һаман Минем белән кала бир-
дегез. 29 Һәм, Атам Миңа биргән кебек, Мин дә сезгә патшалык
итү хокукын бирәм. 30 Шулай итеп, сез Минем Патшалыгымдагы
табында ашаячаксыз, эчәчәксез һәм, Исраилнең унике кабилә-
се өстеннән хакимлек итеп, тәхетләрдә утырачаксыз.

Гайсә Петернең ваз кичәчәген алдан әйтә

31 Раббы Петергә әйтте:
– Шимун, Шимун! Менә шайтан сезне бодай иләгән кебек
иләргә рөхсәт алды. 32 Әмма син иманыңны югалтмасын дип,
Мин синең өчен дога кылдым; син Миңа кире килгәч, иман-
дашларыңны ныгыт.
33 Петер Аңа болай диде:
– Раббым! Мин Синең белән төрмәгә дә, үлемгә дә барырга
әзермен.
34 Ә Гайсә әйтте:
– Петер, сиңа әйтәм, бүген әтәч кычкырганчы, Мине белү-
еңнән өч тапкыр ваз кичәчәксең.
35 Һәм шәкертләренә әйтте:
– Мин сезне янчыксыз, биштәрсез, башмаксыз җибәргән
чакта, сезнең берәр нәрсәгә ихтыяҗыгыз булдымы?
Алар:
– Һичнәрсәгә дә булмады, – дип җавап бирделәр.
36 Шунда Ул аларга әйтте:
– Әмма хәзер янчыгы булганы аны үзе белән алсын, биштә-
рен дә алсын; ә янчыгы булмаганы өс киемен сатсын да кылыч

сатып алсын. [37] Чөнки сезгә әйтәм, Изге язманың: «Ул җинаять-
челәр белән тиң саналды», – дип язылган урыны Миңа карата
тормышка ашырылырга тиеш. Минем хакта язылганнар тор-
мышка ашырылу алдында.

[38] Шәкертләр Аңа:

– Раббыбыз! Менә монда ике кылыч бар, – диделәр.

Ул аларга:

– Бу турыда җитте! – диде.

Гайсә Зәйтүн тавында дога кыла

[39] Гайсә, гадәтенчә, шәһәрдән Зәйтүн тавына китте; Аның бе-
лән бергә шәкертләре дә барды. [40] Анда барып җиткәч, Ул аларга:

– Вәсвәсәгә дучар булмас өчен дога кылыгыз, – диде.

[41] Һәм Үзе, алардан таш атымы кадәр читкәрәк китеп, тезлә-
неп дога кылды [42] һәм әйтте:

– Йа, Ата! Әгәр теләсәң, бу газаплар касәсен Миннән кире
алчы. Хәер, Минем ихтыярым түгел, Синең ихтыярың булсын.

[[43] Шул вакыт, Аның янына күктән бер фәрештә килеп, Аны
ныгытты. [44] Күңеле газапланганлыктан, Ул аеруча тырышып
дога кылды; Аның тире җиргә тамган кан тамчылары кебек
булды.]* [45] Дога кылган урыннан торып, Ул шәкертләре янына
килде һәм аларны кайгыдан талчыгып йоклап яткан хәлдә күр-
де [46] һәм аларга әйтте:

– Нигә йоклап ятасыз? Торыгыз һәм, вәсвәсәгә дучар бул-
мас өчен, дога кылыгыз.

Гайсәне кулга алу

[47] Ул әле әйтеп тә бетермәде, бу урынга халык төркеме килеп
җитте, ә иң алдан унике шәкертнең берсе – Яһүд атлысы бара
иде. Ул, үбәргә дип, Гайсә янына килде. [48] Гайсә исә аңа:

– Яһүд! Син Адәм Улына үбү белән хыянәт итәсеңмени? –
диде.

[49] Гайсә янындагы шәкертләр, хәзер нәрсә булачагын аңлап,
Аңа әйттеләр:

– Раббыбыз! Бәлки безгә кылычларыбызны эшкә җигәргәдер?

[50] Аларның берсе, иң баш руханиның хезмәтчесенә селтәнеп,
аның уң колагын чабып өзде. [51] Шунда Гайсә:

– Туктагыз! Җитәр! – диде.

Һәм, хезмәтченең колагына кулын тидереп, аны савыктыр-
ды. [52] Гайсә Үзен кулга алырга килгән баш руханиларга, Аллаһы
Йорты каравылы башлыкларына һәм аксакалларга әйтте:

---

* 22:43-44 Кайбер кулъязмаларда 43-44 нче аятьләр дә бар.

– Юлбасар тотарга чыккан кебек, сез Мине тотарга кылычлар һәм чукмарлар күтәреп килгәнсез! [53] Мин һәр көнне сезнең белән бергә Аллаһы Йортында булдым һәм сез Миңа кул күтәрмәдегез; ә хәзер – сезнең вакыт, караңгылык хакимлек итә.

Петернең Гайсәдән ваз кичүе

[54] Шуннан соң алар, Гайсәне тотып, иң баш рухани өенә алып
керделәр. Петер исә ерактарак калып алар артыннан барды.
[55] Ишегалды уртасына учак ягылган иде. Петер учак тирәсендә
утыручылар арасына барып утырды. [56] Ә бер хезмәтче хатын,
аның учак янында утырганын күреп, аңа текәлеп карады:

– Менә бу да Аның белән иде, – диде.

[57] Әмма ул хатынга:

– Мин Аны белмим, – дип, Аннан ваз кичте.

[58] Бераздан икенче берәү аны күреп:

– Син дә аларның берсе, – диде.

Ләкин Петер ул кешегә:

– Юк! – диде.

[59] Бер сәгатьләп вакыт үткәч, тагын аларның берсе:

– Чынлап та, бу да Аның белән бергә иде, ул да Гәлиләя кешесе бит, – дип, катгый рәвештә раслады.

[60] Әмма Петер ул кешегә:

– Мин синең нәрсә сөйләвеңне белмим, – диде.

Ул нәкъ менә шушы сүзләрне әйткән вакытта әтәч кычкырды.
[61] Бу вакытта Раббы борылып Петергә карады; һәм Раббының аңа: «Бүген әтәч кычкырганчы син Миннән өч тапкыр ваз
кичәчәксең», – дигән сүзләре исенә төште. [62] Ул, урам якка
чыгып, бик каты елады.

[63] Гайсәне саклап торучылар Аны мыскыл иттеләр һәм кыйнадылар.
[64] Гайсәнең күзләрен каплап, Аннан:

– Пәйгамбәрлек итеп әйт: Сиңа кем сукты? – дип сорадылар.

[65] Алар болардан башка да Аны хурлый торган күп сүзләр әйттеләр.
[66] Таң белән яһүд аксакаллары, баш руханилар һәм канунчылар Югары киңәшмә җыелышына җыелдылар һәм Гайсәне
җыелыш алдына китереп бастырдылар [67] һәм әйттеләр:

– Безгә әйт, Син Мәсихме?

Ул аларга әйтте:

– Әгәр сезгә әйтсәм, сез ышанмассыз. [68] Ә инде сездән сорасам, Миңа җавап бирмәссез.
[69] Бу вакыттан башлап Адәм Улы
Кодрәт Иясенең уң ягында утырыр.

[70] Шунда барысы:

– Алайса Син Аллаһы Улы буласың инде? – диделәр.

Ул аларга:
– Сез үзегез Мине Ул дип әйтәсез, – дип җавап бирде.
71 Алар:
– Безгә тагын нинди шаһитлек кирәк? Без инде моны Аның Үз авызыннан ишеттек, – диделәр.

Гайсә Пилат алдында

23 1 Киңәшмәдәгеләрнең барысы да, торып, Гайсәне Пилат янына алып килделәр.
2 – Без бу Кешене халкыбызны аздыручы дип таптык. Ул Үзен Мәсих, Патша дип атый һәм кайсарга салым түләүне тыя, – дип гаепли башладылар.
3 Пилат Аннан:
– Син яһүдләр Патшасымы? – дип сорады.
Ул аңа:
– Моны син үзең әйтәсең, – диде.
4 Пилат исә баш руханиларга һәм халык төркеменә:
– Мин бу Кешене гаепләрлек бер сәбәп тә күрмим, – диде.
5 Әмма алар:
– Ул Гәлиләядән башлады, хәзер монда да килде. Бөтен Яһүдиядә өйрәтеп, Ул халыкны котырта, – дип, үз сүзләрендә нык тордылар.

Гайсә Һируд алдында

6 Пилат исә Гәлиләя дигәннәрен ишетеп:
– Ул гәлиләялеме? – дип сорады.
7 Гайсәнең Һируд патша идарә иткән өлкәдән икәнен белгәч,
ул Аны Һируд янына җибәрде. Ул көннәрдә Һируд үзе дә
Иерусалимда иде. 8 Һируд исә, Гайсәне күреп, бик шатланды,
чөнки ул Аның хакында ишеткәнлектән, күптәннән Аны күрәсе
килеп йөргән һәм Аңардан нинди дә булса могҗиза күрермен
дип өметләнгән иде. 9 Һируд Аңа күп сораулар бирде; ләкин
Гайсә аңа бер генә җавап та кайтармады. 10 Шунда булган баш
руханилар һәм канунчылар исә Аны бик каты гаепләделәр.
11 Әмма Һируд үзенең гаскәриләре белән Гайсәне мәсхәрәләп
һәм Аңардан көлеп, Аны купшы киемнәргә киендереп, кире
Пилат янына җибәрде. 12 Шул көнне Пилат белән Һируд дусла-
шып киттеләр. Моңа хәтле алар бер-берсенә дошман иделәр.

Гайсәнең үлемгә хөкем ителүе

13 Пилат баш руханиларны, башлыкларны һәм халыкны җыеп,
14 аларга әйтте:
– Сез миңа бу Кешене халыкны котырта дип алып килдегез; менә мин сезнең алда аннан сорау алдым, ләкин бу Кешене

сез әйткән гаепләрнең берсендә дә гаепле дип тапмадым.
[15] Һируд та гаепле дип тапмады; чөнки ул Аны кире безгә җибәрде. Менә шулай, Ул үлем җәзасы бирерлек һичнәрсә дә эшләмәгән. [16] Шулай булгач, мин Аны, җәзалап, иреккә җибәрәм. [[17]]*

[18] Әмма барысы бер тавыштан:

– Аңа үлем! Ә безгә Барабны азат ит! – дип кычкыра башладылар.

[19] Бараб шәһәрдә чуалыш китереп чыгаруы һәм кеше үтерүе өчен төрмәгә утыртылган кеше иде. [20] Пилат, Гайсәне иреккә җибәрергә теләп, тагын аларга мөрәҗәгать итте. [21] Әмма алар:

– Аны хачка кадакла, кадакла! – дип кычкыра бирделәр.

[22] Ул өченче мәртәбә аларга әйтте:

– Ул нинди явызлык эшләгән соң? Мин Аңарда үлем җәзасы бирерлек һичнинди гаеп тапмадым; шулай итеп, мин Аны, җәзалап, иреккә җибәрәм.

[23] Ләкин халык төркеме тагын да катырак тавыш белән Аның хачка кадаклануын таләп иттеләр; һәм ахыр чиктә үз дигәннәренә ирештеләр. [24] Пилат, алар теләгәнчә булсын, дигән карар кылды. [25] Чуалыш китереп чыгарган һәм кеше үтергән өчен төрмәгә утыртылганны, алар сораганча, азат итте; ә инде Гайсәне аларның ихтыярына тапшырды.

Гайсәне хачка кадаклау

[26] Гаскәриләр Аны алып барганда, кырдан кайтып килүче Күриниле Шимун атлы бер кешене туктаттылар да, хачны аның җилкәсенә салып, Гайсә артыннан алып барырга куштылар.
[27] Артыннан күп санлы халык төркеме, шулай ук, Аны кызганып, үкереп елый-елый, хатын-кызлар да барды. [28] Гайсә исә борылып аларга әйтте:

– Әй, Иерусалим хатын-кызлары! Минем өчен еламагыз, бәлки үзегез һәм балаларыгыз өчен елагыз. [29] Чөнки килер көннәр һәм: «Кысыр хатыннар, әле бала тудырмаган карыннар һәм бала имезмәгән имчәкләр бәхетле!» – дип әйтерләр. [30] Шул көннәрдә кешеләр тауларга: «Безнең өскә авыгыз!», калкулыкларга: «Безне каплагыз!» – дип әйтерләр. [31] Чөнки яшелләнеп үсеп утырган агач белән моны эшлиләр икән, корыган агач белән нәрсә булыр соң?

[32] Гайсә белән бергә ике җинаятьчене дә җәзалап үтерергә алып бардылар. [33] Баш сөяге дип аталган урынга җиткәч, Аны

---

* 23:17 Кайбер кульязмаларда 17 нче аять тә бар: «Пилатка бәйрәм уңае белән бер тоткынны азат итәргә кирәк иде».

һәм шул җинаятьчеләрне дә – берсен Аның уң ягына, ә икен-
чесен сул ягына – хачка кадакладылар. [34 Гайсә исә әйтте:
– Йа, Ата! Аларны кичер, чөнки алар нәрсә эшләүләрен
белмиләр.]*
Гаскәриләр исә, жирәбә салышып, Аның киемнәрен бүлеш-
теләр. 35 Халык моны карап торды. Башлыклар да Гайсәдән
мыскыллап көлделәр һәм:
– Ул башкаларны коткарды! Әгәр Ул Аллаһы тарафыннан
сайланган Мәсих булса, Үзен-үзе коткарсын! – диделәр.
36 Гаскәриләр дә, Аңа якын килеп һәм шәраб серкәсе тәкъдим
итеп, Аны мыскыл иттеләр 37 һәм:
– Син яһүдләр Патшасы булсаң, Үзеңне-үзең коткар! – ди-
деләр.
38 Аның баш өстенә хачка: «Бу – яһүдләр Патшасы», – дип
язылган язу беркетелгән иде.
39 Хачка асып куелган җинаятьчеләрнең берсе, Аны хурлап:
– Син Мәсих түгелме соң? Шулай булса, Үзеңне дә, безне
дә коткар! – диде.
40 Икенчесе исә:
– Син үзең Аның кебек үк хөкем ителгән, әллә син Аллаһы-
дан да курыкмыйсыңмы? – дип, тегене тыйды. 41 – Безне гадел
хөкем иттеләр, чөнки кылган эшләребезгә карата тиешлесен
алдык; ә Ул һичбер начарлык эшләмәде, – диде. 42 Һәм Гайсәгә:
– Гайсә, Үзеңнең Патшалыгыңа кергәч, мине искә ал, – диде.
43 Гайсә аңа:
– Хак сүз әйтәм: бүген үк син Минем белән бергә җәннәттә
булачаксың.

Гайсәнең үлеме

44-45 Инде көн урталары иде. Шул вакыт кояш яктыртмый
башлады, бөтен җир өстен караңгылык каплап алды, һәм көн-
дезге өчкә кадәр шулай булды. Ә Аллаһы Йортындагы пәрдә
урталай ертылды. 46 Гайсә каты тавыш белән:
– Ата! Мин рухымны Синең кулыңа тапшырам, – дип кыч-
кырды һәм шуны әйткәннән соң җан бирде.
47 Бу вакыйганы күреп торган йөзбашы Аллаһыны данлап:
– Чыннан да бу Кеше тәкъва булган икән, – диде.
48 Моны карарга җыелган бөтен кеше, булган вакыйганы күр-
гәннән соң, күкрәкләренә суга-суга, кайгырып өйләренә кайтып
киттеләр. 49 Ә Гайсәнең бар дуслары, шулай ук Аңа ияреп Гәли-
ләядән килгән хатыннар да бу хәлне ерактан карап тордылар.

---

* 23:34 Кайбер кулъязмаларда җәяләр эчендәге өлеш тә бар.

Гайсәне кабергә салу

50-51 Югары киңәшмәдә Яһүдия җирендәге Ариматай шәһә-
реннән Йосыф исемле бер кеше бар иде. Ул, Киңәшмә әгъзасы
булса да, анда чыгарылган карарны һәм бу эшне хупламады. Ул
игелекле һәм тәкъва булып, Аллаһы Патшалыгы килүен көтә
иде. 52 Йосыф, Пилат янына барып, Гайсәнең гәүдәсен бирүен
сорады. 53 Ул, гәүдәне хачтан алды һәм, җитен тукымага төреп,
таш тауны тишеп ясалган бер кабергә салды. Моңа кадәр анда
әле һичкем дә салынмаган була. 54 Бу – бәйрәмгә әзерләнә тор-
ган җомга көн иде, инде тиздән шимбә көн башланасы иде.
55 Гайсә белән Гәлиләядән килгән хатыннар Йосыф артыннан
бардылар, каберне һәм Гайсәнең гәүдәсен ничек итеп кабергә
куйганнарын карап тордылар. 56 Шуннан соң алар, өйләренә
кайтып, Гайсәнең гәүдәсенә сөртү өчен бәлзәм һәм хуш исле
майлар әзерләделәр; һәм Муса канунында кушылганча, шимбә
көнне ял иттеләр.

Гайсәнең терелеп торуы

24 1 Атнаның беренче көнендә хатын-кызлар, алдан әзер-
ләнгән хуш исле майларны алып, иртән-иртүк кабер
янына киттеләр 2 һәм, кабер янына килгәч, ташның
кабер алдыннан читкә аударылганын күрделәр. 3 Ә эчкә кергәч,
Раббы Гайсәнең гәүдәсен тапмадылар. 4 Алар бу хәлгә аптыра-
шып торган вакытта, кинәт алар алдына ялтырап торган киемдә
ике ир кеше пәйда булды. 5 Хатыннар куркып түбән карадылар,
әлеге кешеләр аларга әйттеләр:

– Нигә сез Терене үлеләр арасыннан эзлисез? 6 Ул монда юк:
Ул терелтеп торгызылды. Гәлиләядә чагында Аның сезгә әйт-
кән сүзләрен исегезгә төшерегез: 7 «Адәм Улы гөнаһлылар ку-
лына тотып бирелергә, хачка кадакланырга һәм өченче көндә
терелеп торырга тиеш», – дигән иде Ул сезгә.

8 Шунда Гайсә әйткән сүзләр аларның исләренә төште.
9 Һәм кабер яныннан китеп, бу хәл хакында алар унбер шә-
керткә һәм калганнарга да хәбәр иттеләр. 10 Рәсүлләргә бу
хакта Магдалалы Мәрьям, Йохана, Ягъкубның анасы Мәрь-
ям, һәм шулай ук алар белән булган башка хатыннар да сөй-
ләде. 11 Әмма хатын-кызларның бу сүзләре рәсүлләргә буш
сүзләр булып тоелды һәм алар ышанмадылар. 12 Ләкин Петер,
торып, кабер янына йөгерде һәм иелеп кабер ишеге аша ка-
рагач, анда яткан кәфенлекне генә күрде һәм, бу хәлгә таң
калып, өенә кайтты.

Эммаус юлында

[13] Шул ук көнне Гайсәнең ике шәкерте Иерусалимнан унбер
чакрым чамасы ераклыктагы Эммаус дип аталган авылга ба-
рырга чыкты. [14] Алар булып узганнарның барысы хакында да
сөйләшеп бардылар. [15] Алар сөйләшеп, фикер алышып барган
чакта, Гайсә Үзе алар янына килеп, алар белән бергә бара баш-
лады. [16] Әмма шәкертләрнең күзләре каплап торылган кебек
булганга күрә, алар Аны танымадылар. [17] Ул исә алардан болай
дип сорады:

– Сез нәрсә хакында фикер йөртеп барасыз?

Алар кайгыдан туктап калдылар. [18] Шәкертләрнең берсе,
Клеопас атлысы Аңа:

– Иерусалимга килгәннәр арасында бу көннәрдә анда булган
хәлләр турында Син генә белмисеңме әллә? – диде.

[19] Ул алардан:

– Нинди хәлләр турында? – дип сорады.

Шәкертләр Аңа әйттеләр:

– Насаралы Гайсә турында; Ул Аллаһы алдында да, бөтен ха-
лык алдында да, эштә дә, сүздә дә кодрәтле Пәйгамбәр иде.
[20] Безнең баш руханилар һәм башлыклар Аны үлемгә хөкем итү
өчен тотып бирделәр һәм хачка кадакладылар. [21] Ә без Исраил-
не азат итәргә тиеш Кеше – Ул булыр дип өметләнгән идек,
әмма әле болар гына түгел. Ул вакыйгадан соң инде ике көн
үтте. [22] Шуның өстенә арабыздагы кайбер хатыннар да безне
таң калдырды; алар иртүк кабер янына барганнар, [23] әмма Аның
гәүдәсен тапмаганнар. Шулай ук фәрештәләр пәйда булып,
аларга: «Ул тере», – дип әйткәннәрен алар кайтып сөйләделәр.
[24] Аннары арабызда булган кайбер кешеләр кабер янына барды-
лар һәм бар нәрсәнең хатыннар сөйләгәнчә булуын күрделәр;
ләкин Гайсәнең Үзен күрмәделәр.

[25] Шунда Гайсә аларга әйтте:

– Әй сез, аңсызлар, пәйгамбәрләрнең әйткән барлык сүзлә-
ренә акрын иланучылар! [26] Мәсих Үзенең шөһрәтенә ирешер
алдыннан шулай газап чигәргә тиеш түгел идемени?

[27] Ул Муса язмаларыннан башлап, барлык пәйгамбәрләрнең
язмаларына кадәр бөтен Изге язмадагы Үзе хакында әйтелгән
урыннарны аңлатып бирде. [28] Алар үзләре барасы авылга якын-
лаштылар; ә Гайсә Үз юлын тагын да дәвам итәргә теләгән
кебек итте. [29] Әмма алар:

– Инде кич якынлашып килә, безнең белән кал, – дип Аны
күндерделәр, һәм Ул алар белән өйгә кереп калды. [30] Ул, алар бе-
лән бергә өстәл артына ашарга утыргач, икмәк алып шөкрана

кылганнан соң, аны сындыргалап шәкертләргә бирде. 31 Шул-
чак аларның күзләре ачылып китте һәм шәкертләр Гайсәне
танып алдылар; әмма Ул аларга күренмәс булды. 32 Алар
бер-берсенә:

– Ул безгә юлда сөйләгәндә һәм Изге язманың мәгънәсен аңлатканда, безнең күңелләребез күтәрелеп китте түгелме соң? – диделәр.

33 Һәм шунда ук торып, Иерусалимга кире кайттылар, анда
унбер шәкертне һәм алар белән бергә булган башкаларны җые-
лышып торган хәлдә күрделәр. 34 Аларның барысы да:

– Раббы чыннан да үледән терелеп торды һәм Шимунга күренде, – дип сөйләделәр.

35 Бу кешеләр дә юлда булган вакыйганы һәм икмәк сындырган чакта Гайсәне ничек танып алулары хакында сөйләп бирделәр.

Гайсә шәкертләренә күренә

36 Алар бу хакта сөйләгәндә Гайсә Үзе кинәт аларның уртасында пәйда булып:

– Иминлек сезгә, – диде.

37 Алар куркудан катып калдылар, бу өрәк булса кирәк дип
уйладылар. 38 Ләкин Ул аларга әйтте:

– Нигә каушап калдыгыз? Нигә күңелегезгә шундый шик
төшә? 39 Минем кулларыма һәм аякларыма карагыз, бу – Мин
Үзем. Кулларыгызны Миңа тидерегез һәм карагыз; өрәкнең тәне һәм сөяге булмый, ә күргәнегезчә, Миндә бар.

40 Моны әйткәннән соң, Ул аларга кулларын һәм аякларын
күрсәтте. 41 Алар шатлыкларыннан һәм таң калудан һаман да
ышанмый торганда, Ул алардан:

– Сезнең монда ашарга берәр нәрсәгез бармы? – дип сорады.

42 Алар Аңа бер кисәк пешкән балык бирделәр. 43 Ул аны
алып, алар алдында ашады.

44 Аннан соң Гайсә аларга әйтте:

– Мин сезнең белән бергә чакта, нәкъ менә боларны сөйләдем: Муса канунында, пәйгамбәрләрнең китапларында һәм Зәбурда Минем хакта язылганнарның барысы да тормышка ашырылырга тиеш.

45 Аннары Ул аларга Изге язманы аңларга ярдәм итте. 46 Һәм
аларга:

– Изге язмада болай дип язылган: Мәсих газап чигәргә,
өченче көндә үледән терелеп торырга, 47 һәм гөнаһлары кичерелсен өчен тәүбә итү, Иерусалимнан башлап, бар халыкларга

Анының исеме нигезендә игълан ителергә тиеш, – диде. – 48 Сез
моңа шаһитләр. 49 Мин Атам вәгъдә иткәнне сезгә җибәрермен;
сез исә күкләрдән үзегезгә кодрәт бирелгәнгә кадәр Иерусалим
шәһәрендә калыгыз.

Гайсә күккә аша

50 Шуннан соң Гайсә, шәкертләрен шәһәрдән алып чыгып,
Бәйтәниягә чаклы алар белән барды һәм, кулларын күтәреп,
анда аларга фатихасын бирде. 51 Ул аларга фатиха биргәндә,
алардан аерыла барып, күккә алынды. 52 Шәкертләр сәҗдә
кылып, Аңа табындылар һәм зур шатлык белән Иерусалимга
кайттылар. 53 Алар Аллаһыны данлап, һәрвакыт Аллаһы Йортында булдылар.